

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK ALGILARININ
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Merve ERTUL

Niğde

Haziran, 2020

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK ALGILARININ
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Merve ERTUL

Danışman: Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ

Niğde

Haziran, 2020

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Algılarının İncelenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

22/06/2020

MERVE ERTUL

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK ALGILARININ İNCELENMESİ

ERTUL, Merve
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ
Haziran 2020, 101 sayfa

Okul öncesi dönem ve bu dönemde verilecek eğitimin çocuğun hayatı boyunca geliştireceği beceri alanlarının temelini oluşturduğunu düşünerek bu dönemin kritik bir dönem olarak algılanması gerekmektedir. Çocuk için gelişimsel özellikler dikkate alınarak nitelikli bir eğitim ve öğretim yapılabilmesi için bu süreci yönetecek olan okul öncesi öğretmenin konuya yönelik farkındalığının olması önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemle ilgili özellikleri, çocuğun nasıl algılanması gerektiğini, çocuğu tanımanın eğitim öğretim için ne anlama geldiğini iyi bilen bir okul öncesi öğretmenin süreci daha verimli ilerleteceği ortadadır.

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısını belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için nitel yöntem kullanılmıştır. Örneklem grubu, basit tesadüfi örneklem yöntemiyle oluşturulmuştur. 32 katılımcıya uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme sorularına alınan cevaplar içerik analiziyle yorumlanmıştır. 7 sorudan oluşan görüşme sorularıyla elde edilen verilerden yola çıkarak okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algılarının olumlu yönde olduğu belirtilebilir. Farklı demografik özelliklere sahip olmalarına rağmen bu özellikler, cevabın oluşmasında etkili olmamıştır. Başka bir ifadeyle tekrarlanan alt temada yer alan katılımcılar aynı demografik verilere sahip değildir. Bu bağlamda demografik

verilerin okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısı üzerinde etkili olmadığı ifade edilebilir.

Araştırmada elde edilen verilerin başka verilerle karşılaştırılması ve benzer ya da farklı yönlerinin belirlenebilmesi için alan üzerine yapılan çalışma sayılarının artırılması gerekmektedir. Alan üzerine çalışma sayısının artması okul öncesi dönemin önemine dikkate çekebileceği gibi okul öncesi öğretmenlerinin de farkındalık düzeyini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Çocuk, Çocuk Algısı, Okul Öncesi Öğretmeni

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

INVESTIGATION OF CHILD PERCEPTIONS OF PRESCHOOL TEACHERS

ERTUL, Merve
Educational Sciences

Thesis Advisor: Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ
June 2020, 101 pages

This period should be perceived as a critical period considering that the preschool period and the education to be given during this period constitute the basis of the skill areas that the child will develop throughout his life. It is important that the preschool teacher, who will manage this process, has awareness of the subject so that a qualified education and training can be carried out considering the developmental characteristics for the child. It is obvious that a pre-school teacher who knows the characteristics of the preschool period, how the child should be perceived, and what it means to know the child for education, will advance the process more efficiently.

The purpose of this research is to determine the perception of preschool teachers' children. Qualitative method was used to achieve this goal. The sample group was created by simple random sampling method. The answers to the semi-structured interview questions applied to 32 participants were interpreted by content analysis. Based on the data obtained with the interview questions consisting of 7 questions, it can be stated that pre-school teachers' perceptions of children are positive. Although they have different demographic features, these features were not effective in generating the answer. In other words, the participants in the repeat sub-theme do not have the same demographic data. In this context, it can be stated that demographic data do not affect pre-school teachers' perception of children.

In order to compare the data obtained in the research with other data and to determine similar or different aspects, the number of studies on the field should be increased. Increasing the number of studies on the field may draw attention to the importance of the preschool period, as well as increase the awareness level of preschool teachers.

Keywords: Preschool Period, Child, Perception of Child, Preschool Teacher

ÖNSÖZ

Bu tezin her aşamasında akademik bilgilerini benden esirgemeyerek, çalışmam boyunca bana verdiği destek ve çok değerli katkılarından dolayı değerli hocam, danışmanım Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ'ye

Bana her zaman her konuda destek veren sevgili eşim Murat Fahri ERTUL'a

Savaşçı yönünü ilke edindiğim, emeğini asla ödeyemeyeceğim Annem Şenay GÜRİŞİK'a teşekkürlerimi sunmaktan mutluluk duyarım.

Merve ERTUL

Niğde 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	3
1.3. Sınırlılıklar	4
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Tanımlar	5

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çocuk ve Çocukluk Kavramı.....	6
2.2. Geçmişten Günümüze Çocuk Algısı.....	8
2.3. Çocuğu Tanıma ve Çocuğu Tanımanın Önemi.....	12
2.4. Çocuğun Tanıma Sürecinde İzlenecek Temel İlkeler.....	14
2.5. Çocuğu Tanıma Sürecindeki Teknikler.....	17
2.5.1. Testler	17
2.5.2. Gözleme Dayalı Teknikler	18
2.5.3. Kendini Anlatmak İçin Kullanılan Teknikler	22
2.5.4. Etkileşimin Kullanıldığı Teknikler	24
2.5.5. Portfolyo Tekniği.....	27
2.6. Okul Öncesi Eğitimi.....	29
2.7. Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni ve Okul Öncesi Öğretmeninin Özellikleri ..	33
2.8. Okul Öncesi Dönemde Öğretmen Çocuk İlişkisi	36
2.9. İlgili Çalışmalar.....	37

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni.....	39
3.2. Araştırmanın Örnekleme.....	39
3.3. Veri Toplama Araçları	40
3.4. Verilerin Analizi.....	41

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

- 4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Çocuk Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular 43
- 4.2. “Çocuk Nedir?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular 44
- 4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular 48
- 4.4. Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular 48
- 4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark Ettiniz. Yapacağınız İlk Şey Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular 52
- 4.6. “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark Ettiniz. Yapacağınız İlk Şey Ne Olurdu?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular 53
- 4.7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Başka Nüshası Olmayan Sizin İçin Çok Önemli Bir Evraka, Siz Sınıfta Yokken Öğrenciniz Üzerine Su Döküyor, Aynı Anda Başka Öğrencinizin İse Parmağı Kanyor Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular.....56
- 4.8. “Başka Nüshası Olmayan Sizin İçin Çok Önemli Bir Evraka, Siz Sınıfta Yokken Öğrenciniz Üzerine Su Döküyor, Aynı Anda Başka Öğrencinizin İse Parmağı Kanyor Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu? Neden?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular 57

V. BÖLÜM

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

- 5.1. Tartışma 75
- 5.2. Sonuç 81
- 5.3. Öneriler 85

- KAYNAKÇA 87
- EKLER 94

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Milli Eğitim Bakanlığının Eğitim Programında Belirtilen Temel İlkeler	16
Tablo 2. Okul Öncesi Eğitimi Programının Özellikleri	30
Tablo 3. Öğretmenin Mesleki Yeterlilikleri.....	34
Tablo 4. Öğretmen Yeterlilikleri ile İlgili Boyutlar	35
Tablo 5. Katılımcıların Demografik Verileri	42
Tablo 6. Çocuk Nedir?	44
Tablo 7. Masumiyet Alt Temasını Tekrarlayan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Verilerinin Dağılımı	44
Tablo 8. Gelecek/Mutluluk Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	45
Tablo 9. Birey Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı.....	45
Tablo 10. Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	46
Tablo 11. Neşe Kaynağı Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	46
Tablo 12. İlgiye Muhtaç Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	47
Tablo 13. Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?	48
Tablo 14. Konuşmaya Çalışırım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	48
Tablo 15. Güvende Olduğunu Hissettiririm Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	49
Tablo 16. İlgisini Farklı Yöne Çekerim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	50
Tablo 17. Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşıladım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	50
Tablo 18. Empati Kurmaya Çalışırım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	51
Tablo 19. Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?	52
Tablo 20. Arkadaşlarına Sorardım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	53
Tablo 21. Tedirginlik Yaşardım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	53

Tablo 22. Olasılıkları Değerlendirirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	54
Tablo 23. Ailesine Haber Vermek Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	55
Tablo 24. Yardım İsterdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	55
Tablo 25. Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?	56
Tablo 26. Kanamayla İlgilenirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	57
Tablo 27. Önem Derecesine Göre Değerlendirirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	58
Tablo 28. Paniğe Kapılırdım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	59
Tablo 29. İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	59
Tablo 30. Evrakla İlgilenirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	59
Tablo 31. Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?	61
Tablo 32. Çok Mutlu Olurdum Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	62
Tablo 33. Komik/Sempatik Bulurdum Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	63
Tablo 34. Hoş Karşılardım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	63
Tablo 35. Davranışlarını Gözlemlerdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	64
Tablo 36. Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	64
Tablo 37. Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?	65
Tablo 38. Okul-Aile İş Birliği Sağlanmalı Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	66
Tablo 39. Sevgi ve İlgı Göstermelerini Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	67
Tablo 40. Çocuklarına Zaman Ayırmalarını Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	67

Tablo 41. Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	68
Tablo 42. İyi Bir Model Olma Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı	68
Tablo 43. Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?	70
Tablo 44. Uygularım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı.....	71
Tablo 45. Uygulamaya Özen Gösteririm Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı.....	72

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Çocukların dil gelişimlerinin, bedensel, bilişsel, duyuşsal, psiko-sosyal gelişimlerinin en hızlı ilerlediği dönem olan okul öncesi eğitim dönemi, eğitim yaşantısının da ilk basamağını oluşturmaktadır. Öğrenerek hayata tutunmaya çalışan çocuk için ilk yıllar, eğitimi açısından oldukça önem taşımaktadır. Çocuğun eğitimle şekillendirilmeye çalışıldığı bu süreçte zengin uyarıcılarla edindiği deneyimler çocuğun gelişimsel alanlarını olumlu bir şekilde etkiler. Çocukta var olan birçok yetenek ve becerinin ortaya çıkması için uygun koşulların hazırlanması, gerekli adımların atılması, aile ile iş birliği geliştirerek farkındalık kazandırmak, çocuğa ihtiyaç duyacağı desteği sağlayabilmek, çocukta olumlu duygu ve davranışları geliştirmek gerekmektedir.

Yapılan araştırmalara göre 0-6 yaş dönemi olarak belirtilen okul öncesi dönem içerisinde kazanılan deneyimlerin, yaşam örüntülerinin çocuğun yaşamının ilerleyen dönemlerinde sosyal ve akademik başarısına önemli bir katkı sağlamaktadır (Poyraz ve Dere, 2003). Bireyin 17 yaşına gelinceye kadar edineceği zihinsel gelişimin %50'sini 4 yaşına kadar edindiğini belirten Bloom (1995) ayrıca 18 yaşına kadar kazandığı okul başarısının %33'lük kısmını 0-6 yaş döneminde edindiğini de ifade etmektedir. Zihinsel gelişim, okul başarısı gibi önemli kazanımların yanında yetişkinlik döneminde yaşayacağı psiko-sosyal süreç içinde oldukça önemli olan okul öncesi dönem, tesadüfi öğrenmelere bırakılmayacak kadar ciddi bir eğitim öğretim süreci olarak ifade edilmektedir (Başal, 2005: 15-18). Bu bağlamda denilebilir ki bireylerin okul öncesi dönemde yaşayacağı olumlu olumsuz tecrübeler, sevinçler, hayal kırıklıkları gibi deneyimsel olan tüm yaşantı örüntüleri ileriki yıllarda karşısına çıkacak olan olay ve durumlara karşı bakış açısının nasıl olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Kartopu örneği bu durumu somutlaştırmak için verilebilecek en iyi örnektir. Çocuğun erken çocukluk döneminde deneyimlediği olumsuz yaşam örüntüleri birbirine eklenerek büyümektedir ve ileriki dönemlerde artık

taşıyamayacağı büyüklüğe gelmektedir. Bu durumda olan bir bireyden sosyal uyum beklenmesi de olası görünmemektedir. Çocukların tüm yaşam becerilerinde sağlıklı bir ilerleyiş olması için çocukların doğru bir şekilde yönlendirilmesi gerekmektedir (Güven, 2013: 34). Çocuğun şekillenebilmesi için öğretmeniyle arasındaki ilişkinin boyutu önem taşımaktadır. Güven duygusu, eleştirel olmayan bir yaklaşım, yapılan davranışların çocuğun gelişimsel dönemine göre değerlendirilmesi, çocuğu anlamaya çalışma ve ona değerli olduğunu hissettirme gibi davranışlar çocukla öğretmeni arasında geliştiğinde, verilmek istenen davranışların öğretilmesi mümkün hale gelebilmektedir. Bu davranışlar gerçekleşmeden okul öncesinde verilmek istenen amaçsal, çevresel ve öğretimsel faaliyetlerin gerçekleşmesi de düşünülememektedir (Binbaşıoğlu, 1999: 230). İstenen davranış örüntüsünün gelişebilmesi için okul öncesi öğretmenin çocuğa bakışı, yaklaşımı ve çocuğu nasıl algıladığı önem taşımaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinde çocuk algısının olumlu bir şekilde oluşabilmesi için çocuğun tüm özelliklerinin bilinmesi, çocuğun tanınması gerekmektedir. Çocuğun nelere ilgisinin olduğu, güçlü ve zayıf yanları, yetiştiği çevrenin özellikleri ve bu çevrenin çocuk üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkisinin bilinmesi çocuğun algılanmasında önemli adımlar olarak değerlendirilmektedir (Güven, 2013: 34). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuğa yönelik sahip olması gereken olumlu algının oluşması ve çocukla sürdürülen faaliyetlerde önemli ilerlemeler kaydedilmesi, çocuğun erken dönem çocuklukta ve yetişkinlik dönemindeki gelişimi açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda eğitimin ilk basamağı olan okul öncesi dönemle ulaşılmak istenen hedefleri yakalamak daha mümkün görünmektedir denilebilir.

Bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında teorik çerçeve oluşturulmuş ve okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algılarını anlamamızı sağlayacak olan ilgili çalışmalardan yararlanarak çalışmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Çalışmada yer verilen birinci bölümde, problem durumu, çalışmanın amacı ve önemi, sınırlılıklar ve varsayımlar bulunmaktadır. İkinci bölüm, çocuk ve çocukluk kavramı, geçmişten günümüze çocuk algısı, çocuğu tanımanın önemi, çocuğu tanıma teknikleri, okul öncesi dönem, okul öncesi dönem programı, okul öncesi dönemde öğretmen çocuk ilişkisi gibi başlıklar yer almaktadır. Araştırmanın üçüncü bölümü uygulamanın hangi metod kullanılarak yapılacağı anlatıldığı yöntem bölümüdür. Bu bölümde evren,

örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıkları ele alınmıştır. Dördüncü bölüm çalışmanın uygulamasının analiz edildiği ve bulgular ve yorumlanması bölümüdür. Bu bölümde katılımcıların görüşme sorularına verdikleri cevaplar belli kategorilerde sınıflandırılarak alt temalar oluşturulmuş ve bu temalara göre tablolar düzenlenmiştir. Son bölüm araştırmanın teorik kısmıyla uygulama kısmının birleştirilerek belli çıkarımlarda bulunulan bölümdür. Öneriler kısmında da alan üzerine tespit edilen eksikler ve geliştirilmesi gereken durumlar araştırmacı tarafından belirtilmiştir.

Araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algılarını belirlemektir. Bu nedenle, “Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısı nedir?” sorusu çalışmanın ana problemidir. Bu ana probleme bağlı oluşturulan ve cevaplanması gereken alt problemler şu şekildedir:

Alt Problemler

1. Okul öncesi öğretmenlerinin demografik özellikleri, çocuk algısı üzerinde etkili midir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin kendi çocuğuna yaklaşımıyla sınıftaki çocuklara yaklaşımları benzer midir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısı nedir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Okul öncesi dönem, çocuğun dış çevreyle ilişkilerinin geliştiği, formal yolla eğitim öğretimin sürdürüldüğü bir aşama olduğu düşünülürse; okul öncesinde edinilen bilgilerin bireyin ilerleyen yıllarında kullanacağı sağlam bir temel olması gerektiği anlaşılmaktadır. Sınıf ortamında çocuğa ihtiyaç duyacağı her türlü psiko-sosyal dinamikleri edindirecek olan önemli öge, öğretmendir. Çocuğun şekillenmesinde, arkadaş ilişkilerini geliştirmesinde, toplumsal kuralları öğrenmesinde, sosyalleşmesinde, öğretmenin rolü hiç şüphesiz ki oldukça fazladır. Okul öncesi dönem çocuğu bilişsel ve bedensel gelişiminin en hızlı aşamasını bu dönemde yaşarken aynı zamanda sosyal yaşama uyuma sağlamaya çalışmaktadır. Tam da bu süreçte en büyük destekleyici olarak öğretmen ögesi, ön plana çıkmaktadır. Okul

öncesi dönem çocuğunun önemli yaşam örüntülerini edinmesinde birincil bir değer olan öğretmen, çocuğun eksiklerini ve desteklenmeye ihtiyaç duyduğu becerileri tespit edebilmek ve çocukta olumlu bir gelişim sağlayabilmek için çocuğa karşı olumlu bir algısının olması gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenin çocuk algısının nasıl olduğu, onun çocuğa verebileceği eğitimin niteliğini ortaya koymaktadır.

Bu araştırmanın, amacı okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algılarını belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için çalışmada nitel yöntem kullanılmış olup görüşme tekniğiyle okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınarak birtakım bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgularla okul öncesi dönem çocuğunun önemli yaşam örüntülerini edinmesinde öğretmenin çocuğa yaklaşımının önemli olduğu ortaya konulmuş olacaktır.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin çocuklarının incelenmesinin önemi, bu dönemdeki çocuğun eğitim sürecindeki ilk basamağın okul öncesi olması, ilerleyen yıllarda geliştireceği ilişkilerde sağlıklı bir ilerleyiş oluşabilmesi için temel teşkil etmesi ve çocuğun bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel gelişimsel özelliklerin edinilmesinde okul öncesi öğretmenin anahtar rol üstlenmesidir. Bu çalışmayı önemli yapan bir diğer özellik de alanda yapılan çalışma sayısının yetersiz olmasıdır. Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların gün boyu sınıfta gerçekleştirdikleri faaliyetlerin, etkileşim ve paylaşımların büyük bir kazanım olarak değerlendirilmesi ve bu konunun önem derecesinin okul öncesi öğretmenlerine hissettirilmesi, alana yönelik daha fazla çalışma yapılmasının sağlanması amacıyla da ayrıca önem taşımaktadır. Bununla birlikte çalışmanın uygulama kısmında ortaya konulan verilerin bundan sonra yapılacak araştırmalara yön vereceği ön görülmektedir.

1.3. SINIRLILIKLAR

Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Niğde ili merkezinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, bağımsız anaokulunda görev yapan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.4. VARSAYIMLAR

1. Araştırma için örneklem grubunun evreni temsil edeceği varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin veri toplama aracında yer alan soruları içtenlikle cevapladıkları ve objektif davrandıkları varsayılmaktadır.
3. Araştırmanın uygulama kısmında yararlanılacak yöntemin çalışmanın amacını ortaya koyacağı ön görülmektedir.

1.5. TANIMLAR

Çalışmanın içerisinde sık geçen kavramların tanımları aşağıda verilmiştir.

Çocuk: Sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olan bir varlık tanımlamasında, toplumların ve kültürlerin devamlılığını sağlayan bireylerdir (Altınköprü, 2003: 12).

Çocukluk: Çocukluk, 0-18 yaş arasını kapsayan bir dönem olarak belirtilmekte ve bu dönem içerisinde bulunan bireyler için oldukça önemli bir dönem olarak tanımlanmaktadır (Dinç, 2015).

Okul Öncesi Dönem: Doğumla başlayıp okula başladığı döneme kadar geçen süreçte çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimine göre temel davranışları edindiği, becerilerinin geliştiği dönemdir (Abacı, 2000: 9).

Okul Öncesi Eğitim: Çocukların eğitim ve öğretim faaliyetleriyle tanıştığı ilk basamak olan bu dönem temel eğitim sistemine adım attıkları zamana kadar geçen süre olarak tanımlanmaktadır (Aral, Yaşar ve Kandır, 2002: 14).

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. ÇOCUK VE ÇOCUKLUK KAVRAMI

Çocuk kavramı genel anlamda, ergenliği bitmemiş, maddi anlamda ailesine bağımlılığı devam eden belli bir olgunluk düzeyine erişmemiş, güçsüz ve işlerini yapmak için başkasına ihtiyaç duyan canlılar şeklinde tanımlanabilir. Çocuk kavramına yönelik yapılan tanımların, çocuğa ve çocukluk olgusuna karşı geliştirilmesi gereken bakış açısını da belirlediği gözden kaçırılmaması gereken bir husustur. Üzerinde uzlaşa sağlanamayan bir kavram olarak çocuk ve çocukluk olgusu, kültürel yönü olan kavramlar olduğu için genel bir tanımlamayı mümkün kılmamaktadır (Öktem, 2012: 5). Çocuk kavramı hem biyolojik hem sosyo-kültürel etkenler dikkate alınarak hem de hukuksal açıdan değerlendirilmesi gereken bir kavram olarak ifade edilmektedir (Kök, 2002: 92-93). Nitekim yapılan tanımda, biyolojik gelişimine göre sosyo-kültürel açıdan ve yasal çerçevede kimlerin çocuk sayılacağı ortaya konulacaktır.

Çocuk kavramını sürekli bir değişim ve gelişim olarak tanımlayan Altınköprü, toplumların ve kültürlerin devamlılığı yönünden çocuğun önemli olduğunu belirtmektedir (Altınköprü, 2003: 12). Benzer bir tanım yapan Yörükoğlu da çocuğun kendine özgü niteliklerinin yanı sıra hızlı ve şaşırtıcı değişimler gösteren yönüne dikkat çekmektedir (Yörükoğlu, 2011: 21). Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ise 18 yaşına kadar her bireyin çocuk olduğu açıklaması bulunmaktadır (Şirin, 2011: 21). Türk Dil Kurumu Sözlüğünde ise çocuk, küçük yaşlardaki kız ya da erkek insan yavrusu olarak geçmektedir (TDK Sözlükleri, 2019). Unicef tarafından ortaya konulan tanımda, birtakım eylemlerde bulunabilme, kendisiyle ilgili konularda söz hakkına sahip, belirli hizmetlerden yararlanma hakkı olan birey, çocuk olarak belirtilmektedir (Şirin, Oktay ve Altun, 2013: 17). Türk hukuk sistemi açısından ele alındığında; seçme ve seçilme hakkını kullanacağı yaş

olan 18 yaşına gelinceye kadar her birey, çocuk olarak kabul edilmektedir (Tunç, 2008: 19). Dolayısıyla yapılan tanımlara bakıldığında, çocuk kavramına getirilen her bir yaklaşımın farklı olduğu görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki en önemli etken, içerisinde bulunulan toplumsal yapı olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda toplumun devamı açısından temel dinamikler arasında kabul edilmesi gereken çocuğun toplum tarafından nasıl algılandığı önem taşıyan bir konu olarak belirtilebilir. Yaşam biçimi olarak her bireyin sahip olduğu haklar ölçüsünde haklara sahip olması gereken çocuğun her toplumda farklı algılandığı ve toplumsal yapıya bağlı olarak konunun ele alınıp incelendiği anlaşılmaktadır. Hatta aynı coğrafyada farklı sosyo- kültürel yapıya mensup toplumlarda da çocuk ve çocukluğun farklı anlamlarda karşılık bulduğu belirtilmektedir (Güven, 2015: 32). Toplumların farklı sosyo-kültürel yapı özelliği göstermesi, toplumun birçok değişkenin etkisinde kaldığının göstergesidir. Birçok değişkenin etkisiyle yaşanan gelişmeye bağlı olarak değişen bakış açısı da çocukla ilgili tanımlarda muhakkak ki değişikliğe neden olmuştur.

Günümüz şartlarında toplumsal yapı üzerinde söz sahibi olarak en çok dikkat çeken değişkenin teknolojik gelişmeler olduğu bilinmektedir. Bu gelişmenin etkisinde değişen toplumsal yapıda görülen duyarlılığın çocuğa yaklaşımı etkilediği ve çocuğu toplumun önemseydiği bir birey haline dönüştürdüğü anlaşılmaktadır. Bu bağlamda çocuk kavramının tanımının toplum tarafından yapıldığı ifade edilebilir. Diğer bir deyişle toplum, çocuk kavramını tanımlama yetkisini elinde bulundurmaktadır diyebiliriz. Toplumların gelişmişlik düzeyine göre çocuk kavramına yönelik açıklamaların ve çocuğun sahip olduğu haklarla ilgili düzenlemelerin farklı olduğu yorumu da yapılabilmektedir.

Toplum içerisinde korumaya ve her yönden geliştirmeye en çok muhtaç olan bireyler olarak kabul edilen çocukların modern toplumlarda haklarının öncelikli olduğu gerek medyadan gerekse araştırmalardan bilinmektedir. Buna rağmen modern toplumlarda dahi ezilen ve yıpranan grubun çocuklar olduğu da önemli bir gerçektir. Bu gerçekten hareketle modern toplumlarda yapılan yasal düzenlemelerle çocukların toplum içerisinde sahip olması gereken yere taşınması için çaba sarf edilmektedir. “Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi, Çocuk Hakları Beyannamesi, Çocuk

Haklarına Dair Sözleşme” gibi düzenlemeler, çocukların toplumda sahip olması gerektiği yeri belirlemeyi hedeflemektedir (İnal, 2014: 24-29).

Modern toplumlarda ruh ve beden olarak insanların en fazla savunmaya ve savunulmaya ihtiyaç duyduğu bir dönem olarak belirtilen çocukluk kavramı tıpkı çocuk kavramı gibi sonradan tanımlanan ve detaylandırılan bir olgudur. Çocukluk, 0-18 yaş arasını kapsayan bir dönem olarak belirtilmekte ve bu dönem içerisinde bulunan bireyler için oldukça önemli bir dönem olduğu da vurgulanmaktadır (Dinç, 2015). Bu açıklamaya göre çocukluk dönemi 0-18 yaş arasındaki dönem olarak gösterilmiş olsa da farklı disiplinlerde bu dönem farklı yaş aralıkları olarak belirtilmektedir (Akyüz, 2018: 94). Çocuk ve çocuğun gelişim dönemlerine göre farklılıkları araştıran gelişim psikolojisinde çocukluk dönemi, sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Bu sınıflandırmaya göre (Akyüz, 2018: 94);

0-2 yaş dönemi - bebeklik

2-6 yaş dönemi – ilk çocukluk

6-12 yaş dönemi – orta çocukluk

12-18 yaş dönemi – ergenlik dönemi olarak belirtilmektedir.

Bu sınıflandırmada belli aralıklar, çocukluk döneminin gelişim dönemleri olarak belirtilmiş olsa da her çocuğun bireysel anlamda farklı özelliklere sahip olduğu ve aynı dönemde gelişimsel olarak ilerleme kaydedemediği ifade edilmektedir (Senemoğlu, 2005). Dolayısıyla Senemoğlu, bu şekilde bir sınıflandırmanın yapılmasını tartışılır bulmakta ve genel bir yaklaşımla 18 yaşına kadar olan dönemi, çocukluk olarak kabul etmektedir. Bu bağlamda çocukluk kavramına yönelik yaklaşımların da farklılaştığı ve çocuk ve çocukluk kavramını genel bir tanımının olmadığı ifade edilebilir.

2.2. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÇOCUK ALGISI

Geçmiş dönemlerde olduğu gibi bugün de önemini koruyan bir konu olarak çocuk ve çocukluk kavramlarına yönelik anlayışlar, toplumdaki bilgi artışıyla

değişmektedir. Geçmişte üzerinde mutlak bir otorite kurulabilen çocuk anlayışından çocuğu merkeze alan bugünün anlayışına ulaşılmıştır.

İlk Çağ'da gelişen çocuk anlayışına bakıldığında çocuğun birey olarak algılanmadığı ve babanın üzerinde kolaylıkla hâkimiyet kurabildiği bir varlık olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Roma ve Germen hukuku babalara çocuklar üzerinde sınırsız bir hâkimiyet hakkı tanımaktadır. Baba sahip olduğu hak doğrultusunda çocuğunu kiralayabilir, satabilir hatta öldürebilir (Kırımsoy ve ark., 2013: 15). Orta Çağ döneminde çocuğun üzerinde babanın dışında kilisenin de söz hakkı doğmaktadır. Kilise çocuğu 7 yaşından sonra davranışlarından sorumlu tutmaktadır. Başka bir ifadeyle kilise, çocuğu 7 yaşından sonra çocuk olarak görmemektedir (Akyüz, 2012: 19). Orta Çağ anlayışına göre çocukluk, farklı bir dönem olarak kabul edilmemekte, belli yaş aralıkları o dönem toplum yapısında farklı algılanmamaktadır (Gander ve Gardiner, 2010: 26). Bu anlayışın dönemin sanat eserlerinde de kendini gösterdiği ve çocuk resimlerinin olduğu tablolarla çocuklara yetişkin kıyafetlerinin giydirildiği belirtilmektedir (Gander ve Gardiner, 2010: 26). Orta Çağ döneminde hayat şartlarının zor olması ve sağlık koşullarındaki olumsuzluk nedeniyle çocuk ölümleri sıkça yaşanmakta ve aileler bilgisizliklerinin ve zor koşulların kurbanı olmaktadır. Bundan dolayı da çocuklarına bağlanmadıkları ve onları 7 yaşına kadar ailenin üyesi olarak görmedikleri ifade edilmektedir (Gander ve Gardiner, 2010: 27).

Türklerin İslamiyet'i kabulünden önceki dönemde, toplumun genel anlayışına göre çocuk önemsenmekte ve çocuğu olmayan aileler hor görülmektedir (Akyüz, 2018: 21-25). Eski Türklerde erkek çocukların eğitime özellikle dikkat edilmektedir. Dede Korkut hikayelerinde eğitimin çocukların hayatındaki yerine dikkat çekilmektedir (Aksoy, 2011). Türklerin İslamiyet'i kabulü ile birlikte Türk toplumundaki çocuk anlayışında değişmeler olmuştur. İslamiyet'te çocukların eğitim ve terbiyesine özel bir önem gösterilmesi gerektiği vurgulanırken öksüz ve yetim çocukların haklarının korunmasında da itinalı davranılması gerektiği belirtilmiştir (İpek, 2012). 10. Yüzyıla gelindiğinde dönemin düşünürlerinden Farabi, çocuklardaki bireysel farklılıklar üzerinde durmuş, zihinsel eğitimin çocuklar açısından gerekliliğini belirtmiş ve dengenin gelişimde önemli olduğunu işaret etmiştir. Farabi'nin ileri sürdüğü bu yaklaşımlar, çocuğa bakış açısında yeni bir anlayış geliştirilmesi gerekliliğini hissettirmiştir. Aynı dönemde İbni-i Sina da benzer

yaklaşımlarda bulunarak çocuklara onların ihtiyaçları doğrultusunda yaklaşılmasının gerekliliğine dikkat çekmiş ve ruh ve beden sağlığının gelişim dönemleri için önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca çocuğun eğitiminde oyunun önemli olduğunu belirterek davranış değişikliği sağlamak için pekiştirici kullanılmasının önemini işaret etmesi günümüz çocuk anlayışına yakın bir anlayışın ortaya konulduğunu göstermektedir (Yavuzer, 2004: 17-20). Dönemine damga vuran düşünürlerden Gazali de çocuğun dönemi gereği dinç kalması için oyunun önemli olduğunu ve bu sayede belleğinin yenilediğini belirtmiştir (Durakoğlu, 2014). Osmanlı döneminde çocukla ilgili babanın velayet hakkı, anne ve büyükannenin eğitim verme hakkına sahip olduğu görülmektedir (Aksoy, 2011). Bu anlayışa göre çocukla ilgili baba daha fazla söz sahibidir.

Batıda durum yaşanan sanayi devriminin getirdiği bazı değişikliklerden dolayı çocuğa bakışı değiştirmiş ve çocuğu yeni bir sorunla karşılaştırmıştır. Ekonomik ilerlemenin yarattığı iş gücü boşluğu yoksul ailelerin çocuklarıyla doldurulmaya çalışılmış ve çocuk işçi kavramı ortaya çıkmıştır (Spring, 2014: 58-59; Yapıcı ve Yapıcı, 2004). Ekonominin gelişmesi teknolojik birçok gelişmeyi de beraberinde getirmiş, teknoloji ve bilim önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Toplum yaşamına yansıyan bu durum eğitim anlayışını olumlu yönde etkilemiş ve çocukların eğitiminin öncelikli olması gerektiği anlayışı gelişmiştir. 19. Ve 20. yüzyıllara gelindiğinde akademik anlamda yapılan birçok araştırmanın konusu çocukların, çocukluğun anlaşılmasına yönelik olmuştur (Yapıcı ve Yapıcı, 2004). Orta Çağ'ın karanlığından çıkan toplumlar çocukları da bir birey olarak kabul etme anlayışına yönelmiş, babanın çocuk üzerindeki mutlak otoritesi kırılmış, kendini savunma konusunda zayıf olan çocuğun haklarının korunması gerektiği belirtilmiştir (Kırımsoy ve ark., 2013: 15-16).

Aydınların konuya yönelik bakış açısı da toplumun çocuğu algılamasında önemli rol üstlenmiştir. Dönemin ünlü isimlerinden Jean Jacques Rousseau, çocuğun yetiştirilirken hedeflenen kazanımları sıralaması (kendi kendine kararlar alabilen, benlik saygısı yüksek, kendini ifade edebilen, karşılaştığı problemleri çözebilen, barışa önem veren, doğasıyla uyumlu) çocuğa yaklaşım konusunda fikir zemini oluşturmuştur (Korkmaz, 2012: 19). Jean Jacques Rousseau'nun fikirleri diğer bilim insanları için bir temel niteliğinde olmuş, Pastollazi ve Frobel, çocuğun eğitiminin önemi ile ilgili görüşlerini belirtmişler, Vygotsky ve Piaget de çocuğun gelişimsel

özelliklerine dikkat çekmişlerdir. Bu tür görüşlerin bilim insanları tarafından geliştirilmesi, çocukların çok yönlü araştırılmasını sağlamıştır. Piaget, çocuğun zihinsel yönünü vurgularken bu süreçte çevre faktörünün önemli olduğunu ileri sürmüş, Freud, çocuğun cinsel gelişimini irdelemiş, Ericsson, çocuk ve sosyalleşme konularını ele alarak bu süreçte çocukluk döneminin önemine dikkat çekmiş, Vygostyk de sosyal çevrenin etkileşim yönüyle çocukta önemli değişiklikler ortaya çıkaracağını savunmuştur (Baran, 2011: 205). Çocuğa yönelik bakış açısının değişmesi ve bu değişime bağlı gelişmelerin yaşanması hukuk alanında da düzenlemeye ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmıştır. Toplumun temelini oluşturan ailenin en önemli unsuru olarak değer görmeye başlayan çocuk, toplumsal değişmelere de hızlı bir şekilde cevap veren bir grup olduğu için bu grubun korunmasına yönelik atılması gereken yasal adımlar bir zorunluluk olarak ele alınmıştır (Sağlam ve Aral, 2016).

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından çocukların acil ihtiyaçlarının karşılanması için kurulan “Çocuklar İçin Uluslararası Yardım Örgütü”, ilk ciddi adım, olarak değerlendirilmektedir. Bu örgütün ismi sonradan “Uluslararası Çocuk Refahı Birliği” olarak değiştirilmiştir. Bu örgütün ortaya koymuş olduğu çabalar sonrasında uluslararası ilk kapsamlı belge niteliğinde olan “Cenevre Çocuk Hakları Beyannamesi” 1924'te kabul edilmiştir. 1948'de kabul edilen “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi” içerisinde çocuklarla ilgili özel bir düzenlemeye yer verilmemiş onların da yetişkinler gibi haklara sahip olduğu ilan edilmiştir. Ancak uygulamada sorunlar yaşanınca 1959'da “Çocuk Hakları Bildirgesi” kabul edilerek çocukların eğitim, korunma ve sağlık haklarına vurgu yapılmıştır. Yapılan çalışmaların ardından önemli bir gelişme yaşanmış ve 1989'da “Çocuk Hakları Sözleşmesi” ilan edilmiştir. Bu sözleşme çocuklar açısından oldukça önemli belgelerden biri olarak değerlendirilmektedir (Kırımsoy ve ark., 2013: 20-21; Akyüz, 2012: 38; Atılgan ve Atılgan, 2009: 6-7). . Yaşanan gelişmelerin etkisiyle çocuğu birey olmaktan uzak gören anlayışın değişmesi, her çocuğun değerli olduğu anlayışının gelişmesi toplum genelinde yaygın hale gelmiştir. Bu anlayışın oluşması diğer bir ifadeyle çocuğun hukuk, toplum ve eğitsel yönden birçok gelişmenin kaydedilmesi 400 yıl sürmüştür (Akyüz, 2001).

Yapılan açıklamalardan hareketle çocuk algısının şekillenmesinde toplumun yapısal özelliğinin etkili olduğu ifade edilebilir. Toplumun düşünsel yaklaşımı kadar ekonomik anlamdaki gelişmişlik düzeyinin de çocuk algısında önemli olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin iş gücü olarak kullandığı çocukların yetişkinlerden ayırt edilmediği, haklarının görmezden gelindiği hatta fuhuş, hırsızlık gibi suçlara itildiği belirtilebilir. Dolayısıyla alan üzerine yapılan çalışmalardan da anlaşılacağı üzere çocuk algısının toplumsal ve değişken özellikte olduğu açıkça ifade edilebilir.

2.3. ÇOCUĞU TANIMA VE ÇOCUĞU TANIMANIN ÖNEMİ

Her çocuk farklı özelliklere sahip olduğu için genel geçer değerlendirmeler yapmak mümkün olmamaktadır. Çocuğu tanımak için birçok becerisini takip etmek gerekmektedir. Zihinsel ve duyuşsal işlevlerini yerine getirip getiremediği, öz bakım, öz denetim özelliklerinin gelişip gelişmediğinin anlaşılması için çocuğun gözlenmesi önem taşıyan bir husus olarak ifade edilmektedir (Güven, 2013: 34). Çocuğun birtakım becerilerini takip ederek bu becerileri kazanıp kazanamadığını anlamak bir yönüyle çocuğun hangi becerilerde yeterli olup olmadığını görme ve ihtiyaçlarını belirleme açısından da önem taşımaktadır. Bu yönüyle yapılan değerlendirme sonucunda ilgi, yetenek ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ortamı oluşturmanın daha doğru bir ilerleme olduğu belirtilmektedir (Yılmaz-Topuz ve Erbil-Kaya, 2016).

Öğretmenin çocuğu tanıyabilmesi için okulda geçirdiği süre içerisinde izleyerek ve dinleyerek çocuğun gün boyu yaptıklarını takip etmesi gerekmektedir. Bu izleme ve dinleme sırasında öğretmenin çocukla ilgili gelişimsel özellikleri biliyor olması ve yaptığı değerlendirmeleri bu doğrultuda ele alması önemlidir. Nitekim her çocuğun gelişimsel özelliğinin farklı olduğu bilinmektedir. Öğretmenin fiziksel, bilişsel ve psikolojik gelişimle ilgili olarak yeterli olduğu ya da olmadığı becerilere yönelik çocukları izleme sürecinde topladığı bilgilerin doğru ve değerlendirmeye tabi tutulacak düzeyde yeterli olması gerekmektedir. Ancak bu şekilde çocuğu tanıma çalışmalarına başlanabilir.

Çocukların okul öncesi dönemde ilgi, yetenek ve gelişimleri konusundaki farklılıkla birlikte aileden gelen bazı özelliklerin ve çevrenin etkisiyle gelişen

davranışlardaki farklılığın da dikkate alınması çocukla ilgili değerlendirmelerde önem taşımaktadır. Çocuğun içerisinde yetiştiği ve birçok bilgiyi öğrendiği çevre davranışların oluşmasında oldukça etkili bir faktördür. Çocuğun yeteneklerinin geliştirilmesinde ya da köreltilmesinde çevrenin önemli bir değişken olduğu ifade edilmektedir (Yaşar, 2000: 24). Hatta çocuğun yetiştiği çevre, onu diğerlerinden ayıran özelliklerin belirlenmesinde etken rol üstlenmektedir de denilebilir.

Öğretmenin çocuklarla ilgili bireysel özellikleri fark etmesi ve yaklaşımını bu doğrultuda geliştirmesi, öğretmen ve çocuğun birbiriyle iletişimini olumlu yönde etkilediği için tanıma sürecini de kolaylaştırmaktadır. Çocuğu bireysel farklılıklarıyla tanıyan öğretmen, onu bulunduğu seviyeden daha üst seviyelere taşıyabilmektedir (Tuzcuoğlu, 2017). İlgi ve yetenekleri doğrultusunda çocuğu yönlendirmek için bu yaklaşım oldukça önemlidir. Bununla birlikte çocuklarla ilgili bireysel özelliklerin belirlenmesi, okul programlarının oluşturulması sürecinde de dikkate alınması gereken bir özelliktir. Bundan dolayı çocuğu tanıma noktasında oldukça sistematik hareket edilmesi, çeşitli araçlar kullanılması, kayıt altına alınması ve elde edilen veriler bir araya getirilerek veri tabanı oluşturulmasının gerekliliği vurgulanmaktadır (Yaşar, 2000: 24). Çocuklar hakkında oluşturulan veri tabanı ile çocuğun ihtiyaç duyacağı eğitim belirlenebilmekte ve çocukların ihtiyaçlarına göre eğitim planları yapılabilmektedir.

Bireysel özelliklere göre belirlenen eğitim planında farklı özelliklere sahip çocuklar için farklı öğretim yöntemlerine yönelip doğal bir eğitim çeşitliliği oluşturarak öğretim yapılması, çocuğun başarısını artıran bir yaklaşım olarak ifade edilmektedir. Bu öğretim yöntemi, uyumlayıcı öğretim olarak belirtilmekte olup benzer özelliklere sahip farklılaştırılmış yöntem adında başka bir yöntem de farklı özellikleri olan öğrenciler için öğretim sürecinde tercih edilebilir (Borich, 2017). Farklılaştırılmış yöntem yaklaşımında bireysel ya da sınıf başarısına yoğunlaşmaktadır. Bu yöntemde yapılan öğretiminde öğrencinin öğrenme geçmişi, hazır bulunuşluğu gözden geçirilerek bireysel bir akademik başarı hedeflenmektedir. Bu yaklaşım daha çok kalabalık ortamlarda akademik başarı sağlayamayan öğrenciler için strateji belirlenerek uygulanmaktadır (Borich, 2017). Bu bağlamda sürdürülen eğitim öğretim faaliyetlerini planlarken öğretim stratejisini doğru belirlemek için öğrencilerin bireysel özelliklerinin belirlenmesi önemlidir. Bununla birlikte

öğretmenlerin farkındalık düzeyinin yüksek olmasının önemli olduğu da anlaşılmaktadır.

Okul öncesi dönemde öğrencilerin iyi bir eğitim almalarının sağlanması için öğrencilere uygulanacak programın özelliği, öğretmenlerin uygulayıcı olarak mesleki yeterliliğe sahip olması, öğrenme ortamının fiziksel ve psikolojik olarak öğrencilere sağladığı konularının önemle değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir (Akduman, 2011: 6-8). Çocukların içinde bulunduğu gelişim döneminde maksimum fayda elde etmesini sağlamak öğrenme sürecini doğru planlamakla yakından ilgilidir denilebilir. Bu planlamanın yapılabilmesi için de çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarının doğru bir şekilde belirlenmesi başka bir ifadeyle çocuğu her yönüyle tanımayı sağlayacak ilkelerin bilinmesi önem taşımaktadır.

2.4. ÇOCUĞUN TANIMA SÜRECİNDE İZLENECEK TEMEL İLKELER

Çocuğu tanıma, eğitim öğretim sürecinin planlaması için oldukça önemli bir adım olarak belirtilebilir. Çocuğa göre bir eğitim planı hazırlayabilmek için onunla ilgili izleme ve dinleme sonucunda edinilen bilgileri bir araya getirme ve bu bağlamda veri tabanı oluşturulması gerekmektedir. Veri tabanında yer alacak bilgilerin doğru ve yeterli düzeyde olması önemlidir. Bunun için bilgilerin uygun şekilde toplanması, doğru bir analiz yapılması, analizlerin değerlendirilmesi ve sentez edilmesi önemlidir.

Çocuğu tanıma sürecinde doğru yaklaşımlarda bulunmak ve çocukla ilgili bilgilerin olduğu bir veri tabanı oluşturmak için dikkat edilmesi gereken ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır (Megep, 2005'ten akt. Önder, 2016: 4):

- Çocuğu tanıma sürecinde çocuğun kendi özelliklerinin farkına varmasını sağlamak için desteklenmelidir. Bu süreçte edinilen bilgiler çocukla paylaşılmalıdır.
- Çocuğu tanıma döneminde onu çevreden bağımsız olarak ele almamak ve bireysel hareket etmemek gerekmektedir. Takım halinde çalışmak daha iyi sonuçlar verebilir.

- Çocukları tanımak için harcanan çaba kısa süreli olmamalı, sistemli, düzenli ve sürekli olarak tanıma çalışmaları sürdürülmelidir.
- Çocuğun öz güvenini geliştirmek için yapamadıklarından çok yapabildikleri üzerinde durmak ve benliğini olumsuz etkileyecek herhangi bir davranışa yönelmemek gerekmektedir.
- Çocukları tanıma sürecinde yararlanılabilecek çok çeşitli ölçme araçları bulunmaktadır. Öğrencilerin özelliklerini belirleyecek ölçme aracına yönelmek için ölçme aracının özelliklerini iyi bilmek önem taşımaktadır. Ölçme aracıyla elde edilen sonuçların objektif tutumla değerlendirilmesi önemlidir. Ölçme aracı olarak zaman ve ekonomik olarak uygun aracın tercih edilmesi gerekir.
- Çocukları tanıma sürecinde farklı özelliklerin belirlenebilmesi için farklı yöntemler kullanılması önemlidir. Farklı yöntemler kullanılmış olsa da ulaşılan bilgilerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Çocukları tanıma sürecinde yaptıklarını neden ve nasıl yaptıklarını öğrenmeye çalışarak yapılanla ilgili çocukların yapılan işteki amacı bulması sağlanmalıdır.
- Eğitim planlarının oluşturulabilmesi için eğitimle ilgili her durum hassas bir şekilde izlenmeli ve kaydedilmelidir.
- Çocuğun özelliklerini keşfetmeye yönelik özel bir ölçme aracından yararlanılacaksa çocuk, ölçmeden önce çok iyi güdülenmelidir. Ölçme sırasında dikkat dağınıyorsa değerlendirme yapılırken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çocukları tanıma sürecinde yararlanılacak teknikle ilgili uygulayan kişinin yeterliliğinin olması ve tekniğin amaç doğrultusunda seçilmesi önemlidir.

Yaşamın temeli olarak görülen okul öncesi dönemde öğrenme hızının yüksek olduğu bilinmektedir. Her yaş grubunda farklı gelişimsel özelliklerin belirtilmiş olmasının yanı sıra bazı ortak özellikler de ifade edilmektedir (MEB, 2013: 11). Dolayısıyla eğitim faaliyetleri sürdürülürken bireysel farklılıklar esas alınmakta ve

eğitim programındaki plan, bu farklılıklara göre uygulanmaktadır. Çocuğu tanıma sürecinde söz konusu farklılıkların önemi yukardaki açıklamalarda bahsedilmiş ve çocuğu tanımada takip edilecek ilkeler sıralanmıştır. Bu ilkelerle çocuklardaki gelişimsel özelliklerin bütününe yönelik esaslar ortaya konulmuştur. 2013 Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu okul öncesi eğitim programında yer alan ilkeler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Milli Eğitim Bakanlığının Eğitim Programında Belirtilen Temel İlkeler

Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, öz bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.
Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır.

Kaynak: MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Tablo 1’de yer verilen temel ilkeler, çocuklara verilen eğitimin amacını da ortaya koymaktadır. Belirlenen ilkelerle gelişimsel dönemine uygun hedeflenen kazanımların edindirilmesi için nasıl bir yol izleneceği açıklanmaktadır (MEB, 2013: 11).

2.5. ÇOCUĞU TANIMA SÜRECİNDEKİ TEKNİKLER

2.5.1. Testler

Test bir ölçme aracı olup, bütün uygulanan kişiler açısından aynı nitelikteki uyarıcıları veya soruları içeren ve uyarıcıya verilen tepki veya cevaplara bakılarak kişilerin belirli özelliklerini ölçmek için kullanılmaktadır (Erkan ve Gömleksiz, 2008: 7).

Testlerden faydalanılarak kişilerin psikolojik özellikleri objektif olarak ölçülebilmektedir. Ölçülen bu özellikler benzer gruplarla karşılaştırılarak çeşitli algoritmalar oluşturulabilir. Kişinin fiziksel özellikleri doğrudan ölçülebilirken psikolojik özellikleri somut olmadığı için kolay ölçülememektedir. Bu nedenle bireyin yetenek, ilgi, tutum gibi psikolojik özellikleri, belirli bir niteliği ölçtüğü düşünülen uyarıcılardan (testler, anketler, envanterler) yararlanılarak ölçülebilmektedir (Yeşilyaprak, 2006: 274).

Bir test uygulanmak istendiğinde geçerlik ve güvenilirliğinin olmasına dikkat edilmelidir. Testler uygulanmadan önce, taşıdığı nitelikler yönüyle ihtiyaca cevap verip veremeyeceği ve belirlenen amaca yönelik olup olmadığına bakılması gerekir (Özoğlu, 2007: 168-169).

Bütün çocuğu tanıma tekniklerinde, düzenli şekilde öğrenciden bilgi toplanması ve bu bilgilerin örgütlemesi söz konusudur. Bundan dolayı her öğrenciye özel bir dosya açılmalı ve öğrenciye dair bütün ilerlemeler bu dosyada kayıt altına alınmalıdır. Çünkü anlık gözlemler ve öğretmenin hafızasına dayalı bir tanıma tekniğinin güvenilirliği de çok düşük olacaktır. Bunun yanında öğretmenin, öğrenci performans ve başarısını objektif olarak ölçmesi için yoğun şekilde test tekniği

kullanması doğru değildir. Çünkü testlerin hem uygulanması hem de yorumlanması uzmanlık bilgisi gerektirmekte ve sağlıklı sonuçlar alınabilmesi için alanında uzman kişilerce değerlendirilmesi gerekmektedir (Özgüven, 1998: 60).

Testler, ölçtüğü nitelik ve amacına göre yetenek, kişilik, başarı, ilgi, durum ve tutum testleri olarak çeşitli gruplarda olabilmektedir.

2.5.2. Gözleme Dayalı Teknikler

2.5.2.1. Gözlem

Çocukları anlamaya yönelik kullanılabilen en iyi tekniklerden biri gözlemdir. Okul içi ve dışı gerçekleştirilebilecek çeşitli etkinliklerde çocuklar gözlemlenerek daha kolay tanınabilmektedir. Gözlem tekniği için fazla araca ihtiyaç olmaması rahat uygulanmasına neden olmaktadır.

Gözlemi, beş duyu organımızla çevreden alınan verilerin anlamlı bilgilere dönüştürülerek kullanılma tekniği şeklinde tanımlamak mümkündür. Ancak en fazla kullanılan duyu organının göz olduğunu belirtmek gerekir (Eryiğit ve Değirmenci, 2018: 260).

Çocukların bilgi, beceri, öğrenme ihtiyaçları, tutum ve davranışlarını değerlendirebilmek amacıyla en fazla gözlem yöntemi kullanılmaktadır. Öğretmenler yaptıkları gözlemlerle çocukların problemleri nasıl aştığını öğrenebilmektedirler. Bu gözlem sonuçlarına göre de kullanacakları programları hazırlamaktadırlar (Mindes, 2003: 60).

Eğitimde gözlem, çocuklardaki davranışları anlamak, bireysel farklılıkları tespit etmek, problemleri belirlemek, aileye bilgi vermek, sosyal yetenekleri değerlendirmek, eğitim gereksinimlerini tespit edebilmek, çocukla etkileşime girebilmek, eğitim programı ve öğretim tekniklerini değerlendirmek, çocuğun gelişimini takip edebilmek ve rehberlik edebilmek amacıyla kullanılmaktadır (Eryiğit ve Değirmenci, 2018: 260).

Okulda gözlem yapma, öğretmenler açısından eğitim programlarında büyük önem arz eden bir yöntemdir. Öğretmenlerin öğrencilere en iyi eğitim programlarını hazırlayabilmeleri, gözlemsel bilgilerinin varlığına bağlıdır (Mindes, 2003: 60). Günlük akış içinde gerçekleştirilen gözlemler, çocukların bireysel gelişimleri hakkında öğretmenlere oldukça fazla bilgi vermektedir. Bu gözlemlerden yola çıkılarak çocuklardaki öğrenme durumlarına yönelik değerlendirilmeler basit bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Gözlemde sınırlama ve zorluk bulunmadığı için çocukların değerlendirmesi de çok kolay olmakta ve doğru sonuçlar elde edilebilmektedir.

2.5.2.2. Gözlem Listeleri

Gözlem listeleri; gözlemci tarafından, gözlenen bireyin belirli davranışları ve kişisel özelliklerinin, bir çizelge üzerinde belirlenip kayıt altına alınmasını sağlamaya yönelik listeleri ifade etmektedir. Bu listelerden daha çok okul öncesi eğitim ve rehberlik hizmetlerinde çocuğun farklı alanlardaki gelişim aşamalarını izleyebilmek için faydalanılmaktadır. Gözlem listelerinde kişilik özellikleri, büyüme ve gelişme göstergeleri, yetenekler, ilgiler, davranışlar ya da kavramsal yeterlilik benzeri özellikler bulunabilmektedir. Bunu yanında çocukların başarı seviyeleri, çalışma süreçleri ve sonuçlarının değerlendirilmesi için de kullanılabilir (Yeşilyaprak, 2006: 287).

2.5.2.3. Özellik Kayıt Çizelgesi

Özellik kayıt çizelgeleri, gözlem sonucuna dayalı araçlar olup, işin uzmanları tarafından oluşturulmuş hazır çizelgelerdir. Bu çizelgelerde, çocukların çeşitli alanlara yönelik özellikleri sıralanmaktadır. Sıralanmış özelliklerin hangilerinin, gözlemlenen çocuklardaki seviyesi tespit edilmektedir. Bunun yanında bu kayıt sayesinde gereksinim hissedilen rehberlik hizmeti ve özel eğitim ihtiyacı da ortaya çıkarılabilmektedir (Eryiğit ve Değirmenci, 2018: 268).

2.5.2.4. Derecelendirme Ölçekleri

Derecelendirme ölçekleri, gözlem sonucu ulaşılan bilgileri sayısal veri şeklinde düzenleyen bir sistemdir. Bu sistemden eğitim dahil, farklı pek çok alanda faydalanılmaktadır. Derecelendirme ölçeklerinde gözlem sonucunda elde edilen özellikler kişisel yargılara dayanılarak değerlendirilmektedir (Yeşilyaprak, 2006: 291).

Derecelendirme ölçeklerini kullanabilmek için ilk olarak çocuk ile ilgili yeterli kadar gözlem elde edilmiş olması, ardından belirlenen davranış ya da özelliklerin gözlemlenebiliyor olması ve ölçekteki ifadelerin herkes tarafından anlaşılabilir özellik taşıması gerekmektedir (Güven, 2013: 60).

Derecelendirme ölçeklerinde çocuğun adı soyadı, cinsiyeti, doğum tarihi, tarih/yer, kaçınıcı derecelendirmenin yapıldığı ve öğretmen/uzman adı gibi tanımlayıcı bilgilerin bulunması gerekir. Ayrıca geçerlik güvenirlik çalışmaları tamamlanmış ve bilinen bir ölçek olmalıdır.

2.5.2.5. Kontrol Listeleri

Kontrol listeleri, gözleme dayalı başka bir tanıma tekniğidir. Özel bir konuyu tanımlayarak, bu tanıma dayalı ortaya çıkan davranışları kontrol edebilmek amacıyla oluşturulan araçlar şeklinde tanımlanabilir. Kontrol edilmesi amaçlanan davranışlar madde madde sıralanmakta ve bu sıralamadan yola çıkılarak değerlendirme yapılmaktadır (Coşkun ve Deniz, 2016: 150).

Kontrol listeleri, bir beceri ve davranışın varlığı ya da yokluğunu değerlendirme açısından önem arz etmektedir. Hangi beceri ya da davranış gözlemlenmek isteniyorsa kullanılan listenin kapsamında tek tek ele alınmaktadır. Eğitimciler genellikle çocuklar hakkındaki bireysel gözlemlerini kaydetmek amacıyla gelişimsel kontrol listelerinden faydalanmaktadırlar. Bu listeler, belirli bir yaş aralığını kapsayan çeşitli gelişim alanlarından gelen yetenek listelerinden oluşabilmektedir (Önder ve Gülay Ogelman, 2018: 279)

Kontrol listeleri çok kolay kullanılmaktadır. Her gözlem özel bir zaman ve çaba göstermeksizin her durumda kaydedilebilir. Bu listelerde, istenen davranış ya da bilginin varlığı genel olarak “evet” veya “hayır” gibi kısa seçeneklerle tespit

edilebilmektedir. Bu listelerin güncellenmesi gerekebilir. Hazır listeler yanında isteyen eğitimciler kendi listelerini de oluşturabilmektedirler.

2.5.2.6. Anekdot Kaydı (Olay Kaydı)

Gözleme dayalı tekniklerden bir diğeri de olay kayıdır. Bu kayıta gözlemlenen bireyin belirli bir durum karşısında sergilediği davranışların nesnel şekilde anlatılıp, olayların oluş sırasına göre ve yorum katılmadan yazılması söz konusudur (Esen, 2011: 15).

Anekdot, gözlem sonuçlarını kaydetmek amacıyla geliştirilmiş özel bir forma verilen addır. Uzman, öğretmen ve yöneticilerin bazen karşılaştıkları ve önemli olduğunu düşündükleri çocuk davranışlarını, nesnel ve ayrıntılı olacak şekilde devamlı kayıt altına alıp, saklamalarına dayanan bir tekniktir. Ancak öğrencinin gözlenen tüm davranışları değil, önemli görülen, farklı ve tipik davranışları kaydedilmelidir (Özgüven, 2001: 84).

2.5.2.7. Gelişim Raporu

Gelişim raporları, eğitim süreci boyunca, çocukta görülen performans özetlerinin basit bir ifadesini tanımlamaktadır. Gelişim raporlarıyla çocukta bulunan bütün gelişim alanlarına ait bilgi, yetenek, tutum ve davranışlar genelleştirilir ve somut hale getirilir. Bu raporları, eğitimcilerin çocuğu tanımak amacıyla kullandıkları (gözlem formları, kontrol listeleri, anekdot kayıtları gibi) araçlardan elde ettikleri sonuçların bir sentezi şeklinde düşünmek mümkündür. Bu raporlarda çocuğun eğitime başlamasından itibaren edinmiş olduğu gelişim, başarılar, gösterdiği ilerlemeler, olumlu davranışlar ve desteklenmeye ihtiyaç duyulan özel durumlar açık olarak belirtilmelidir. Bunun yanında elde edilen bilgilerden yola çıkılarak ailelere de çocukların beceri ve ilgileri, çözüm önerileri ve etkinlik örnekleri gibi konularda görüş belirtilmelidir (Milli Eğitim Bakanlığı[MEB], 2006: 97).

2.5.2.8. Sosyometri

Sosyometri, birbirlerini tanıyan bir grup bireyin, belirli bir ölçüte göre, birbirleriyle ilgili tercihlerini belirtmelerine imkan veren bir yöntemdir. Beraber yaşamak ya da çalışmak zorunda olan bir gruptaki üyelere sosyometri ölçme aracı uygulandığında, bir takım grup-içi problemlerin tespit edilmesi sağlanabilmektedir. Sosyometri uygulanacak grup üyelerine önceden tespit edilmiş bir ölçüte göre, gruptaki bireylerden üç tanesini, birlikte bulunmayı tercih edeceği sıraya göre belirtmesi istenmektedir. Bu sayı azaltılıp artırılabilir ya da bazı sınırlamalar getirilebilir. Tercih ölçütleri beraberliğin hangi durumlarda istendiğini göstermektedir. Ölçütler değiştiğinde tercihler de değişebilmektedir. Tercihler belirlendikten sonra öğrencilerden elde edilen bu veriler, kimin kimi seçtiğini gösterecek şekilde “Sosyometri Değerlendirme Formu”na kaydedilir (Dökmen, 2003: 53).

Sosyometri tekniğinin amacı grup hakkında bilgi edinebilmektir. Bir grupta görev dağılımının nasıl olduğu, grup liderinin kim olduğu, çocuklar arasında kimlerin dışlanmış ve reddedilmiş olduğu, grup içindeki bölünmeler hakkında öğretmenin bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Sosyometriden elde edilen bilgiler, gruptaki ilişkileri daha sağlıklı hale getirip düzenlemek ve grup üyelerini tanımak amacıyla kullanılmaktadır (Güven, 2013: 49).

Sosyometrik ölçümler ile bir çocuğun, arkadaşları tarafından neden sevildiği, hangi çocuklar tarafından ve neden sevilmediği, kendisinin sevdiği arkadaşları ve onları neden sevip sevmeyeceği, bir arkadaşının olup olmadığı gibi akran ilişkilerine dair ayrıntılı bilgi edinilebilmektedir. Böylece bir grup içerisinde popüler, tartışmalı, reddedilen, orta düzeyde ve dışlanan çocuklar tespit edilebilmektedir.

2.5.3. Kendini Anlatmak İçin Kullanılan Teknikler

2.5.3.1. Otobiyografi

Bireyin hayat hikâyesinin kendisi tarafından yazılı şekilde anlatılması yöntemine otobiyografi adı verilmektedir (Yeşilyaprak, 2006: 305). Otobiyografi bireyin, sahip olduğu özellik ve davranışları üzerinde geçmiş hayatının etkili olduğu

görüşüne dayanmaktadır. Otobiyografide birey, kendini nasıl algıladığını, geçmişinde nasıl ihtiyaçlar hissettiğini, beklentilerini, çatışmalarını, bunlara ulaşmak için nasıl gayret ettiğini, çevresindekilerin kendisinden beklentilerini ve bunları nasıl karşıladığını, karşısına çıkan zorlukları ve bunlarla nasıl baş ettiğini yansıtmaktadır. Bu sayede bireyin kendisini ve geçmişini nasıl yorumladığı ilk ağızdan öğrenilebilmektedir (Kuzgun, 2003: 83).

Otobiyografide diğer tanıma yöntemlerinden farklı olarak bireyin doğrudan katılımcı olması ve kendisini anlatması söz konusudur. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde otobiyografi yönteminin çok sık kullanılması doğru kabul edilmemektedir. Bunun nedeni bireyin kendisini olduğu gibi değil, olmak veya görünmek istediği gibi göstermesi ve geçerlik ve güvenilirliğinin diğer yöntemlerden düşük olmasıdır (Dürüst ve Yılmaz, 2016: 75).

2.5.3.2. Arzu Listesi

Bu teknik daha çok okul öncesi ve ilkokul dönemindeki çocuklarda uygulanmakta ve çocuklar isteklerini sözlü olarak ifade etmektedirler. Bu yöntemde çocuğun karşılanmamış ihtiyaçları, problemleri, istekleri, söyleyemediği duyguları, güdüleri, umutları ve beklentilerini ifade etmesine imkan tanınmaktadır. Çocuklara hayali bir olay verilerek, böyle bir durumda en çok neyi elde etmek isteyecekleri sorulmaktadır. Örneğin; “Bir dilek perisi çıkıp size üç dileğinizi sorsa ona ne isterdiz?”, “Piyangodan büyük ikramiyeyi kazansanız neler yapardınız? Gibi sorular yöneltilmektedir. Bu tarz sorulara çocuklar tarafından verilen yanıtlar onların istek, beklenti ve duygularını öğrenmeyi sağlamaktadır (Yeşilyaprak, 2006: 301). Bunun yanında çocuk hakkında kişisel özellikleri, amaçları, özlemleri ve içinde bulunduğu şartlar gibi konularda fikir sahibi olunmasını sağlamaktadır.

2.5.3.3. Zaman Çizelgesi

Zaman çizelgeleri tekniği ile çocukların gün içerisindeki zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, hangi aktiviteleri ne kadar sürede gerçekleştirdikleri, bu aktiviteler hakkındaki duygu ve düşünceleri öğrenilebilmektedir (Çelik Örucü, 2018: 255).

Küçük çocuklar bu çizelgeyi dolduramayacakları için okulda öğretmen, evde anne babadan destek alınarak doldurulması sağlanmaktadır. Bu nedenle bu tekniğin verimi düşük çıkmaktadır. Zaman çizelgesinden fayda sağlamak için en az iki hafta uygulamak gerekmektedir. Bu süreç tamamlandığında günlük aktiviteler incelenerek, ebeveynler ve öğretmenler tarafından değerlendirme yapılabilmektedir (Yeşilyaprak, 2006: 302-303).

2.5.3.4. Çocuk Resimleri

Bireyi tanıma ve anlama araçlarından biri de çocuk resimleridir. Ancak bu teknikten yararlanabilmek için öğretmenin bilgi ve becerisinin yeterli olması gerekmektedir. Çocuklar resim yoluyla olaylara bakış açılarını, sahip oldukları duygu ve düşüncelerini açığa çıkarmaktadırlar. Yani yaptıkları resimler çocukların iç dünyasının dışa yansımalarıdır.

Resim, güdülenmemiş enerjileri ve fazlaca özgür bırakılmış anlatımlarıyla, bazı bilinçaltı güçlerin körüklenip ortaya çıkmasına, komplekslerin tespit edilmesine, birikmiş kin, yaşanan sarsıntılar ya da geçmişten beri peşini bırakmayan çocukluk özlem ve düşüncelerinin açığa çıkmasına neden olabilmektedir (San, 1979: 27)

Çocuğun resim eğitimini alabileceği en iyi dönem okul öncesi dönemidir. Bu dönemde çocuklar canlı, coşkulu, dış etkenlere açık ve meraklı duygusal özellik taşımaktadırlar. Bundan dolayı resim, çocuğun kendisini ifade etmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Çocuk resimlerini analiz etmeyi ancak bu konuda eğitim almış uzman bireyler ve eğitimciler uygulayabilmektedir.

2.5.4. Etkileşimin Kullanıldığı Teknikler

2.5.4.1. Görüşme

Görüşme tekniği ile kişinin bir davranışı neden yaptığı, bir konu hakkındaki düşüncesinin nedeni, bazı durumlar karşısında neler hissettiği gibi konularda görüşme sağlanarak bilgi alınabilmektedir (Türnüklü, 2000: 543-559). Çünkü sohbet havası gibi bir ortamda geçen karşılıklı konuşmalar ve bu konuşma esnasında kişiden alınan

yanıtlar, birey hakkında doğru bilgiler elde edilmesine yardım etmektedir. Bu konuşmanın kişi ile yüz yüze görüşülerek yapılması ve belirlenen konunun sorularının açık uçlu olması gerekmektedir (Adagideli ve Yılmaz, 2018: 142).

Görüşme tekniği tüm dünyada çocukların değerlendirilmesi ve tanınması için çok sık tercih edilen nitel bir araştırma tekniğidir. Görüşme ile çocuğun geçmiş ve şimdiki hayatı hakkında bilgi edinilir ve çocuğun geleceği için yönlendirme yapılırken doğru karar verilmesi sağlanmış olur (Güven, 2013: 53).

2.5.4.2. Ev Ziyaretleri

Ev ziyaretleri, ailelerin çocuğa karşı tutumları ve onlardan beklentilerini öğrenmeyi sağlayan önemli bir tekniktir. Ancak öğretmen için kolay uygulanamayan ve bazı sakıncalar içeren bir etkinliktir. Öğretmenlere yılda bir iki kez ev ziyareti yapıp, çocuk ve ailesi hakkında bilgi sahibi olması önerilmektedir. Ancak ev ziyaretinde aile gerçekleri güzel ifadelerle saklayabilir. Çünkü öğretmen bu ziyaretleri kısa süreliğine gerçekleştirmektedir. Bu nedenle beklediği sonucu elde edemeyebilir (Eğmez, 2008: 47).

Bir kısım ev ziyaretlerinde öğretmen aile ile bilgi alışverişine girebilir ve eğitimle ilgili faydalanabilecekleri kaynakları yanında getirebilir. Bu bilgiler çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenmesiyle ilgili olabileceği gibi ihtiyaçları ya da sağlığı, sosyal hakları gibi farklı konularda da olabilmektedir. Aileye ışık tutabilecek bu bilgiler yanında ziyaret esnasında, öğretmen – veli arasındaki etik kurallara da riayet edilmelidir. Öğretmen tarafından edinilen bilgiler gizli olup, çocuğun hayatını desteklemek dışında hiçbir yerde kullanılmamalı ve paylaşılmamalıdır (MEB, 2006: 87).

Ev ziyaretleri sayesinde öğretmen çocuk ve ailesi ile kendilerine ait mahrem ortamlarında karşılaşmaktadır. Bu karşılaşma okulda yaşanan resmi ve tedirgin edici karşılaşmadan farklı olmaktadır. Bunun yanında çocuk kendi ev ortamında öğretmeniyle daha yakın iletişim kurma fırsatı yakalamaktadır (Yeşilyaprak, 2006: 331). Ev ziyareti yapıldığında çocuk ve aileye dair bir form doldurulacaksa, aile önceden bilgilendirilmelidir. Bu formun amacı da çocuk ve ailesine açıklanmalıdır.

2.5.4.3. Oyun

Oyunda çocuk en doğal haliyle karşımıza çıkar ve doğrudan kendisini anlatır. Çocuklar öğrenmeye, denemeler yapmaya, araştırma ve bilgiyi keşfetmeye açtırlar. Bu merak duygularını ve gereksinimlerini en iyi oyun ile karşılamaktadırlar. Dünyaya dair merak ettikleri sorulara oyun ile cevap ararken, problem çözme ve mantık yürütme yeteneklerini de geliştirmektedirler (Akman, 2002: 244-248).

Çocuklar açısından oyun, kendini tanıma ve ifade etmeyi sağlamaktadır. Çocuklar oyun sayesinde hayata dair rollerin neler olduğunu yaparak ve yaşayarak farkına varır. Bilmediği bir çevre hakkında oyundan yola çıkarak fikirler edinir. Bunun yanında oyun sayesinde yetişkinler de çocuğu daha iyi tanımaktadırlar. Tüm doğallığıyla oyunda kendini açan çocuk, problemlerini, mutluluklarını, korkularını da yansıtmaktadır. Özellikle kendini sözel olarak ifade edemeyen çocuklarla oynanan oyunlar, onların duygularını anlamaya yardımcı olmaktadır. Bunun yanında oyun ile öğretmen, çocuğun arkadaşları ile olan ilişkisi, kurallara karşı tutumlarını da tespit edebilmektedir.

2.5.4.4. Drama

Drama, önceden yazılmış bir metin olmadan, katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, orjinal fikirleri, anıları ve bilgilerinden yola çıkarak ortaya koydukları eylem durumları ve doğaçlamaları ifade etmektedir (San, 1999: 270).

Çocuk oyunlarına benzer etkinliklerden yararlanarak, farklı yaşam hallerini canlandırma, olayları yeniden oluşturup irdeleme, bu yaşam hallerinden bilgi edinme ve öğrenme gerçekleştirme çalışmalarını “drama” şeklinde tanımlamak mümkündür. Farklı bir tabirle drama, katılımcıların uyarıcı bir materyale karşı vücutları veya seslerini kullanarak yanıt vermeleri şeklinde ifade edilebilir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 1999: 261).

Rehberlik etkinlikleri içerisinde bireyi tanımak ve onun hakkında bilgi edinebilmek için psikodrama ve sosyodrama gibi teknikler de uygulanmaktadır. Bireyin iç dünyası, kaygı ve korkularının dramatize edilmesine “psikodrama”, bir

grubun veya sosyal problemin dramatize edilmesine ise “sosyodrama” adı verilmektedir (Yeşilyaprak, 2006: 332-333).

2.5.5. Portfolyo Tekniği

Portfolyo, ‘bir çocuğun büyüme sürecinde göstermiş olduğu öğrenme ve gelişme seviyesini gösteren belgelerin, belirli amaçlar gözetilerek, öğretmenler tarafından düzenli bir şekilde toplanan deliller’ şeklinde tanımlanabilir (Seitz ve Bartholomew, 2008: 63-68).

Portfolyolar, amaçlarına bakılarak sistematik şekilde hazırlanmaktadır. Öğrenme sürecini yansıtan portfolyolar, eğitim sürecinin sonlanması değil bizzat kendisini ifade etmektedir. Çocuklara ait bireysel gelişime ayna tutan somut örnekleri içeren portfolyoların sunumunda, üst düzey sosyal, zihinsel ve dil becerilerine ihtiyaç bulunmaktadır. Portfolyolar çocuklara kendini değerlendirme imkanı sunmaktadır. Ayrıca eğitsel araçlar oldukları için çok güçlüdürler. Grup olarak hazırlanamaz ve her çocuk için ayrı ayrı oluşturulurlar. Çocuklar tarafından ailelerine sunulan portfolyolar, ailelerin çocuklarıyla övünme nedeni olmaktadır. Bunun yanında bu sunum ile çocuklar kendi gelişim ve değişimlerinin farkına varmakta, kendilerine olan güvenleri artış göstermektedir (MEB, 2006: 88; Tuğrul, 2003: 380- 392).

Öğretmenlerde portfolyoya dair bilgi ve becerilerin geliştirilmesi, eğitim programında arzu edilen başarıya ulaşmayı kolaylaştırmaktadır. Öğrencilerini bütün yönleri ile tanıyıp değerlendirebilen öğretmenler, eğitim sürecindeki eksiklikleri de tespit edebilmektedirler. Wortham ve diğerlerine (1998) göre öğretmenin, öğrenci ile görüşmesine benzer olarak portfolyo içeriğine dair veliler ile de görüşebilmesi, çocuğa evde yaptırılacak faaliyetler ve pekiştirilmesi gereken beceri ve davranışların neler olduğunu velilerin de fark etmesini sağlamaktadır. Ayrıca bu durum çocuğun gelişimine dair fikirlerin tartışılmasına da olanak sağlamaktadır. Öğretmen çocukla ve veli ile yaptığı görüşmeleri mutlaka kayıt altına almalı, tarih atarak portfolyoya yerleştirmelidir (Deniz Kan, 2007: 177).

Portfolyoların amaçları;

- Çocukların tüm alanlardaki gelişim aşamalarının belirli bir süreçte doküman haline getirilmesi,
- Çocukların öğrenme düzeyleri ve bu öğrenme sürecinde kullandıkları tekniklerin belirlenip analiz edilmesi,
- Çocukların kendi değerlendirmelerine aktif katılımlarının sağlanması ve başarılarına dair kanıtların hem çocuklara hem de ailelerine somut olarak gösterilmesi,
- Çocuklar arasında görülen benzerlik ve farklılıkları tespit ederek, özel öğrenme güçlüklerinin güvenli bir ortamda açıklanmasına imkan verecek forum alanı meydana getirilmesi,
- Çocuklar bir üst sınıfa geçtiğinde onlara dair tüm bilgilerin bir arada olmasının sağlanması,
- Öğretmen, aile ve okul yönetiminin eğitim programının etkililiğini değerlendirmesi gerektiğinde eldeki verilerin sunulmasıdır (Deniz Kan, 2007: 169-178).

Okul döneminde çocuğu tanıma ve değerlendirmek için önemli olan portfolyolar, her bir çocuğun bireysel gelişim ve başarılarının tespit edilmesi ile eğitimin değerlendirilmesi sürecine ayna tutmaktadır. Çocuğa kendini değerlendirme imkanı sunduğu için özgüveninin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Hem çocuğu hem aileyi içine alan bu değerlendirme süreci ancak öğretmenin bilgili ve özenli davranması sayesinde amacına ulaşmaktadır. Aksi takdirde bu değerlendirmeler hiçbir şey ifade etmeyecektir. Bunun yanında portfolyo aracının hazırlanması sürecinde öğretmenler çocuklara değerlendirildiğini asla hissettirmemelidir.

2.5.5.1. Portfolyo Dosyasında Bulunması Gereken Parçalar

Okulda hazırlanan bir portfolyonun içeriğinde, çocuğu ve çocuğun eğitim programında bulunan amaçlara ulaşma durumunu değerlendirmeyi sağlayan; ilgi envanteri, gelişim alanlarına dair kontrol listeleri (checklist), kontrol listelerini

destekleyen çalışma örnekleri, derecelendirme ölçeği, gözlem kayıtları, aile raporları, görüşme notları, ailenin bilgi formları, öğretmen görüşleri ve yorumları ve çocuk için programda kısa ve uzun hedefli amaçlar bulunmalıdır (Tuğrul, 2003: 380- 392). Bunun yanında çocuğun tanınması için kullanılan tüm form araçlarının da portfolyo içine konulması gerekmektedir. Çocuğun yaptığı sanat etkinlikleri (resim, boyama, el işi ürünleri, yaratıcı, doğal, alışılmadık ve farklı bakış açısıyla oluşturulmuş üç boyutlu çalışmalar); çocuğun ilgilerini ortaya çıkaran, kazandığı yetenekleri vurgulayan, onu gururlandıran fotoğraflar; gezi fotoğrafları ve gezi sonrasındaki değerlendirme formları; öğretmenin çocuğun çalışmasına dair yazdığı veya çalışma üzerine eklenmiş notlar gibi özel olabilecek pek çok çalışma portfolyoya eklenebilir (Güven, 2013: 63)

2.6. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ

Okul öncesi eğitim süreci doğumdan sonra başlayıp zorunlu eğitim yaşına kadar devam etmektedir. Okul öncesi eğitimde çocukların bireysel farklılıkları dikkate alınarak fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel ve dil yetenekleri çevre uyaranlarıyla desteklenmektedir (Cinkılıç, 2009). Ayrıca okul öncesi dönem, çocukların yaratıcı yönlerinin eğitimci ve ebeveynlerin desteğiyle ortaya çıkarıldığı bir süreçtir.

Okul öncesi eğitim, çocuğun dış çevreyle tanıştığı ortam olduğu için karşılaştığı değişkenlerden etkilenmemesi kaçınılmazdır. Bundan dolayı çocuğun belli amaçlar doğrultusunda yönlendirilmesi ve sürecin sistemli bir şekilde takip edilmesi önem taşımaktadır. Okul öncesi eğitimle ulaşılmak istenen amaçlar şu şekilde sıralanmaktadır (MEB, 2013: 10):

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Onları ilkokula hazırlamak,
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi dönemde genel amaçlar doğrultusunda çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak hazırlanan eğitim programıyla beklenen kazanımların

edinilmesi planlanmaktadır. Eğitim programı kapsam olarak yalnızca kazanımların planlanması anlamına gelmemekte günlük uygulanması gereken akış, materyal kullanımı, etkinliklerin düzeni ve hangi sırayla verilmesi gerektiğini de kapsamaktadır.

Okul öncesi dönemde uygulanan eğitim programıyla 36-72 aylık çocukların gelişimsel özelliklerine göre kazanım edinmesi hedeflenmektedir. Okul öncesi dönemde uygulanan eğitim programının özellikleri Tablo 2’de verilmiştir (MEB, 2013: 14-17):

Tablo 2. Okul Öncesi Eğitimi Programının Özellikleri

Çocuk Merkezlidir	Öğretmenlerin, öğrenme sürecinde çocukların plan yapmalarına, uygulamalarına, düzenlemelerine, sorgulamalarına, araştırmalarına, tartışmalarına ve üretmelerine mümkün olduğu kadar çok olanak tanımasını gerektirir. Çocuğun okula, öğrenmeye ve araştırmaya dair olumlu tutumlar kazanabilmesi için; olumlu benlik algısı geliştirmesi, kendini değerli hissetmesi, akran ve öğretmenleriyle karşılıklı etkileşime girebilmesi önemlidir. Bunun yanı sıra çocuğun etkinliklere aktif katılımı, eğitim ortamlarında yapacağı etkinlikleri ve oynayacağı materyalleri seçmesi için özgürlük tanıması gerekir.
Esnektir	Program; çocuğun, fiziksel çevrenin ve ailenin değişen özelliklerine göre uyarlanmaya ve bireyselleştirilmeye uygundur. Öğretmenin, ortaya çıkabilecek günlük ve anlık değişimlere göre eğitim sürecinde gerekli düzenlemeler yapabilmesine fırsat vermektedir. Bu programı kullanan öğretmen eğitim planlarını kendisi hazırlar, uygular ve değerlendirir. Öğretmen, programda yer alan kazanım ve göstergeler ile kavramları farklı biçimlerde bir araya getirebilir; etkinliklerini bütümleştirilmiş veya ayrı ayrı hazırlayabilir; değişik konulardan, etkinlik, ortam ve materyallerden yararlanarak öğrenme süreçlerini zenginleştirebilir.
Sarmaldır	Sarmal bir programı kazanım ve göstergelerin süreç boyunca, ihtiyaç duyulduğu durumlarda farklı etkinlikler aracılığıyla tekrar tekrar ele alınmasını gerektirir. Böyle yapıldığında kazanımların gerçekleşmesi, pekiştirilmesi ve kalıcılığının sağlanması mümkün olur. Okul öncesi dönemdeki çocuklara hızlı gelişim ve değişim içinde olmaları ve öğrenmenin birikimli bir süreç gerektirmesi nedeniyle programda bu yaklaşım temel alınmıştır.
Eklektiktir	Çeşitli ülkelerdeki okul öncesi eğitimi programları incelendiğinde, programların farklı yaklaşımları ve modelleri temel alarak oluşturulduğu görülmüştür. Bu programda 21. yüzyılın gereksinim duyduğu bireyi yetiştirmek, ulusal özellik ve gereksinimleri karşılamak amacıyla farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak bir senteze ulaşılmıştır.
Dengelidir	Program çocukların gelişimini çok yönlü desteklemeyi hedeflediği için bütün gelişim alanlarıyla ilgili kazanım ve göstergelerin eğitim planlarında dengeli bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Benzer şekilde; pasif ve hareketli etkinlikler, etkinlik çeşitleri (Türkçe, matematik, oyun vb.), çalışma şekilleri (büyük grup, küçük grup, bireysel), etkinliğin uygulandığı yer (iç ve dış mekânlar) ve etkinliklere ayrılan sürenin dengeli bir şekilde ayarlanması önemlidir.
Oyun Temelidir	Çocuk oyun aracılığıyla öğrenir, kendini ve içinde yaşadığı dünyayı oyunla tanıır ve kendini en iyi oyun sırasında ifade eder, kritik düşünme becerilerini oyun içinde kazanır. Çocuğun dili oyundur; diğer bir deyişle oyun, çocuğun işidir. Programda kazanım ve göstergeler ele alınırken oyunun bir yöntem ve/veya etkinlik olarak kullanılması özellikle önerilmektedir. Oyun aracılığıyla öğrenme bu programın ve okul öncesi eğitiminin ayrılmaz parçası olarak görülmektedir.
Keşfederek Öğrenme Önceliklidir	Keşfederek öğrenmede çocuğun öğrenme sürecine etkin katılımı, öğrendiklerini farklı durumlara transfer etmesi ve yeni durumlarda kullanması önemlidir. Program çocuğun çevresinde olanları fark etmesini, merak ettiği konulara ilişkin sorular sormasını, araştırmasını, keşfetmesini ve oynayarak öğrenmesini teşvik eder. Böylece ezbere dayalı öğrenme yerine anlamlı öğrenme gerçekleşmiş olur.
Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır	Çocukların öğrenme gereksinimleri ve öğrenme stillerine uygun ortamlarda kendilerini farklı yollarla ve özgün bir biçimde ifade etmeleri için gerekli olan fırsatlar yaratılmalıdır. Bu amaçla öğrenme sürecinde farklı materyaller, farklı yöntem ve tekniklerle çocukların bireysel farklılıkları desteklenmelidir. Programda yaratıcılık, ayrı bir alan olarak ele alınmamış, kazanım ve göstergelerde vurgulanmıştır. Bu programın amacına uygun bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin de yaratıcı olması gerekmektedir.

Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılmasını Teşvik Eder	Programda günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılması eğitim sürecini hem zenginleştirir hem de kolaylaştırır. Yakın çevre olanaklarının işe koşulması, araç-gereç ve materyallerin sağlanmasında çeşitlilik ve ekonomik açıdan yarar sağlar. Bu nedenle öğretmenin yakın çevreyi ve çocuğun yaşam deneyimlerini iyi tanması ve izlenisi önem taşımaktadır. Programın bu özelliği nedeniyle hazırlanmış her çevre ve çocuk için kullanılması programın temel felsefesine aykırıdır.
Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır	Okul öncesi eğitimde, kazanım ve göstergelerin kazandırılmasında konu veya tema merkezli eğitim söz konusu değildir ancak eğitim süreci planlanırken çeşitli konulardan yararlanılabilir. Burada asıl amaç, ele alınan konunun öğretimi değil o konu yardımı ile kazanım ve göstergelerin gerçekleştirilmesidir. Kazanımlar, göstergeler ve kavramlar farklı etkinliklerde yeniden ele alınabilir.
Öğrenme Merkezleri Önemlidir	Öğrenme merkezleri çocukların bireysel gereksinimlerini karşılamak amacıyla farklı ayırma materyalleri ile bölünmüş, küçük gruplar halinde etkileşimde bulunacakları ve dikkatlerini yoğunlaştırarak oynayabilecekleri öğrenme alanlarıdır. Çocuklar özgürce deneyimlerde bulunup rahat hareket edebildikleri ortamlarda daha iyi gelişir, becerilerini sergileyebilirler. Merkezler, iç mekânlarda olduğu kadar dış mekânlarda da düzenlenmelidir.
Kültürel ve Evrensel Değerleri Dikkate Alır	Çocukların yaşadıkları toplumun değerlerini tanımaları, kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri onların sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmeleri açısından önemlidir. Program, bu yönüyle, farklılıklara saygı duyulmasını ve farklı özellikleri olan bireylerle uyum içinde bir arada yaşamaya dair deneyimler kazandırmasını teşvik etmektedir. Programda değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış, ancak kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır.
Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir	Aile eğitimi ve katılımı, okul ve ev arasındaki devamlılığı destekleyerek kazanılan bilgi, beceri ve tutumların kalıcılığını sağlar. Bu nedenle "Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)" hazırlanmıştır. Öğretmenlerin programla birlikte bu rehberi de etkin bir şekilde kullanmaları gerekmektedir.
Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür	Okul öncesi eğitiminde sonuç değil, süreç önemli olduğundan, programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi öne çıkmaktadır. Değerlendirmede çocuğun, programın ve öğretmenin kendini değerlendirme süreci iç içe olduğundan, birden elde edilen bulgular diğerlerinin değerlendirilmesinde de kullanılır. Öğretmenlerin yapılan değerlendirmeleri sonraki uygulamalarda dikkate almaları gereklidir.
Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir	Okul öncesi eğitimi, özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak, bütün çocuklara öğrenme ve ilkökula hazırlık konusunda eşit fırsat sunmayı hedefler. Sınıfta raporu olan özel gereksinimli çocuk olduğunda öğretmenlerin hazırladıkları etkinliklerde özel gereksinimli çocuk için uyarlamalar yapmaları beklenmektedir. Öğretmenlerin etkinliklerdeki uyarlamaların yanı sıra Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) de uygulamaları gerekmektedir. Yapılan bu uyarlamalar, özel gereksinimli çocukların bütün eğitim sürecine kaynaştırılmasını amaçlamaktadır. Öğretmenlerden sınıftaki özel gereksinimli çocuk için uyarlama yaparken etkinliğin yönteminde, kullanılan materyallerde ve öğrenme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar ile ilgili açıklama yapması beklenmektedir.
Rehberlik Hizmetlerine Önem Vermektedir	Öğretmenlerin, rehber öğretmenlerle iş birliği içinde çalışması, çocukların gelişimlerinin desteklenmesinde ve ekip çalışmasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde önemlidir. Bu iş birliğinin ailelerin eğitimlerine de önemli katkı sağlanması beklenmektedir.

Kaynak: MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Tablo 2’de yer verilen özelliklere bakıldığında çocukların doğasına uygun bir eğitim yapılması için yaklaşımın nasıl olması gerektiğinin belirtildiği görülmektedir. Sıralanan özelliklerin aynı zamanda okul öncesi eğitimle ulaşılmak istenen amaçlar olduğu da anlaşılmaktadır.

2.7. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ÖĞRETMENİ VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİNİN ÖZELLİKLERİ

Okul öncesi eğitimde çocukların etkili bir eğitim süreci geçirmesine yönelik planlanan amaçlara ulaşılabilmesi öğretmen faktörü önemli bir etkidir. Özellikle okul öncesi eğitimde çocukları tanıma, onlardaki gizil becerilerin ortaya çıkması için uygun ortam oluşturma, çocuğu keşfetme, yapabildikleri beceriler doğrultusunda çocuğa yön verme, çocukla ilgili gelişimsel özelliklerin bütününe yönelik bilgi sahibi olma açısından öğretmen çok büyük bir önem taşımaktadır (Yavuzer, 2004: 61). Okul öncesi eğitimde ayırt edici bir farkla önemi bilinen öğretmenin daha nitelikli bir duruma getirilmesi için ;

- Öğretmen yetiştirilmesi verilen eğitimde uluslararası kriterler göz önünde bulundurulmalı ve güncel gelişmeler takip edilmelidir.
- Eğitim öğretim faaliyetleri sürdürülürken demokratik, huzurlu ve iletişime açık bir ortam oluşması için öğretmen yetiştiren kurumlarda etkili bir rehberlik servisinin oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Öğretmen adaylarının sosyal ilişkilerini ve ilgilerini etkileyecek düzeyde olanakların iyileştirilmesi önemlidir (Ataunal, 2003).

İyi bir öğretmenin taşıması gereken özelliklerle ilgili Yörükoğlu, görüşlerini şu şekilde sıralamaktadır (Yörükoğlu, 2002: 81):

- İyi bir öğretmenin tutarlı davranışlara sahip olmalı, olgun ve dengeli olmalı, korkutucu olmamalı, esnek ve hoş görülü olmaya özen göstermelidir.
- Kişiliği, öğretim yeteneği, sahip olduğu diğer özellikleriyle çocuğun ilgisini uyandıracak düzeyde bir özelliğe sahip olmalıdır
- Çocuğun yeni bilgi ve becerilere ulaşması için kılavuzluk rolü üstlenmelidir.

Sıralanan özelliklerden de anlaşılacağı üzere öğretmenin okul öncesi dönemi eğitiminde etkin olabilmesi için üstün niteliklerle donatılmış olması gerekmektedir. Öğretmenin yeterliliğinin yüksek düzeyde olması öğrencideki öğrenme sürecini de doğru orantılı bir şekilde etkilemektedir. Nitekim okul öncesi dönem çocuğu öğretmenin en iyi model olarak algılar ve onun olaylara yaklaşımını ve davranışlarını taklit eder (Argun ve İkiz 2004).

Okul öncesi öğretmenlerde hem kişilik özellikleri hem de mesleki anlamdaki yeterliliği oldukça önemsenmektedir. Farklı yetiştirme koşullarından gelen çocuklarla

bir arada olan öğretmen birçok karmaşık problemle karşılaşmaktadır. Bu süreçte probleme yönelik doğru çözüm yollarının bulunabilmesi için mesleki donanım kadar bazı kişisel niteliklere sahip olması da gerekmektedir. Öğretmenin kişisel özellikleri öğrencilerin tutumları üzerinde etkili olan bir faktör olarak belirtilmektedir (Başaran, 2004).

Okul öncesi eğitiminde okul öncesi program; öğretmenlerin yaratıcılıklarını kullanmalarına fırsat tanıyan, belli sınırlamalara yer vermeyen, öğretmene uygulama konusunda esneklik sağlayan, istenilen ortamın oluşturulabilmesi için iç ve dış şartları uyumlu hale getirmesine olanak tanıyan, kendine özgü etkinlik yapmasını sağlayan bir özellikte geliştirilmiştir. Okul öncesi programının öğretmenler tarafından uygulanabilmesi için öğretmenin de gereken mesleki yeterliliğe sahip olması önemlidir. Mesleki yeterlilik anlamında öğretmende bulunması gereken özellikler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenin Mesleki Yeterlilikleri

Farklı görüş, inanç ve gruplara karşı uzlaştırıcı ve saygılıdır.
Temizlik ve düzene, kıyafet ve kıyafete özen gösterir.
Eleştirilmeye ve kendini geliştirmeye açıktır.
Okulu ve sınıfı kişisel sorunları ile oyalamaz.
Öğrencileri güdülemeye yönelik özellikler taşır.
Öğrenciyi destekleyici, onlardan yüksek başarı beklentisi içinde ve başarı odaklıdır.
Düşünce ve davranışlarıyla öğrenciler için iyi bir modeldir.
Öğrencilere karşı davranışlarında hoşgörülü, güler yüzlü ve sevecendir.
Öğrencilere karşı güvenilir, objektif, sırdaş, dürüst ve dosttur.
Sınıfta yapıcı eğitsel ve yapıcı bir disiplin sistemi oluşturur.
Lider özellikleri taşır.
Öğrencileri, velileri ve çevresini başarılı bir şekilde etkiler.
Hakemlik, objektiflik, arabuluculuk özelliklerine sahiptir.
Cesaretlendirici ve destekleyicidir.
Sevecen, esprili ve anlayışlıdır.
Sorunlardan yakınmakla zaman kaybetmez bunun yerine çözüm bulmak için gayret gösterir.
Sınıfta sağladığı otorite doğrultusunda, ceza verme durumunda sınıfı grup olarak cezalandırmaz, bunun yerine cezaları bireysel olarak verir.
Verdiği ödevleri kontrol ve sürekli eder.
Eğitim bilimlerine yönelik temel kavramları bilir ve bu sayede öğrenmeyi kolaylaştırır.
Kendini sürekli yenileme gayreti içinde olan iyi bir gözlemcidir.

Kaynak: Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*

Tablo 3’te belirtilen özelliklerde, eğitim öğretim sürecini yöneten ve çocuklara gelişimsel özelliklerine uygun olan eğitimi verirken tıpkı mimar gibi onlara şekil veren öğretmenin ideal düzeyde olması ifade edilmiştir.

Öğretmen yeterliliğiyle ilgili Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalar sonucunda altı ana yeterlilik alanı ile bu alanlara bağlı 31 alt yeterlilik alanı belirtilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Yeterlilikleri ile İlgili Boyutlar

Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim	Öğrencilere değer verme, saygı gösterme ve anlama, Öğrencilerin, başarabileceğine ve öğrenebileceğine inanma, Evrensel ve ulusal değerlere önem verme, Öz değerlendirme yapma, Kişisel gelişimi sağlama, Mesleki gelişmeleri sürekli izleme ve sürekli katkı sağlama, Okulun geliştirilmesine ve bu doğrultuda iyileştirilmesine katkı sağlama, Mesleki görev ve sorumlulukları bilme ve yasalara bağlı olma.
Öğrenciyi Tanıma	Gelişim özelliklerini tanıma, İlgi ve ihtiyaçları dikkate alma, Öğrenciyi değer verme, Öğrenciyi rehberlik etme.
Öğretme ve Öğrenme Süreci	Dersi doğru şekilde planlama, Uygun materyal hazırlama, Ders dışı etkinlikler düzenleme, Bireysel farklılıkları dikkate alarak öğretimi çeşitlendirme, Zamanı doğru yönetme, Davranışı doğru yönetme.
Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme	Ölçme ve değerlendirme için uygun teknik ve yöntemleri belirleme, Öğrencilerin öğrenmelerini değişik ölçme teknikleri kullanarak ölçme, Verilerin iyi analiz edilmesi sonucunda öğrencinin gelişimi ve öğrenmesi hakkında geri bildirim sağlama, Öğretme- öğrenme sürecini elde edilen sonuçlara göre gözden geçirme.
Okul, Aile ve Toplum İlişkileri	Çevreyi iyi tanıma, Çevre olanaklarından gerektiği kadar yararlanma, Okulu kültür merkezi haline getirme, Ailelerle ilişkilerde tarafsızlık sağlama, aileyi iyi tanıma.
Program ve İçerik Bilgisi	Türk Milli Eğitimi’nin ilkeleri ve amaçları, Özel alan öğretim programı bilgisi ve bu programı uygulama becerisi, Özel alan öğretim programının aksaklıklarını belirleyerek geliştirme, izleme ve değerlendirmedir.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü (2006). *Okul öncesi eğitim programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Tablo 4’te öğretmenin her açıdan yeterli olması gerektiği belirtilmiştir. Öğretmenin ilerlettiği süreçte yalnızca öğretim yapmadığı aynı zamanda çocuklarla ilgili akademik başarının yanı sıra farklı kazanımları da edindirmesi gerektiği öğretmenin taşıması gereken yeterlilik yönüyle ortaya konulmuştur.

2.8. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÖĞRETMEN ÇOCUK İLİŞKİSİ

Bilim insanlarının ifadelerinde geçirdiği gibi boş bir levha olarak değerlendirilen çocukların gelişimsel özellikleri doğrultusunda ihtiyaç duyacağı kazanımları elde etmesi için verilen eğitimin değeri tartışılmazdır. Eğitim sürecinde aktif rol üstlenen öğretmenin yeri de oldukça önemlidir. Nitekim birincil ihtiyaçlarının karşılandığı aile ortamından sonra tanıştığı dış çevredeki en etkili faktör olan okul öncesi dönem öğretmeni ile çocuk arasındaki bağlanma stili çocuğun olumlu ya da olumsuz davranış geliştirmesini etkilemektedir (Usta, 2014).

Öğretmenin çocuğa yönelik algısı ve davranışları öğrencinin öğretmenle geliştireceği bağlanma stili açısından önemli görülmektedir. Annesiyle olumlu bir bağlanma gerçekleştirilemeyen öğrencilerin öğretmenin yaklaşımı sayesinde o boşluğu hissetmediği ve öğretmeniyle gerçekleştirdiği olumlu bağlanma ile olumsuz bağlanmayı telafi ettiği belirtilmektedir. Aynı zamanda öğretmeniyle iyi bir ilişki geliştirebilen çocukların akademik yönden başarılarının da olumlu düzeyde olduğu, akran ilişkilerinde de bu durumun olumlu yönde etkili olduğu ifade edilmektedir (Ası ve Karabay, 2017). Öğretmen ve çocuk arasındaki ilişkileri konu alan araştırmalarda iyi ilişki geliştirmenin risk faktörlerine karşı kalkan görevi üstlendiği sonucu bildirilmektedir. Başka bir ifadeyle çevredeki bağlamların desteklenmesi çocuğu yeterli duruma getirmektedir. Öğretmenin destekleyici bağlamı anne bağlamından daha fazla katkı sağlamaktadır (Ası ve Karabay, 2017). Öğretmen bağlamının sağladığı katkı ile olumlu ilişkiler geliştiren öğrenciler, bu bağlam geliştirilmediğinde de davranışsal bozukluklar sergilemektedir. Yapılan çalışmalarda geçmişte güvenli bağlanma gerçekleştiren öğrencilerin etkinlikleriyle kolay yapabilme, aktivitelere uyum sağlayabilme, akademik anlamında başarı elde etme, olumlu sosyal ilişkiler geliştirme gibi becerileri edindikleri sonucuna ulaşılmıştır (Ası ve Karabay, 2017).

Özetle öğretmenle çocuk arasındaki ilişkide olumlu bir bağlanma gerçekleşmesi çocuğun gelişimsel açıdan birçok özelliğine olumlu katkı sağlamaktadır. Bu durumda öğretmenin çocuğa yönelik algısını da olumlu yönde geliştirmesi önem taşımaktadır.

2.9. İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Denizel Güven ve Cevher (2005) çalışmasında karma bir yöntem kullanarak nicel ve nitel yöntemi birlikte uygulamıştır. Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileriyle sınıf yönetim becerilerine etki eden etmenler incelenmiştir. Nitel verilere göre okul öncesi öğretmenleri öğrenci merkezli bir anlayış benimseyerek sözel iletişim becerilerini kullanmışlardır.

Toran ve Gençgel Akkuş (2015) çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya göre demografik değişkenlerden sınıftaki öğrenci sayısı, sınıftaki öğrencilerin yaş seviyesi, hizmet içi eğitim alma, cinsiyet değişkenlerinin sınıf yönetim becerisine etki etmediği sonucu elde edilmiştir. Öğretmenin eğitim durumu, mezun olunan lisans programı, hizmet süresi sınıf yönetim becerisine etki eden faktörler olarak belirlenmiştir.

Martin Tett ve Kay (1999) yaptıkları çalışmada etkili okul-aile işbirliğinin gerçekleştirilmesi için okul ve toplum bir bütün olması gerektiğinin anlaşılmasını, okulun yeni bilgiler öğrenilmesi için gerekli kurumlar olduğu anlayışı kadar çocuğun hayata hazırlanmasında ve sosyalleşmesinde gerekli olduğu inancının taşınmasının, yapılması gerekenlerin yerine getirilmesi ve hedeflenen kazanımlara ulaşılmasında aile faktörünün öneminin anlaşılmasının önemi üzerinde durmuşlardır.

Yılmaz Genç (2016) “Okul Öncesi Dönemde Çocukların Ve Öğretmenlerin Çocuk-Öğretmen İlişkisine Yönelik Algılarının İncelenmesi” başlıklı çalışmasında nicel yöntem kullanmıştır. Çalışmada okul öncesi dönemde çocukların ve öğretmenlerin, çocuk-öğretmen ilişkisine yönelik karşılıklı algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin çocuğa karşı yaklaşımlarının duygu ve davranışları düzenlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Soydemir (2011) “Okul Öncesi Öğretmen Ve Ebeveynlerinin Birbirlerini Ve Okul Öncesi Çocuklarını Nasıl Algıladıklarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi” başlıklı çalışmasında Ebeveynlerin ve öğretmenlerin, okul öncesi dönem çocuklarını gelişme ve büyüme sürecinde olan değerli bir varlık olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır. Okul öncesinde etkili bir eğitim verilebilmesi için öğretmenlerin ve

ebeveynlerin birbirleri ile okul öncesi çocukları nasıl algıladıklarının son derece önemli olduğu sonucu çalışmada vurgulanmıştır.

Akgün (2015) “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının “Çocuk” Ve “Okul Öncesi Öğretmeni” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar yolu ile belirlenmesi ve sınıf düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasını amaçlamıştır. Nitel yöntem kullanılan çalışmada elde edilen veriler içerik analizi ile yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının çocukla ilgili algılarına yönelik kategoriler sırasıyla yönlendirilebilir ve işlenebilir olma, muhtaç olma ve eğitimden etkilenebilir olma şeklinde belirlenmiştir. Sınıf düzeyi değişkeninin okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısı üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kuyucu, Şahin ve Kapıcıoğlu (2013) “Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Çocuk” Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler” başlıklı çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin çocuk kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgelerini (metaforları) metafor tekniğini kullanarak okulöncesi öğretmenlerin çocuklarla ilgili algılarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada nitel yöntem kullanılmış olup olgubilim modeli tercih edilmiştir. Çalışmanın sonucunda çocuk kavramına ilişkin 10 farklı kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler arasında en fazla metafor bulunan kategori “şekillendirilebilen bir hammadde olarak çocuk” olarak belirlenmiştir.

Fumoto, Hargreaves ve Maxwell (2007) yaptıkları çalışmada erken çocukluk dönemindeki her etkileşmenin çocuk için olumlu ilişki kurma fırsatı anlamına geldiğini belirtmişlerdir. Çalışmalarında öğretmenin çocuk ile iletişim kurmak için farklı alternatifler oluşturmaya çalışmasının yakın ilişkiler kurulabilmesi için önemli olduğunu belirterek çocukları dinlemek, göz teması kurmak ve birebir ve yüz yüze etkileşimler kurmak gibi davranışların öğretmen çocuk arasındaki ilişkinin sağlamlığını oluşturacağını çalışmalarında ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenin çocuğa yaklaşması, onu kucağına alması, sarılması gibi fiziksel temasların çocukla nitelikli ilişkiler kurmasını sağladığı ve zihninde bu ilişkilere yönelik geliştirdiği olumlu algıyı desteklediği de belirtilmektedir.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısının araştırıldığı çalışmada, kuramsal çerçevenin oluşturulması için alan üzerine yapılan çalışmalar taranmış, kapsamı daha detaylı ortaya koyacak olan bilgiyi elde etmek için kitap, makale, tez kaynakları bir araya getirilmiştir. Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin çocukları nasıl algıladığını belirlemek amacıyla 32 katılımcıdan oluşan gruba uygulama yapılmıştır. Araştırmanın metodu olarak nitel yöntem tercih edilmiştir. Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel verilerin toplanmasını sağlayan yöntemlerin kullanıldığı, algıların ve olayların kendi ortamında gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya çıkmasına yönelik nitel sürecin takip edildiği araştırmalar nitel araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Bu araştırmada nitel yöntemlerden görüşme tekniği yöntemi kullanılmıştır. Gözlem, görüşme gibi nitel yöntemlerin kullanılmasıyla ulaşılan veriler, araştırma konusunun daha derinlemesine değerlendirilmesine, analiz edilmesine imkan sağlamaktadır (Büyüköztürk vd, 2012: 152).

3.1. ARAŞTIRMANIN EVRENİ

Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısının araştırıldığı çalışmanın evrenini, Niğde ili merkezinde, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız anaokullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Araştırmada veri derinliğine erişebilmek için Niğde ili sınırları içerisinde yer alan bağımsız anaokulları seçilmiştir. Araştırma için örneklem olarak seçilen okullar basit tesadüfi örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırmada 5 bağımsız anaokulunda görevli 32 okul öncesi öğretmeninden veri elde edilmiştir. Araştırma için gerekli olan resmi izinler ilgili kurumlara gönderilerek alınmıştır (EK-1). Buna göre araştırmanın örnekleme, araştırmaya katılmayı kabul eden 32 öğretmenden oluşmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada tercih edilen nitel yöntem tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için önceden hazırlanan sorular oluşturulurken çok boyutlu olmamasına, anlaşılır sadelikte olmasına, odaklı ve mantıksal bir bütünlük içermesine dikkat edilmesi gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 156). Bu özelliklere dikkat edilerek hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorularla okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısı ile ilgili katılımcı görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme soruları, Sak vd. (2017) tarafından yapılan “Ebeveyn olarak okul öncesi öğretmenleri: Nitel bir çalışma” başlıklı çalışmada kullanılan görüşme soruları geliştirilerek hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular, örneklem için seçilen gruptan iki okul öncesi öğretmeni üzerinde denenmiş ve soruların anlaşılır olup olmadığı değerlendirilmiş ve anlaşılmayan sorular düzeltilmiştir. Uygulama yapılan bu iki okul öncesi öğretmeni, araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Araştırmada kullanılacak olan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların iç geçerliliğini sağlamak için alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda uygulama sorularına son şekli verilmiştir. Katılımcılara uygulanacak olan görüşme formunda okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısını ölçmek amacıyla 7 soru bulunmaktadır. Yüz yüze gerçekleştirilen görüşme sırasında katılımcıların her birine görüşme formunda yer alan sorular sırasıyla sorularak katılımcıların rahat bir şekilde soruları cevaplamaları istenmiştir. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar yazılı olarak kaydedilmiştir. Katılımcılardan gelen cevaplar değerlendirilerek iki araştırmacı tarafından kodlanması sağlanmıştır.

Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda belirtilmiştir:

Soru 1. Çocuk Nedir?

Soru 2. Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?

Soru 3. Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Kuracağınız ilk cümle ne olurdu? Neden?

Soru 4. Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evrakın, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanıyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?

Soru 5. Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?

Soru 6. Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?

Soru 7. Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada ulaşılan verilerin analizinde içerik çözümleme tekniği kullanılmıştır. İçerik çözümleme tekniğinin uygulanabilmesi için ilk olarak araştırma soruları ve araştırmanın kuramsal boyutundan hareketle kategoriler belirlenmiştir. İkinci basamak olarak hangi verilerin hangi alt temada olması gerektiği tespit edilmiştir. Temaların oluşturulmasında iki kodlayıcı arasındaki benzerlik ve görüş ayrılığını gösteren temalar belirlenmiştir. Kodlama güvenilirliğini hesaplamak için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen formülden yararlanılmıştır (Güvenirlik= Görüş birliği / Görüş birliği+ Görüş ayrılığı). Bu hesaplamada güvenilirlik katsayısı .95 bulunmuştur. Son basamakta ise veriler, belirlenen alt temalarda düzenlenerek tabloya aktarılmıştır. Uygulamada temel amaç, araştırmaya konu olan kültürün tanımlanması ve bu süreçte kültürü meydana getiren bireylerin algılarının, deneyimlerinin kendi bakış açılarından aktarılmasıdır. Bundan dolayı ulaşılan bulgular, çalışma grubunun diliyle verilir ve katılımcılara ait olan doğrudan anlatımlara yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 69). Yarı yapılandırılmış görüşmeler, alanda derinlemesine analiz yapabilmeyi mümkün kılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2012: 152). Katılımcılara ait demografik veriler de genel bir tablo halinde düzenlenerek her bir alt temayı tekrarlayan katılımcıya ait demografik özellikler olarak ayrı ayrı tablolara dönüştürülmüştür. Alt temalara göre düzenlenen demografik özellikler tablosunda her bir katılımcının cinsiyeti, medeni hali, görev süresi ve çocuk sahibi olup olmadığı verilmiştir.

IV.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algılarının incelenmesi kapsamında yürütülen araştırmanın teorik kısmının tamamlanmasının ardından okul öncesi öğretmenlerde çocuk algısını belirlemek için kullanılan nitel yöntemlerden görüşme tekniğiyle elde edilen bulgular bu bölümde yer alacaktır.

32 katılımcıyla yapılan derinlemesine görüşmelerde önceden hazırlanan 7 mülakat sorusu, her bir katılımcıya yöneltilerek sorularla ilgili duygu ve düşüncelerini yazmaları istenmiştir. 32 katılımcı tarafından cevaplanan mülakat sorularının hangi alt temalarda kaç kez tekrar edildiği aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir. Ayrıca katılımcıların demografik özellikleri de veri olarak kaydedilmiştir. 32 katılımcıya ait demografik özellikler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Verileri

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K2	Kadın	Evli	5		✓
K3	Kadın	Evli	3		✓
K4	Kadın	Bekâr	10		✓
K5	Kadın	Evli	5		✓
K6	Kadın	Evli	13		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K9	Erkek	Evli	8		✓
K10	Kadın	Evli	10		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K13	Kadın	Evli	11	✓	
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K15	Kadın	Evli	10	✓	

K16	Kadın	Evli	7	✓
K17	Kadın	Evli	10	✓
K18	Kadın	Evli	21	✓
K19	Kadın	Evli	7	✓
K20	Erkek	Evli	15	✓
K21	Kadın	Evli	8	✓
K22	Kadın	Evli	11	✓
K23	Kadın	Evli	2	✓
K24	Kadın	Evli	7	✓
K25	Kadın	Evli	18	✓
K26	Kadın	Evli	7	✓
K27	Kadın	Evli	8	✓
K28	Kadın	Bekâr	10	✓
K29	Kadın	Evli	6	✓
K30	Kadın	Evli	18	✓
K31	Kadın	Evli	14	✓
K32	Kadın	Evli	12	✓

Tablo 5’te verilen demografik verilere bakıldığında katılımcıların 30’unun kadın; iki katılımcının erkek olduğu görülmektedir. 32 katılımcı arasında iki katılımcının bekâr, kalan 30 katılımcının evli olduğu; 11 katılımcının çocuğu olmadığı, 21’inin ise çocuğu olduğu katılımcı cevapları doğrultusunda oluşturulan Tablo 1’de görülmektedir. Katılımcıların görev sürelerine tablodan bakıldığında en az görev süresi olarak 2; en çok 21 yıl belirtildiği görülmektedir. 21 yıl olan görev süresine en yakın görev süresi 18 olarak verilirken 10 ila 18 yıl arası hizmet süresi olan öğretmen sayısı 12 olarak verilmiştir. Diğer katılımcıların görev sürelerinin 10 yılın altında olduğu anlaşılmaktadır.

4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Çocuk Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

“Çocuk nedir?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan alt temaların tekrarlanma sıklıkları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 6. Çocuk Nedir?

Alt Tema	Katılımcılar
Masumiyet	K2, K5, K8, K10, K15, K17, K18, K21, K22, K24, K27, K28, K32
Gelecek/Mutluluk	K6, K14, K19, K25, K29, K30
Birey	K1, K12, K13, K16, K26
Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık	K3, K7, K9, K11, K23
Neşe Kaynağı	K4, K20
İlgiye Muhtaç	K31

Tablo 6'ya bakıldığında “Çocuk nedir?” Sorusuna verilen cevaplar dikkate alınarak altı tane alt temanın oluşturulduğu görülmektedir. “Çocuk nedir? sorusuna 32 katılımcı arasından 13 katılımcı, masumiyet cevabını vermiştir. Bu alt tema, diğer 5 alt temaya göre katılımcıların en sık tekrar etmiş oldukları temadır. Masumiyet alt temasından sonra tekrarlama sıklığına göre 6 katılımcı “Gelecek/Mutluluk”; 5 katılımcı “Birey”; 5 katılımcı “Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık”; 2 katılımcı “Neşe Kaynağı”; 1 katılımcı “İlgiye Muhtaç” alt temasını tekrar etmiştir.

4.2. “Çocuk Nedir?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Çocuk Nedir?” sorusuna karşılık verilen cevaplar bağlamında oluşturulan alt temaları tekrarlayan katılımcıların demografik özellikleriyle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 7. Masumiyet Alt Temasını Tekrarlayan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K2	Kadın	Evli	6		✓
K5	Kadın	Evli	5		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K10	Kadın	Evli	10		✓
K15	Kadın	Evli	10	✓	
K17	Kadın	Evli	10	✓	
K18	Kadın	Evli	21	✓	

K21	Kadın	Evli	8	✓
K22	Kadın	Evli	11	✓
K24	Kadın	Evli	7	✓
K27	Kadın	Evli	8	✓
K28	Kadın	Bekar	10	✓
K32	Kadın	Evli	12	✓

Tablo 7’de masumiyet alt temasını tekrarlayan 13 katılımcıdan yalnızca biri bekindir. Kalan 12 katılımcı evlidir. 9 katılımcı, çocuk sahibiyken 4 katılımcı, çocuk sahibi değildir. Tablo 3’e bakıldığında katılımcıların görev sürelerinin 5 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Gelecek/Mutluluk Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K6	Kadın	Evli	13		✓
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K19	Kadın	Evli	7	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	
K29	Kadın	Evli	6	✓	
K30	Kadın	Evli	18	✓	

Tablo 8’de görüldüğü üzere Gelecek/Mutluluk alt temasını 6 katılımcı tekrar etmiş ve bu 6 katılımcının tamamı da evlidir. Yalnızca bir katılımcı çocuk sahibi değildir, kalan 5 katılımcının çocuğu vardır. Gelecek / Mutluluk temasını tekrar eden katılımcıların görev sürelerine Tablo 4’ten bakıldığında iki katılımcının 5’in üzerinde; kalan 4 katılımcının da 10’un üzerinde hizmet süresi olduğu görülmektedir. Katılımcıların çocuk sahibi olma durumlarına bakıldığında ise yalnızca 1 katılımcının çocuk sahibi olmadığı kalan 5 katılımcının çocuklarının olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9. Birey Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	

K13	Kadın	Evli	11	✓
K16	Kadın	Evli	7	✓
K26	Kadın	Evli	7	✓

Çocuk nedir? Sorusuna “Birey” cevabını oluşturan 5 katılımcının tamamı kadındır ve bu katılımcılar evlidir. Yalnızca 1 katılımcı çocuk sahibi değildir. Onun dışındaki 4 katılımcının çocuğu vardır. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında 4 katılımcının 10 yılın altında görev süresinin olduğu 1 katılımcının ise görev süresinin 10 yılın üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K3	Kadın	Evli	3		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓
K9	Erkek	Evli	8		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K23	Kadın	Evli	2	✓	

Tablo 10’a bakıldığında 5 katılımcının “Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık” alt temasını tekrarladığı anlaşılmaktadır. Katılımcılar arasında 1 katılımcının erkek diğer katılımcıların kadın olduğu belirtilmiştir. 3 katılımcının görev süresinin 5’in altında olduğu diğer iki katılımcının görev süresinin 5 ile 10 yıl arasında olduğu görülmektedir. Tüm katılımcıların evli; 1 katılımcının çocuk sahibi olduğu diğer katılımcıların çocuk sahibi olmadığı Tablo 6’dan anlaşılmaktadır.

Tablo 11. Neşe Kaynağı Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K4	Kadın	Bekar	10		✓
K20	Erkek	Evli	15	✓	

Tabloya bakıldığında “Neşe Kaynağı” alt temasını tekrarlayan 2 katılımcının olduğu görülmektedir. Katılımcıların cinsiyetlerinin farklı; birinin evli diğerinin bekâr; bir katılımcının çocuk sahibi olduğu diğerinin çocuk sahibi olmadığı; her iki katılımcının görev süresinin 10 yılın üzerinde olduğu tabloda belirtilmiştir.

Tablo 12. İlgiye Muhtaç Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K31	Kadın	Evli	14	✓	

Tablo 12'ye göre "İlgiye Muhtaç" alt temasını 1 katılımcı tekrar etmiştir. Bu katılımcı; kadın, evli ve çocuk sahibidir. Görev süresi tabloda da görüldüğü üzere 10 yılın üzerindedir.

32 katılımcıya yöneltilen "Çocuk nedir?" sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K4: Gülümsemek için neşe kaynağı.

K6: Geleceğin iyi ya da kötü olmasını sağlayan canlı değerlerimiz.

K7: Bence çocuk dalda yetişen bir çiçek tohumu nasıl bakarsak öyle büyür ve gelişir.

K9: Dünyayı değiştiren demektir.

K14: Sevimli, meraklı, cesur, hareketli olan geleceğin yetişkinleri.

K16: Küçük insanlardır. Duygularıyla, benliğiyle, kişiliğiyle var olan sadece bedenlen küçük olan bireylerdir.

K23: Doğru eğitimde çiçek kötü eğitimde solmuş çiçek olur.

K28: Masumiyeti ifade eden tek varlık.

K32: Masumiyet, temizlik karşılıklı sevgi demektir.

K30: Mutluluktur, candır, ömür baharıdır, sevgi dersinin öğretmenidir.

Katılımcılar belirtmiş oldukları görüşlerinde; çocuk kavramına yaklaşımlarını, çocuk denilince akıllarına ne geldiğini ve çocuğu aslında nasıl algıladıklarını belirtmişlerdir. "Çocuk nedir?" sorusuna verilen cevaplar katılımcı görüşlerine göre genel olarak değerlendirildiğinde çocuk masumiyettir yorumu ortaya çıkmaktadır.

4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

Katılımcılara yöneltilen “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusunun cevapları tablo halinde verilmiştir.

Tablo 13. Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?

Alt Tema	Katılımcılar
Konuşmaya Çalışırım	K1, K6, K7, K20, K22, K23, K29, K30,
Güvende Olduğumu Hissettiririm	K2, K4, K5, K9, K10, K11, K15, K16, K18, K24, K28, K31, K32
İlgisini Farklı Yöne Çekerim	K3, K8, K27
Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşılardım	K13, K14, K17, K21
Empati Kurmaya Çalışırım	K12, K19, K25, K26

Tablo 13’e bakıldığında “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusuna 13 katılımcının “Güvende Olduğumu Hissettiririm” alt temasını tekrar ettiği görülmektedir. 8 katılımcı “Konuşmaya Çalışırım” alt temasını tekrar ederken “Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşılardım” alt temasını 4; “Empati Kurmaya Çalışırım” alt temasını 4; “İlgisini Farklı Yöne Çekerim” alt temasını da 3 katılımcının tekrar ettiği görülmektedir. Tabloya göre en sık tekrar eden alt tema “Güvende Olduğumu Hissettiririm” alt temasıdır.

4.4. Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusuna verilen yanıtlara göre oluşturulan alt temayı tekrar eden her bir katılımcının sahip olduğu demografik özelliklerle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 14. Konuşmaya Çalışırım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K6	Kadın	Evli	13		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓
K20	Erkek	Evli	15	✓	
K22	Kadın	Evli	11	✓	
K23	Kadın	Evli	2	✓	
K29	Kadın	Evli	6	✓	
K30	Kadın	Evli	18	✓	

Tablo 14'e göre "Konuşmaya Çalışırım" alt temasını tekrar eden 8 katılımcıdan yalnızca biri erkek kalan 7 katılımcı, kadındır. 8 katılımcının tamamı evli; 3'ü çocuk sahibi değil 5'i çocuk sahibidir. Görev süresi olarak 8 katılımcıdan 4'ünün 10 yılın altında görev yaptığı belirlenirken 4'ünün ise 10 ile 20 yıl arasında görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 15. Güvende Olduğunu Hissettirim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K2	Kadın	Evli	5		✓
K4	Kadın	Bekâr	10		✓
K5	Kadın	Evli	5		✓
K9	Erkek	Evli	13		✓
K10	Kadın	Evli	10		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K15	Kadın	Evli	10	✓	
K16	Kadın	Evli	7	✓	
K18	Kadın	Evli	21	✓	
K24	Kadın	Evli	7	✓	
K28	Kadın	Bekâr	10	✓	
K31	Kadın	Evli	14	✓	
K32	Kadın	Evli	12	✓	

Tablo 15’te yer verilen verilere bakıldığında “Güvende Olduğunu Hissettiririm” alt temasını tekrarlayan katılımcıların yalnızca birinin erkek olduğu kalan 12 katılımcının kadın olduğu görülmektedir. 13 katılımcıdan ikisinin bekâr kalan 11’inin evli olduğu; 6 katılımcının çocuk sahibi olmadığı 7 katılımcının ise çocuk sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcı görev sürelerine bakıldığında 5 ile 10 yıl arasında görev yapan 5 katılımcı; 10 ile 21 yıl arasında görev yapan 8 katılımcı olduğu görülmektedir.

Tablo 16. İlgisini Farklı Yöne Çekerim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K3	Kadın	Evli	3		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K27	Kadın	Evli	8	✓	

“İlgisini Farklı Yöne Çekerim” alt temasını 3 katılımcı tekrarlamıştır. Üç katılımcının hepsi kadın ve evlidir. İki katılımcı, çocuk sahibi değilken 1 katılımcı çocuk sahibidir. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında yalnızca 1 katılımcının 5 yılın altında görev süresi olduğu görülürken diğer iki katılımcının birinin 8 diğerinin 10 yıllık görev yaptığı tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşılardım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K13	Kadın	Evli	11	✓	
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K17	Kadın	Evli	10	✓	
K21	Kadın	Evli	8	✓	

4 katılımcı tarafından tekrarlanan “Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşılardım” alt temasındaki katılımcıların tamamının kadın, evli ve çocuk sahibi olduğu Tablo 17’de yansıtılan verilerden anlaşılmaktadır. Bu 4 katılımcıdan birinin görev süresi 8 yıl olarak tabloda yansıtılırken diğer üç katılımcının 10, 11 ve 18 yıl görev yaptıkları görülmektedir.

Tablo 18. Empati Kurmaya Çalışırım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K19	Kadın	Evli	7	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	
K26	Kadın	Evli	7	✓	

Tabloda yansıtılan verilere bakıldığında “Empati Kurmaya Çalışırım” alt temasının 4 katılımcı tarafından tekrar edildiği görülmektedir. 4 katılımcının tamamının evli kadınlardan oluştuğu ve çocuk sahibi oldukları tablodan anlaşılmaktadır. Görev sürelerine bakıldığında üç katılımcının 5 ile 10 yıl arasında; diğerinin ise 18 yıl görev yaptığı tabloya veri olarak aktarılmıştır.

32 katılımcıya yöneltilen “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K3: okula alışması yardımcı olur, ilgi çekici etkinlikler bulup ağlamamasını sağlardım. Ağlaması normal her çocuğun hemen yabancı bir ortama alışması beklenmez. Zaman vermek lazım.

K7: Sarılır ve onu anladığımı sakın olup bana endişe duyduğu şeyi anlatmasını isterdim.

K9: Ağlamasını gerektirecek bir durum olmadığını çocuğun çok üzerine gitmeden, güvende olacağını anlatmaya çalışırdım.

K12: Okulun ilk günü olduğu için sarılırdım, bende annemi özledim derim.

K16: Rahat bırakırdım, sakinleştikten sonra ona güven vermeye çalışırım. Ağlamanın kaynağı yaşadığı kaygı ve güvensizlik olduğu için önce bunu aşardım.

K19: Öncelikle onu anlamaya çalışarak, ailesinden ayrılmanın üzücü bir durum olabileceğini; ancak ailesi onu almaya gelene kadar birlikte bir şeyler yapabileceğimizi açıklamaya çalışıp sonrasında sakinleşmesini beklerdim.

K20: Korkmana gerek yok derim. Çünkü korktuğunu düşünürüm.

K29: Okul sevgisi vermeye çalışırım. Okulu sevdirecek etkinliğe dahil ederim.

K31: Aşırı ilgili veya aşırı ilgisiz davranmam. Ortamın güvenli olduğunu hissettiririm. Anne ve babadan koparak yapmam, desteklerini alırım.

K32: Güven verici bir şekilde gülümseyip, sarılırdım. Farklı bir ortama girdiği için kendini yalnız hissetmesin diye.

Katılımcı cevaplarını genel olarak değerlendirmek gerekirse 32 katılımcının 13'ünün “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusuna karşılık, çocuğa sarılarak onun kendisini güvende hissetmesini sağlamak cevabını oluşturdukları anlaşılmaktadır.

Katılımcılara yöneltilen “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?” sorusunun cevapları tablo halinde verilmiştir.

4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark Ettiniz. Yapacağınız İlk Şey Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

Tablo 19. Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?

Alt Tema	Katılımcılar
Arkadaşlarına Sorardım	K1, K19, K24, K8, K12, K13
Tedirginlik Yaşardım	K2, K3, K7, K10, K11, K16, K17, K20, K21, K27, K30, K31, K32
Olasılıkları Değerlendirirdim	K4, K9, K15, K18, K23, K25, K26, K29,
Ailesine Haber Verirdim	K5
Yardım İsterdim	K6, K14, K22

Tablo 19'a göre 13 katılımcı “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?” sorusuna cevap olarak “Tedirginlik Yaşardım” alt temasını oluşturmuşlardır. “Arkadaşlarına Sorardım” alt temasını 6; “Olasılıkları Değerlendirirdim” alt temasını 8; “Ailesine Haber Verirdim” alt temasını 1; “Yardım İsterdim” alt temasını 3 katılımcı tekrar etmiştir.

Tabloya genel olarak bakıldığında en sık tekrarlanan alt tema “Tedirginlik Yaşardım” olurken en az tekrar edilen alt tema “Ailesine Haber Vermek” teması olmuştur.

4.6. “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark Ettiniz. Yapacağınız İlk Şey Ne Olurdu?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?” sorusuna verilen yanıtlara göre oluşturulan alt temayı tekrar eden her bir katılımcının sahip olduğu demografik özelliklerle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 20. Arkadaşlarına Sorardım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K13	Kadın	Evli	11	✓	
K19	Kadın	Evli	7	✓	
K24	Kadın	Evli	7	✓	

Tabloya 20’ye baktığımızda 6 katılımcının kadın ve evli olduğu; bu katılımcılar arasından 2’sinin çocuk sahibi olmadığı 4’ünün ise çocuklu olduğu görülmektedir. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında 4 katılımcının 5 ile 10 yıl arasında görev süresinin olduğu; 10 ve üzerinde görev yapan iki katılımcının olduğu tabloya veri olarak kaydedildiği görülmektedir.

Tablo 21. Tedirginlik Yaşardım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K2	Kadın	Evli	5		✓
K3	Kadın	Evli	3		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓

K10	Kadın	Evli	10		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K16	Kadın	Evli	7	✓	
K17	Kadın	Evli	10	✓	
K20	Erkek	Evli	15	✓	
K21	Kadın	Evli	8	✓	
K27	Kadın	Evli	8	✓	
K30	Kadın	Evli	18	✓	
K31	Kadın	Evli	14	✓	
K32	Kadın	Evli	12	✓	

Tablo 21’de yer alan verilerden hareketle 13 katılımcının bulunduğu “Tedirginlik Yaşardım” alt temasında yalnızca 1 katılımcının erkek olduğu kalan 12 katılımcının kadın olduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki verilere göre katılımcıların tamamının evli olduğu; 5 katılımcının çocuk sahibi olmadığı kalan 8 katılımcının çocuklu olduğu belirtilebilir. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında 2 katılımcının 5 yılın altında görev süresinin olduğu; 7 katılımcının 5 ile 10 yıl arasında görev yaptığı; 4 katılımcının da 10 yılın üzerinde görev yaptığı tabloda aktarılan verilerden anlaşılmaktadır.

Tablo 22. Olasılıkları Değerlendirirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K4	Kadın	Bekâr	10		✓
K9	Erkek	Evli	8		✓
K15	Kadın	Evli	10	✓	
K18	Kadın	Evli	21	✓	
K23	Kadın	Evli	2	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	
K26	Kadın	Evli	7	✓	
K29	Kadın	Evli	6	✓	

Tablo 22’de yansıtılan verilere bakıldığında 8 katılımcıdan 1’inin erkek kalan 7 katılımcının kadın olduğu; 1 katılımcının bekâr diğer 7 katılımcının evli olduğu; iki katılımcının çocuk sahibi olmadığı kalan 6 katılımcının çocuklu olduğu

anlaşılmaktadır. Görev sürelerine bakıldığında 4 katılımcının 10 yılın altında görev süresinin olduğu; kalan 4'ünün 10 yıl ve üzerinde görev süresinin olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Ailesine Haber Verirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K5	Kadın	Evli	5		✓

Tablo 23'de verilen alt tema verisi 1 katılımcının tekrar ettiği temadır. Bu katılımcı, kadın, evli, çocuk sahibi olmayan 5 yıl görev yapmış bir katılımcıdır.

Tablo 24. Yardım İsterdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu Yok
K6	Kadın	Evli	13		✓
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K22	Kadın	Evli	11	✓	

Tablo 24'e göre Yardım İsterdim alt temasını tekrarlayan 3 katılımcı; kadın, evli, 10 yılın üzerinde görev süresi olan katılımcılardır. Bu katılımcılardan 2'sinin çocuklu diğerinin çocuk sahibi olmadığı görülmektedir.

32 katılımcıya yöneltilen "Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?" sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K1: Diğer çocuklara arkadaşlarını görüp görmediklerini sorardım.

K2: Aman Allah'ım, ne yapacağım ben şimdi!

K3: Nasıl kaybolur? Derdim. Çünkü dikkatli biriyim bu ihmali nasıl yaptığımı düşünürdüm.

K6: Yardım istemek. Yardım edin çocuklarımdan biri kayboldu!

K9: Sakin olup kısa süre içerisinde gidebileceği yerlere bakardım.

K13: Çocuklardan yardım isterim (oyun şeklinde) paniğe kapılmaları bu durumdayken isteyeceğim en son şey olur.

K18: Sakin olun! Böyle durumlarda sakin olup etrafınızı telaşlandırmadan araştırma yapmak daha faydalı.

K25: Sınıfımın ve çocuğun ismini yüksek sesle söylerim. Kaybolan çocuğum da muhakki duyacak ve sese gelecektir.

K31: Eyvah! Nasıl olur? Çocuklar bana emanet ve ben nasıl olurda fark edemem.

Katılımcı görüşlerini genel olarak değerlendirdiğimizde “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?” sorusunun cevabının Tedirginlik yaşamak olduğunu söyleyebiliriz. 13 katılımcı tarafından tekrar edilen bu alt tema katılımcının aklına gelen ilk çözüm olarak ifade edilmiştir. Katılımcı cevaplarına göre oluşturulan alt temaların bir arada verildiği Tablo 15’e göre 1 katılımcının yapacağı ilk şeyin kaybolan çocuğun ailesine haber vermek olduğu ifade edilebilir.

4.7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Başka Nüshası Olmayan Sizin İçin Çok Önemli Bir Evraka, Siz Sınıfta Yokken Öğrenciniz Üzerine Su Döküyor, Aynı Anda Başka Öğrencinizin İse Parmağı Kanıyor Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

Katılımcılara yöneltilen “Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanıyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?” sorusunun cevapları tablo halinde verilmiştir.

Tablo 25. Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanıyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?

Alt Tema	Katılımcılar
Kanamayla İlgilenirdim	K3, K4, K5, K6, K9, K10, K11, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K21, K22, K23, K26, K28, K29, K30, K31,

Önem Derecesine Göre Değerlendirirdim	K1, K8, K12, K25, K27
Paniğe Kapılırdım	K7, K20, K32
İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim	K24
Evrakla İlgilenirdim	K2

Tablo 25’te “Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanıyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?” sorusuna verilen cevaplar bağlamında oluşturulan alt temalardan en sık tekrarlanan temanın “Kanamayla İlgilenirdim” alt teması olduğu görülmektedir. 32 katılımcıdan 21’inin seçtiği bu tema diğer temalardan oldukça fazla tekrar edilmiştir. Diğer alt temalardan “Önem Derecesine Göre Değerlendiririm” cevabını veren katılımcı 5; “Paniğe Kapılırdım” alt temasını 3; “İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim” alt temasını seçen 1 katılımcı; “Evrakla İlgilenirdim” cevabını da 1 katılımcı tekrar etmiştir. Genel olarak tabloya bakıldığında katılımcıların yarıdan fazlasının “Kanamayla İlgilenirdim” alt temasını seçtiğini belirtebiliriz.

4.8. “Başka Nüshası Olmayan Sizin İçin Çok Önemli Bir Evraka, Siz Sınıfta Yokken Öğrenciniz Üzerine Su Döküyor, Aynı Anda Başka Öğrencinizin İse Parmağı Kanıyor Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu? Neden?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanıyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?” sorusuna verilen yanıtlara göre oluşturulan alt temayı tekrar eden her bir katılımcının sahip olduğu demografik özelliklerle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 26. Kanamayla İlgilenirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K3	Kadın	Evli	3		✓
K4	Kadın	Bekâr	10		✓

K5	Kadın	Evli	5	✓
K6	Kadın	Evli	13	✓
K9	Erkek	Evli	8	✓
K10	Kadın	Evli	10	✓
K11	Kadın	Evli	7	✓
K13	Kadın	Evli	11	✓
K14	Kadın	Evli	18	✓
K15	Kadın	Evli	10	✓
K16	Kadın	Evli	7	✓
K17	Kadın	Evli	10	✓
K18	Kadın	Evli	21	✓
K19	Kadın	Evli	7	✓
K21	Kadın	Evli	8	✓
K22	Kadın	Evli	11	✓
K23	Kadın	Evli	2	✓
K26	Kadın	Evli	7	✓
K28	Kadın	Bekâr	10	✓
K29	Kadın	Evli	6	✓
K30	Kadın	Evli	18	✓

Tablo 26’da 21 katılımcının belirlemiş olduğu “Kanamayla İlgilenirdim” alt temasındaki katılımcılardan 1’i erkek diğer 20 katılımcı kadındır. 21 katılımcının 2’si bekâr kalan 19’unun evli; 6’sının çocuk sahibi olmadığı 15’inin çocuklu olduğu görülmektedir. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında, 10 katılımcının görev süresi 10 yılın altındayken 11 katılımcının da 10 yılın üzerinde görev süresinin olduğu tabloda belirtilmiştir.

Tablo 27. Önem Derecesine Göre Değerlendirirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	

K27	Kadın	Evli	8	✓
-----	-------	------	---	---

Tablo 27’de yansıtılan verilere bakıldığında 5 katılımcının tamamının kadın ve evli olduğu görülmektedir. 5 katılımcıdan 2’sinin çocuk sahibi olmadığı kalan 3 katılımcının çocuklu olduğu belirtilmiştir. Görev sürelerine bakıldığında da 3 katılımcının 10 yılın altında görev yapmış olduğu diğer 2 katılımcının 10 yılın üzerinde görev süresinin belirtilmiş olduğu görülmektedir.

Tablo 28. Paniğe Kapılırdım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K7	Kadın	Evli	4		✓
K20	Erkek	Evli	15	✓	
K32	Kadın	Evli	12	✓	

Tablo 28’e göre 3 katılımcıdan biri erkek diğer 2’si kadındır. Katılımcıların tamamının evli; 1 katılımcının çocuk sahibi olmadığı diğer 2’sinin çocuklu olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 29. İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K24	Kadın	Evli	7	✓	

Tablo 29’da “İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim” alt temasını 1 katılımcının tekrar ettiği görülmektedir. Bu katılımcının özelliklerine bakıldığında kadın, evli, çocuklu ve 10 yılın altında görev yapmış bir katılımcı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 30. Evrakla İlgilenirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K2	Kadın	Evli	5		✓

Tablo 30'a bakıldığında "Evrakla İlgilenirdim" alt temasının bir katılımcı tarafından tekrar edildiği görülmekte, bu katılımcı evli, çocuk sahibi olmayan 5 yıl görev yapmış bir katılımcıdır.

32 katılımcıya yöneltilen "Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanıyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?" sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K1: Kanamanın büyüklüğüne ve evrakın önem derecesine göre değişirdi.

K2: Evraka koşardım.

K5: Hiçbir şey çocuğun canından daha önemli olamaz. Parmağı kanayan öğrencime yardımcı olurum.

K7: Kanayan parmağına peçete uzatır, evrakı da en az zararla kurtarma yoluna bakardım.

K8: Önce parmağı kanayan çocuğu bakar, yapılması gereken varsa yapardım. Evrak üzerine su döken çocuğu bularak, neden bana ait olan kağıda yaklaştığını sorardım.

K12: Paniklerim fakat sakinliğimi korumaya çalışırım. Ne kadar gerilirsene işler o kadar kötü gider çünkü. Düşünür önem derecelerine göre karar veririm.

K14: Yaralanan öğrencinin yanına gider, gerekeni yapardım. Evrak konusunda olan olmuş der, sınıfı boş bırakmazdım.

K27: Kanayan parmağına peçete uzatır, evrakı da en az zararla kurtulma yoluna bakardım.

K29: Parmağı kanayan öğrenciye ilgi veririm. Neden: ihtimal dahi olsa ben o yazıyı bir şekilde ayarlar veya durumu açıklarım ama korkmuş çocuk telafisi olmayan travmalara yol açabilir. Ayrıca hatalı ben olmuş oluyorum sınıf dışında olduğum için.

K32: Genel olarak sakin bir yapıya sahibim giden gitmiş der, parmakla ilgilenirdim.

Katılımcı görüşlerinin geneline bakıldığında katılımcıların yarısından fazlasının parmağı kanayan çocuğa yöneldiği anlaşılmaktadır. 32 katılımcıdan 21’i evrakın ne kadar önemli olduğunu dikkate almaksızın kanamayla ilgilenmeyi tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Bazı katılımcı yorumlarında da evrakın telafi edilebilir özellikte olduğu vurgulanmış ve çocuğun her şeyden daha önemli olduğu belirtilmiştir. 32 kişiden 21 katılımcının çocuğun her şeyden daha önemli olduğunu ortaya koyması çocuğu algılama şekliyle yakından ilgilidir.

4.9. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Okul Öncesi Dönemde Eğitim Gören Bir Kızınız Olduğunu Düşünün Sınıfındaki Erkek Öğrencilerden Biri Kızınıza Çiçek Verdi Tepkiniz Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

Katılımcılara yöneltilen “Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?” sorusunun cevapları tablo halinde verilmiştir.

Tablo 31. Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?

Alt Tema	Katılımcılar
Çok Mutlu Olurdum	K2, K5, K7, K11, K12, K14, K16, K19, K26, K28, K29, K31
Komik/Sempatik Bulurdum	K3, K4, K15, K20, K21, K22, K27
Hoş Karşıladım	K1, K6, K8, K13, K32
Davranışlarını Gözlemlerdim	K9, K24
Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim	K10, K17, K18, K23, K25, K30

Tablo 31’de yansıtılan verilere bakıldığında “Çok mutlu olurdum” alt temasını 12 katılımcı tekrar etmiştir. “Komik/Sempatik Bulurdum” alt temasını 7; “Hoş Karşıladım” alt temasını 5 katılımcı; “Davranışlarını Gözlemlerdim” alt temasını 2; “Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim” alt temasını da 6 katılımcı tekrar etmiştir. Tabloda belirtilen alt temalarda en sık tekrar edilen alt temanın 12 katılımcı

tarafından “Çok Mutlu Olurdum” başlığıyla tekrar edildiği belirtilebilir. Katılımcılar tarafından en az tekrarlanma sıklığına sahip olan alt tema ise “Davranışlarını Gözlemlerdim” teması olmuştur.

4.10. “Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?” sorusuna verilen yanıtlara göre oluşturulan alt temayı tekrar eden her bir katılımcının sahip olduğu demografik özelliklerle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 32. Çok Mutlu Olurdum Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K2	Kadın	Evli	5		✓
K5	Kadın	Evli	5		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K16	Kadın	Evli	7	✓	
K19	Kadın	Evli	7	✓	
K26	Kadın	Evli	7	✓	
K28	Kadın	Bekâr	10	✓	
K29	Kadın	Evli	6	✓	
K31	Kadın	Evli	14	✓	

Tablo 32’de yansıtılan demografik verilere bakıldığında “Çok Mutlu Olurdum” alt temasını tekrar eden katılımcıların tamamının kadın olduğu görülmektedir. 12 katılımcı arasından 1 katılımcının bekâr olduğu; 4 katılımcının çocuk sahibi olmadığı 8 katılımcının ise çocuklu olduğu verilmiştir. Katılımcıların

görev sürelerine bakıldığında 9 katılımcının 10 yılın altında görev yaptığı 3 katılımcının ise 10 yıl ve üzerinde görev süresinin belirtildiği görülmektedir.

Tablo 33. Komik/Sempatik Bulurdum Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K3	Kadın	Evli	3		✓
K4	Kadın	Bekâr	10		✓
K15	Kadın	Evli	10	✓	
K20	Erkek	Evli	15	✓	
K21	Kadın	Evli	8	✓	
K22	Kadın	Evli	11	✓	
K27	Kadın	Evli	8	✓	

Tablo 33’te “Komik/Sempatik Bulurdum” alt temasını tekrarlayan katılımcıların demografik verilerine bakıldığında 7 katılımcının 1’inin erkek kalan 6 katılımcının kadın olduğu görülmektedir. Tabloya göre 7 kişiden 1’inin bekâr 6 katılımcının evli olduğu; 2 katılımcının çocuk sahibi olmadığı 5 katılımcının ise çocuklu olduğu belirtilebilir. Görev sürelerine bakıldığında 1 katılımcının 5 yılın altında görev yaptığı, 2 katılımcının 10 yılın altında; 4 katılımcının 10 yıl ve üzerinde görev süresinin olduğu görülmektedir.

Tablo 34. Hoş Karşıladım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K6	Kadın	Evli	13		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K13	Kadın	Evli	11	✓	
K32	Kadın	Evli	12	✓	

Tablo 34’te “Hoş Karşıladım” alt temasını tekrarlayan katılımcıların demografik verilerinin dağılımına bakıldığında 5 katılımcının kadın ve tamamının evli olduğu görülmektedir. 3 katılımcının çocuk sahibi olmadığı 2 katılımcının ise çocuklu olduğu veri olarak tabloda gösterilmiştir.

Tablo 35. Davranışlarını Gözlemlerdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K9	Erkek	Evli	8		✓
K24	Kadın	Evli	7	✓	

Tablo 35'e göre "Davranışlarını Gözlemlerdim" alt temasında 2 katılımcıdan birinin erkek diğerinin kadın olduğu görülmektedir. Her ikisinin evli olduğu demografik veri olarak belirtilmiş olup bir katılımcının çocuk sahibi olmadığı diğerinin çocuklu olduğu görülmektedir. Görev sürelerine bakıldığında iki katılımcının da 5 ile 10 yıl arasında görev yaptığı anlaşılmaktadır.

Tablo 36. Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K10	Kadın	Evli	10		✓
K17	Kadın	Evli	10	✓	
K18	Kadın	Evli	21	✓	
K23	Kadın	Evli	2	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	
K30	Kadın	Evli	18	✓	

Tablo 36'dan "Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim" alt temasını tekrarlayan katılımcıların demografik verilerinin dağılımına bakıldığında 6 katılımcının kadın, evli 5'inin çocuklu; 1'inin çocuk sahibi olmadığı görülmektedir. Görev süreleri yönüyle bakıldığında da 1 katılımcının 2 iki yıl diğer 5 katılımcının 10 ve üzerinde görev süresinin olduğu anlaşılmaktadır.

32 katılımcıya yöneltilen "Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?" sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K3: Gülerdim, çocuklar masum art niyet aranmamalı.

K6: Hoş karşıladım, sonuçta onlar bir çocuk.

K8: Arkadaşların zaman zaman birbirlerine hediye verebileceği.

K10: Ne güzel bir davranış diyerek kızıma arkadaşına teşekkür etmesini ifade ederdim.

K16: Sevinirdim, birbirlerine karşı olan arkadaşlıklarını gördüğüm için.

K18: Kızıma arkadaşına teşekkür ettin mi? diye sorardım.

K19: Kız veya erkek fark etmez, çocuğumun arkadaşları tarafından değerli olduğunu görmek beni mutlu hissettir.

K27: Gülerek karşılardım, arkadaşlarının onu sevdiğini değer verdiğini söyledim.

K30: Ne güzel sana değer veren arkadaşın var derim.

Katılımcı yorumlarından da anlaşılacağı üzere “Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?” sorusuna en uygun davranış, mutluluk olarak belirtilmiştir. Katılımcıların 12’sinin cevabı olan mutlu olurdum ifadesinde yapılan davranışın çocuk açısından değerlendirildiği ve bu duruma karşı verilmesi gereken en iyi tepkinin bu olduğu vurgulanmıştır.

4.11. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Sınıfınızdaki Çocukların Velilerinden Çocukların Bakım Ve Eğitimlerine İlişkin Neler Yapmalarını Bekliyorsunuz? Açıklar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

Katılımcılara yöneltilen “Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” sorusunun cevapları tablo halinde verilmiştir.

Tablo 37. Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?

Alt Tema	Katılımcılar
Okul-Aile İş Birliği Sağlanmalı	K1, K8, K10, K11, K17, K20,
Sevgi ve İlgı Göstermelerini	K2, K3, K5, K6, K7, K13, K16,

Çocuklarına Zaman Ayırmalarını	K4, K12, K15, K18, K19, K21,
Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi	K9, K24, K25, K26, K28, K29, K30, K31,
İyi Bir Model Olma	K14, K22, K23, K27, K32

Tablo 37’de tekrar edilen alt temalara bakıldığında “Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” sorusu için en sık tekrar edilen temanın “Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi” alt teması olduğu görülmektedir. Bu tema 8 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. “Sevgi ve İlgü Göstermelerini” başlığıyla oluşturulan alt temanın 7; “Okul-Aile İş Birliğı Sağlanmalı” alt temasını 6; “Çocuklarına Zaman Ayırmalarını” alt temasını 6; “İyi Bir Model Olma” alt temasını 5 katılımcı tekrar etmiştir. Tabloya bakıldığında tüm alt temalarda tekrarlanma sıklığının birbirine yakın olduğu görülmektedir.

4.12. “Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” sorusuna verilen yanıtlara göre oluşturulan alt temayı tekrar eden her bir katılımcının sahip olduğu demografik özelliklerle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 38. Okul-Aile İş Birliğı Sağlanmalı Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğı Var	Çocuğı yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K10	Kadın	Evli	10		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K17	Kadın	Evli	10	✓	
K20	Erkek	Evli	15	✓	

Tablo 38’de yer verilen demografik özelliklere bakıldığında 6 katılımcının 1’inin erkek olduğu diğer 5 katılımcının kadın olduğu ve “Okul-Aile İş Birliği Sağlanmalı” alt temasını tekrarlayan tüm katılımcıların evli olduğu görülmektedir. 6 katılımcıdan 2’si çocukluken 4’ü çocuk sahibi değildir. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında da 2 katılımcının 5 ile 10 yıl arasında olduğu kalan 4 katılımcının 10 yıl ve üzerinde görev yaptığı anlaşılmaktadır.

Tablo 39. Sevgi ve İlgü Göstermelerini Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K2	Kadın	Evli	5		✓
K3	Kadın	Evli	3		✓
K5	Kadın	Evli	5		✓
K6	Kadın	Evli	13		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓
K13	Kadın	Evli	11	✓	
K16	Kadın	Evli	7	✓	

Tablo 39’a göre katılımcıların tamamı kadın ve evli olarak görülmekte iki katılımcının çocuklu diğer 5 katılımcının çocuk sahibi olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların görev sürelerine bakıldığında ise 5 katılımcının 10 yılın altında görev yaptığı 2 katılımcının 10 ve üzerinde görev süresinin olduğu tabloda belirtilmiştir.

Tablo 40. Çocuklarına Zaman Ayırmalarını Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K4	Kadın	Bekâr	10		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K15	Kadın	Evli	10	✓	
K18	Kadın	Evli	21	✓	
K19	Kadın	Evli	7	✓	
K21	Kadın	Evli	8	✓	

Tablo 40’ta yansıtılan verilere bakıldığında 6 katılımcının tamamının kadınlardan oluştuğu, bu 6 katılımcının arasından 1 katılımcının bekâr olduğu kalan 5

katılımcının ise evli olduğu görülmektedir. 6 katılımcıdan 1'inin çocuk sahibi olmadığı diğer 5 katılımcının çocuklu olduğu; 3 katılımcının 10 yılın altında görev süresinin olduğu 3'ünün de 10 yıl ve üzerinde görev yaptığı tabloda veri olarak yansıtılmıştır.

Tablo 41. Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K9	Erkek	Evli	8		✓
K24	Kadın	Evli	7	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	
K26	Kadın	Evli	7	✓	
K28	Kadın	Bekâr	10	✓	
K29	Kadın	Evli	6	✓	
K30	Kadın	Evli	18	✓	
K31	Kadın	Evli	14	✓	

Tablo 41'de yansıtılan verilere bakıldığında “Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi” alt temasını tekrar eden 8 katılımcıdan birinin erkek kalan 7 katılımcının kadın olduğu; 8 katılımcıdan 1'inin bekâr 7'sinin evli olduğu; 1 katılımcı çocuk sahibi değilken 7 katılımcının çocuklu olduğu görülmektedir. 4 katılımcının 10 yılın altında görev süresinin olduğu 6 katılımcının 10 ve üzerinde görev yaptığı tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

Tablo 42. İyi Bir Model Olma Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K22	Kadın	Evli	11	✓	
K23	Kadın	Evli	2	✓	
K27	Kadın	Evli	8	✓	
K32	Kadın	Evli	12	✓	

Tablo 42'de “İyi Bir Model Olma” alt temasını tekrarlayan katılımcıların demografik verilerinin dağılımına bakıldığında 5 katılımcının tamamının kadın, evli

ve çocuklu olduğu görülmektedir. Görev sürelerine bakıldığında da 2 katılımcının 10 yılın altında görev yaptığı 3 katılımcının ise 10 yılın üzerinde görev yaptığı anlaşılmaktadır.

32 katılımcıya yöneltilen “Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K5: Daha fazla ilgi ve daha fazla sevgi göstermelerini, çocuk değil artık bir birey olduğunu kabul etmelerini isterdim.

K11: Maddi manevi destek. Aile katılım etkinlikleri, ev çalışmaları, malzeme tedariki, yeni fikirler üretmek, samimiyet.

K13: İlgili olmalarını bekliyorum ilgili olduklarında çocukta mutlu oluyor.

K17: Öğretmenle daha çok iletişim kurarak, öğrenilen şeylerin evde de pekişmesini isterdim.

K19: Her şeyden önce çocuklara karşı ihmal ve istismardan uzak olmalarını beklerim. Çocuğunu gerçekten tanıyor olmasının da önemli olduğunu düşünüyorum. Çocukların neyi yapıp yapamadığını neyi yapmayı isteyip istemediğini bilmelerini isterim. Çocuklarının iyi bir meslek sahibi olmasının yanı sıra iyi bir insan olmaları gerektiğinin farkında olmalarını isterim.

K28: Tek istediğim koku olmamasına özen, sucuk, sarımsak gibi besin kokuları, beden kokusu olmasın yeter.

K31: Çocukların genel beslenme ve temizlik gereksinimlerini istenilen nitelikte yapmalarını isterim.

K32: Anasınıfının bakımevi değil eğitim yuvası olduğunun bilincine vararak davranmalarını beklerim. Önce eğitim ailede başlar sonra öğretim gelir. Eğitimli öğrenci isterim.

“Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” sorusuna cevap veren

katılımcıların beklentilerini genel olarak birbirine yakın alt temalarda tekrarladıkları görülmektedir. Katılımcı cevaplarına göre düzenlenen alt temaların birbiri arasındaki tekrar etme sıklığı oldukça düşüktür. Ancak genel olarak katılımcılar öz bakım becerisi verilmesi yönünde cevap oluşturmuşlardır. Bu da göstermektedir ki çocuğa eğitim öğretim okulda veriliyor olsa da eğitimci, çocuğun ailesinden öz bakım becerisi konusunda özel bir beklenti içerisine girmektedir.

4.13. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Bu İsteklerinizi Sizin Çocuğunuz Varsa/Olsaydı Uygulayabilir Misiniz? Nedenleriyle Açıklar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulgular

Katılımcılara yöneltilen “Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” sorusunun cevapları tablo halinde verilmiştir.

Tablo 43. Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?

Alt Tema	Katılımcılar
Uygularım	K1, K2, K3, K4, K5, K9, K11, K13, K14, K15, K17, K18, K20, K21, K25, K26, K28, K30, K32
Uygulamaya Özen Gösteririm	K6, K7, K8, K10, K12, K16, K19, K22, K23, K24, K27, K29, K31

Tablo 43’e bakıldığında “Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” sorusuna uygularım ve uygulamaya özen gösteririm şeklinde iki alt tema oluşturulduğu görülmektedir. “Uygularım” alt temasını 32 katılımcı arasından 19 katılımcının; “Uygulamaya Özen Gösteririm” alt temasını ise 13 katılımcının tekrar ettiği tabloda yer verilen verilere bakılarak ifade edilebilir. Tablodaki verilere dayanarak iki alt tema karşılaştırıldığında “Uygularım alt temasının daha fazla katılımcı tarafından tekrar edildiği ortaya çıkmaktadır.

4.14. “Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” Sorusuna Karşılık Belirlenen Alt Temaları Tekrar Eden Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

“Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” sorusuna verilen yanıtlara göre oluşturulan alt temayı tekrar eden her bir katılımcının sahip olduğu demografik özelliklerle ilgili veriler tablolar halinde sıralanmıştır.

Tablo 44. Uygularım Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K1	Kadın	Evli	6		✓
K2	Kadın	Evli	5		✓
K3	Kadın	Evli	3		✓
K4	Kadın	Bekâr	10		✓
K5	Kadın	Evli	5		✓
K9	Erkek	Evli	8		✓
K11	Kadın	Evli	7		✓
K13	Kadın	Evli	11	✓	
K14	Kadın	Evli	18	✓	
K15	Kadın	Evli	10	✓	
K17	Kadın	Evli	10	✓	
K18	Kadın	Evli	21	✓	
K20	Erkek	Evli	15	✓	
K21	Kadın	Evli	8	✓	
K25	Kadın	Evli	18	✓	
K26	Kadın	Evli	7	✓	
K28	Kadın	Bekâr	10	✓	
K30	Kadın	Evli	18	✓	
K32	Kadın	Evli	12	✓	

Tablo 44’te yer alan verilerde “Uygularım” alt temasını tekrar eden katılımcıların 2’sinin erkek; 17’sinin kadın olduğu; 2 katılımcının bekâr kalan 17 katılımcının erkek olduğu görülmektedir. Tabloda yansıtılan verilerde 7 katılımcının çocuk sahibi olmadığı 12 katılımcının ise çocuklu olduğu belirtilmiştir. Görev sürelerine bakıldığında katılımcıların 8 katılımcının 10 yılın altında; 11 katılımcının ise 10 yıl ve üzerinde görev yaptığı tabloda verilmiştir.

Tablo 45. Uygulamaya Özen Gösteririm Alt Temasını Tekrarlayan Katılımcıların Demografik Verilerinin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyeti	Medeni Durumu	Görev Süresi	Çocuğu Var	Çocuğu yok
K6	Kadın	Evli	13		✓
K7	Kadın	Evli	4		✓
K8	Kadın	Evli	10		✓
K10	Kadın	Evli	10		✓
K12	Kadın	Evli	9	✓	
K16	Kadın	Evli	7	✓	
K19	Kadın	Evli	7	✓	
K22	Kadın	Evli	11	✓	
K23	Kadın	Evli	2	✓	
K24	Kadın	Evli	7	✓	
K27	Kadın	Evli	8	✓	
K29	Kadın	Evli	6	✓	
K31	Kadın	Evli	14	✓	

Tablo 45’te “Uygulamaya Özen Gösteririm” alt temasını tekrarlayan katılımcıların demografik verilerinin dağılımına dikkat edildiğinde 13 katılımcının tamamının kadın ve evli olduğu görülmektedir. 13 katılımcıdan 4’ünün çocuk sahibi olmadığı 9’unun ise çocuklu olduğu veri olarak Tablo 45’te yer almaktadır. Bu katılımcıların görev sürelerine bakıldığında 8 katılımcının 10 yılın altında görev yaptığı kalan 5 katılımcının ise 10 yıl ve üzerinde görev yaptığı anlaşılmaktadır.

32 katılımcıya yöneltilen “Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

K1: Uygulardım, uygulamak zorunda olduğum için böyle bir beklenti içine giriyorum.

K5: Evet uygulayabilirdim. Çünkü elimize verilen hamuru en güzel şekilde yoğurmak bizim elimizde.

K8: Sağlıklı kişilik ve sağlam karakterli olması için uygulamaya dikkat ederdim.

K11: Evet, uygulayabilirdim, hepsi yapılacak şeyler.

K14: Uygulardım. Kendi çocuğuma yapmadığımı öğrencilerime de yapmazdım. Sonuçta her çocuk kıymetli ve sevilmeye değerdir.

K15: Uyguluyorum. Yaş grubu ve seviyesine uygun sorumluluklar veriyorum. Akademik çalışmalarda da aynı şekilde. Gereğinden fazla ve yapamayacağı şeyleri yüklemeyi yanlış buluyorum.

K19: Çocuğumu bir birey olarak gördüğüm için yaşı ne olursa olsun seçimlerine ve ilgilerine saygı duymaya çalışıyorum. Onun iyi bir insan olmasını istiyorum her şeyden önce. Bu yüzden kendi çocuğuma nasıl davranılmasını istiyorsam okuldaki çocuklarımı da öyle davranmaya çalışıyorum.

K23: Elimden geldiği kadar uygulamaya çalışıyorum.

K25: Uygulamaktayım. O çocuğunda bir birey olduğunu kendi işlerini kendisi yapması gerektiğini bilmesi gerekir.

K27: Mümkün olduğunca uygulamaya çalışıyorum. Bu yazdıklarımın bütün veli ve çocuklar için önemli olduğunu düşünüyorum.

K30: Uygulayabilirdim. Çünkü kendi önem verdiğim şeyler aklıma gelirdi. Kendimi çocuğumun öğretmeni yerine koyardım.

“Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” sorusu bağlamında oluşturulan “Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” sorusuna genel olarak katılımcıların çoğu, ailenin yapması gerekenlerle ilgili düşüncelerini kendilerinin de uygulayacağı yönünde görüş belirtmişlerdir. 19 katılımcı tarafından tekrar edilen “Uygularım” temasıyla ilgili katılımcıların kendi ifadelerinde belirttikleri üzere, kendilerinin yapmayacakları ya da yapamayacakları istekleri öğrencinin ailesinden beklemenin yanlış olduğu bundan

dolayı da beklenen davranışı kesinlikle uyguladıklarını verdikleri cevaplardan anlamak mümkün.

V. BÖLÜM

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Okul öncesi dönem çocuklarının gelişimsel özellikleri gereği dış çevre uyarılarına daha hızlı tepki verdikleri ve uyarılardan daha çabuk etkilendikleri bilinmektedir. Dolayısıyla bu dönem çocuklarının uygun koşullarda eğitim öğretim almaları ve çocuğu geliştirecek becerilere yönlendirilmesi önem taşımaktadır (Usta, 2014). Çocuğa bu dönemde alması gereken eğitimi ve kazandırılması hedeflenen becerileri edindirecek en önemli öge şüphesiz ki öğretmendir. Okul öncesi öğretmenin çocuğa yaklaşımı, destekleyici rolü, güven aşılması, etkinliklerle sosyalleşmeyi sağlaması, akran ilişkilerinin geliştirilmesi ve topluma uyum sürecini kolaylaştırması, okul öncesi öğretmenini bu süreçte en önemli yapan özellikler olarak belirtilebilir (Ası ve Karabay, 2017). Dolayısıyla bu kadar önem taşıyan ögenin çocuğa yönelik algısı, çocuğa sağlanacak nitelikli bir eğitimin en önemli anahtarıdır diyebiliriz. Bu bağlamda araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin çocuk algısı araştırılmıştır.

Örneklem grubu olarak belirlenen 32 okul öncesi öğretmenine yönelik önceden hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan 7 soru yöneltmiş ve okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri cevaplar kaydedilmiştir. Görüşme tekniği uygulanarak elde edilen veriler, belli kategorilere göre düzenlenerek tablolara aktararak bulgular bölümünde verilmiştir. Her bir soruya verilen cevaplardan hareketle oluşturulan alt temaları tekrarlayan katılımcılar tablolarda belirtilmiştir. Her bir alt temayı tekrarlayan katılımcıların demografik özellikleri de tabloya dönüştürülmüştür.

Araştırmada demografik veriler olarak yansıtılan cinsiyet ve medeni durum değişkeninde yeterli katılımcı olmadığı için bu değişkenlerin öğretmen algılarına etkisi tartışılmayacaktır. Diğer demografik değişkenler öğretmenlerin görev süreleri ve çocuk sahibi olup olmama durumlarıdır. Ancak bu değişkenler de öğretmenlerin çocuk algısı üzerinde herhangi bir değişikliğe sahip olmamıştır.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Çocuk Nedir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

Katılımcılar çocuğu tanımlarken “Masumiyet, Gelecek/Mutluluk, Birey, Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık, Neşe Kaynağı, İlgiye Muhtaç” temalarını kullanmışlardır. Demirbaş (2015) yapmış olduğu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin çocuk kavramına bakış açılarında çocukların şekillendirilebilirliğine yönelik bulguya ulaşmıştır. Araştırmada ulaşılan eğitimle şekillenecek olan varlık alt temasını Demirbaş’ın (2015) çalışmasındaki şekillendirilebilirlik kategorisi desteklemektedir. Benzer çalışmalar Koçer, Ünal ve Eskidemir Meral (2015) ve Kuyucu, Şahin ve Kapıcıoğlu (2013) tarafından yapılmış ve bu çalışmalarda da katılımcılar tarafından şekillendirilebilirlik temasının tekrar edildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalarda ulaşılan bulguyla araştırmada ulaşılan eğitimle şekillenecek olan varlık alt teması benzerdir. Akgün (2015) çalışmasında okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk kavramına ilişkin algılarına yönelik ortaya çıkardığı temalarda Yönlendirilebilir ve İşlenebilir Olma, Muhtaç Olma (Sevgi, ilgi, şefkat, bakım gibi), Eğitimden Etkilenebilir Olma, Doğal ve Mutluluk Kaynağı Olma, Toplumun Geleceği Olma kategorilerini belirlemiştir. Bu kategorilerle araştırmada katılımcı cevaplarına göre oluşturulan kategoriler benzerlik göstermektedir. Balcı (1999) ve Saban (2009) çalışmasında katılımcı görüşleri doğrultusunda çocuğun işlenilip sunulan bir ham madde olarak algılandığı bulgusuna ulaşmışlardır. Soydemir (2011) çalışmasında öğretmenlerin çocuk algılarıyla ilgili çocukların şekillenebilir olması, geleceğe yatırım, masumiyet, hoş ve değerli bir varlık kategorileri oluşturduklarını belirlemiştir. Öğretmenlerin çocuk algısıyla ilgili oluşturdukları bu kategorilerle araştırmada katılımcılar tarafından oluşturulan kategoriler benzerlik göstermektedir. Soydemir (2011) çalışmasında öğretmenlerin çocuk algılarıyla ilgili olumsuzluk simgesi temasını oluşturdukları bulgusuna ulaşmıştır. Bu bulgu araştırma bulgularıyla benzerlik göstermemektedir. Ayrıca Aydoğdu (2008) tarafından yapılan çalışmada da çocuk algısına yönelik öğretmenlerin olumsuzluk unsuru rolünü benimsemesi bulgusuyla araştırma bulguları farklılık göstermektedir.

Araştırmada katılımcıların çocuk algısına yönelik herhangi bir olumsuz ifade kullanmamaları öğretmenlerin çocuk algısının olumlu olduğunu düşündürmektedir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

“Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusuna yönelik oluşturulan cevaplarda öğretmenlerin öğrencilerine karşı yaklaşımları temalandırılmıştır. Verilen cevaplara göre Konuşmaya Çalışırım, Güvende Olduğumu Hissettiririm, İlgisini Farklı Yöne Çekerim, Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşılardım, Empati Kurmaya Çalışırım kategorileri oluşturulmuştur. Bu kategorilerde öğretmenlerin öğrencileriyle geliştirmek istedikleri ilişki şekli dikkat çekmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular öğretmenlerin öğrencilerle sıcak ilişkiler kurup probleme çözüm odaklı yaklaşacağını düşündürmektedir. Bu durum öğretmenin sınıf yönetimindeki becerisini ortaya koymaktadır. Denizel Güven ve Cevher (2005) yapmış olduğu çalışmada sınıfta istenmeyen bir davranışlar karşısında nitel verilere göre sözel iletişim yönteminin uygulandığı bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırma sonucunu desteklemektedir. Aynı çalışmada öğretmenin hizmet süresinin sınıftaki bir problemi çözme becerisine etki etmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışmada 32 katılımcının cevaplarında hizmet süresinin cevaba etkisinin olmadığı sonucu belirlenmiştir. Bu sonuçla Denizel Güven ve Cevher (2005) çalışmasındaki sonuç benzerdir. Kaplan (2018) ve Toran ve Gençgel Akkuş (2015) tarafından yapılan çalışmalarda sınıfta istenmeyen bir davranışın giderilmesi konusunda hizmet süresinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar araştırma sonucuyla farklıdır. Kaplan (2018) çalışmasında çocuk sahibi olma durumunun sınıf yönetimine etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırmadaki çocuk sahibi olma değişkenin verilen cevapları etkilemediği yönündeki bulguya benzerdir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark Ettiniz. Yapacağınız İlk Şey Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

Katılımcı cevapları bağlamında oluşturulan “Arkadaşlarına Sorardım, Tedirginlik Yaşardım, Olasılıkları Değerlendirirdim, Ailesine Haber Verirdim, Yardım İsterdim” alt temalarının hepsinde öğretmenlerin üzerlerindeki sorumluluğun

ağırlığını hissettikleri bellidir. Öğretmenlerdeki sorumluluk hissiyle birlikte kaybolan çocuk için hissedilen endişe duygusu çocuklarla ilgili algının olumsuz olmadığını düşündürmektedir. Ve bu durum öğretmenlerin çocuklara karşı algıladığı yakınlık ve sıcaklıkla açıklanabilir. Bulgularda 13 kişi tarafından tekrar edilen tedirginlik yaşadım alt temasının en sık tekrar edilen alt tema olması katılımcıların büyük çoğunluğunun çocuklara yönelik algısının yakın ve sıcak ilişki bağlamında olduğunu düşündürmektedir. Tekrar edilen diğer temalarda da öğretmenlerin kaybolan çocukla ilgili duruma dair belirttikleri görüşlerde olumsuz bir algı ortaya koymadıkları ifade edilebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin diğer alan öğretmenlerinden farklı olduğu belirtilmektedir (Başal, 2013). Nitekim erken çocukluk döneminde çocuğun anne babasından sonra karşılaştığı yetişkin okul öncesi öğretmenidir. Çocuğun öğretmenine karşı geliştireceği olumlu algı öğretmenin geliştirdiği olumlu algıyla ilgilidir (Demirel, 2012). Okul öncesi öğretmenleri de çocukların yaş grubunun küçük olmasından dolayı daha hassas ve daha tedbirli davranmaya özen göstermektedirler. Katılımcıların alt temaları oluştururken hissettikleri duygunun temeli Demirel (2012) ve Başal'ın (2013) açıklamalarına dayandırılabilir. Temaların belirlenmesinde demografik değişkenlerin etkisi görülmemektedir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Başka Nüshası Olmayan Sizin İçin Çok Önemli Bir Evraka, Siz Sınıfta Yokken Öğrenciniz Üzerine Su Döküyor, Aynı Anda Başka Öğrencinizin İse Parmağı Kanıyor Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu? Neden?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

Araştırmada 32 katılımcıdan 21'inin kanamayla ilgilenmeyi seçmesi çocuğun o an için her şeyden daha önemli olduğunun ortaya konulmasıdır. Akgün (2015) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinde çocuğun nasıl algılandığıyla ilgili bulgularında muhtaç olma kategorisine ulaşmıştır. Araştırma sonucuna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun çocuk muhtaç olduğu için kanamayla ilgilenmeyi seçmesiyle Akgün (2015) çalışmasındaki bulgu birbirini desteklemektedir. Kuyucu, Şahin ve Kapıcıoğlu (2013) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin “çocuk” kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgelerle ilgili çocuğun bakıma muhtaç olma kategorisine ulaşmıştır. Bu araştırmada ulaşılan bulgu katılımcıların seçtiği cevabı desteklemektedir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Okul Öncesi Dönemde Eğitim Gören Bir Kızınız Olduğunu Düşünün Sınıftaki Erkek Öğrencilerden Biri Kızınıza Çiçek Verdi Tepkiniz Ne Olurdu?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

Katılımcıların cevapları doğrultusunda oluşan temalar Çok Mutlu Olurdum, Komik/Sempatik Bulurdum, Hoş Karşıladım, Davranışlarını Gözlemlerdim, Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim” şeklinde belirlenmiştir. Belirlenen temalar arasında en sık tekrar edilen tema çok mutlu olurdum teması olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların verdikleri cevaplarda çocuğun sergilediği davranışa cinsiyet odaklı yaklaşmadıkları belirtilebilir. Hester ve ark., (2004) öğretmenlerin sınıf içi etkileşimin doğasını bozmaması hatta etkileşimin niteliğini olumlu yönde geliştirmeleri yönünde görüş bildirmektedir. Çalışmada en sık tekrar edilen temanın dayandığı temel sınıf içi etkileşimin ve olumlu havanın bozulmamasıdır. Öğretmenlerin öğrencileri için verecekleri olası cevabı kendi çocukları için de oluşturmaları olumlu bir tutum olarak değerlendirilmelidir. Öğretmenler, kalıpsal bir yargıyla olumsuz bir cevap oluştursaydı sınıf içi davranışlarında da aynı davranışı göstereceği fikri oluşabilir. En sık tekrar edilen tema için sınıf içi olumlu davranışların artması anlamında pozitif bir yaklaşım olduğu da söylenebilir. Öğretmen çocuk arasında gelişen güvenli bağlanmalar diğer bir ifadeyle öğretmenin sert ve beklenmeyen bir tepki oluşturmaması çocuğun sosyal ve duygusal gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Howes & Hamilton, 1992). Pianta (1997) çalışmasında öğretmen ve çocuk arasındaki ilişkisinin duygu ve davranış düzenleme konularındaki etkisine işaret etmektedir. Öğretmenin çocuğa yaklaşımının akran ilişkilerini de etkilediği yapılan çalışmalarda belirtilmektedir (Howes ve diğerleri, 1994). Öğretmenin çocuğa yönelik algıları, çocuğun duygusal düzenlemelerinde önemli bir etkidir (Pianta, 1997). Çalışmanın bulgularında olumsuz bir yaklaşıma rastlanmamasını yapılan açıklamalar bağlamında değerlendirmek gerekirse öğretmenlerin çocuğun duygularını düzenlediğini ifade etmek mümkündür.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Sınıftaki Çocukların Velilerinden Çocukların Bakım Ve Eğitimlerine İlişkin Neler Yapmalarını Bekliyorsunuz? Açıklar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

Katılımcı cevapları bağlamında oluşturulan “Okul-Aile İş Birliği Sağlanmalı, Sevgi ve İlgı Göstermelerini, Çocuklarına Zaman Ayırmalarını, Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi, İyi Bir Model Olma” alt temalarının birbirine yakın sıklıkta tekrar ettiği tespit edilmiştir. 32 katılımcı, velilere yönelik beklentilerini 5 alt tema olarak belirleyip bu temaları yakın sıklıkta tekrar ederek beklentilerin benzer olduğunu düşündürmektedir. Diğer bir ifadeyle katılımcılar belirledikleri temalarla aile katılımının çocuğun gelişiminde önemli bir rol üstlendiğini ve okula yönelik beklentilerin aile desteği olmadan gerçekleşmesinin zor olduğunu ortaya koymuşlardır. Katılımcı görüşlerinde de açıkça aile katılımının önemi vurgulanmaktadır:

K19: Her şeyden önce çocuklara karşı ihmal ve istismardan uzak olmalarını beklerim. Çocuğunu gerçekten tanıyor olmasının da önemli olduğunu düşünüyorum. Çocukların neyi yapıp yapamadığını neyi yapmayı isteyip istemediğini bilmelerini isterim. Çocuklarının iyi bir meslek sahibi olmasının yanı sıra iyi bir insan olmaları gerektiğinin farkında olmalarını isterim.

K32: Anasınıfının bakımevi değil eğitim yuvası olduğunun bilincine vararak davranmalarını beklerim. Önce eğitim ailede başlar sonra öğretim gelir. Eğitimli öğrenci isterim.

Katılımcılar eğitim sürecinin aile ile birlikte devam ettirilmesinin gerekliliğini belirtmişlerdir. Epstein (2001) okuldaki eğitim programlarının geliştirilmesi, çocukların beceri düzeylerinin üst seviyelere çıkarılması, çocukların gelecekte önemli başarılarla imza atması için desteklenmesi ve öğretmenin hedeflediği kazanımlara ulaşılması için ailenin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesinin gerekliliğine işaret etmektedir. Yapılan araştırmalar, okul aile iş birliğinin okul yılları boyunca devam ettirilmesinin çocukların davranışlarını olumlu yönde etkilediği sonucunu ortaya koymaktadır (Arslan ve Nural, 2004). Okul öncesi eğitimle ilgili beklenen başarıya ulaşılması için çocuğun tek başına değil ailesiyle iş birliğine girilerek eğitilmesinin önemi üzerinde durulmaktadır (Cavkaytar, 2004). Yapılan çalışmalarda okul aile iş birliğinin sağlanması, başarıya ulaşılmasında önemli bir etken olarak ifade edilmiştir. Araştırmada katılımcılardan alınan cevaplarda da okul ile ailenin birlikte hareket etmesi gerektiği üzerine görüşler bildirildiği belirlenmiştir. Katılımcıların

ailelere yönelik beklentilerinin olması ve bunu çocuğun gelişimi için gerekli görmesi, literatürde de yer verilen önemli bir husustur.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Bu İsteklerinizi Sizin Çocuğunuz Varsa/Olsaydı Uygulayabilir Misiniz? Nedenleriyle Açıklar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlarla İlgili Bulguların Tartışılması

Katılımcılar ailelerden bekledikleri davranışları kendilerinin uygulayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. “Bu İsteklerinizi Sizin Çocuğunuz Varsa/Olsaydı Uygulayabilir Misiniz? Nedenleriyle Açıklar Mısınız?” sorusuna karşılık katılımcılar iki alt tema belirlemişlerdir. “Uygularım” alt temasını 19 katılımcının tekrar ettiği tespit edilmiştir. “Uygulamaya özen gösteririm” alt temasını 13 katılımcının tekrar ettiği belirlenmiştir. Katılımcıların olumsuz bir cevap oluşturmamaları ve velilerden bekledikleri davranışları kendilerinin yerine getirecekleri ile ilgili görüşleri okul aile iş birliğinin hedeflenen kazanımlar açısından gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Çelenk (2003) çocuğa uygun bir eğitim ortamının oluşturulması için ailelerin okulu desteklemesi gerektiğini belirtmektedir. Okul aile iş birliğinin sağlanıyor olmasının yaşanan problemlerde ailelerin okulla birlikte problemi çözmek için istekli olmasını da sağladığı belirtilmektedir (Tezel ve Turla, 2004). Çocukların il ve en önemli eğitimcisi olarak aile olduğunu belirten Wright vd. (2007) çocuğun okula karşı olumlu tutum geliştirmesinde ailesinin önemli rol üstlendiğini ifade etmektedir. Yapılan çalışmalarda aile katılımının çocuğun gelişimsel özelliklerini üst seviyelere taşıdığı bildirilmektedir. Araştırmada katılımcıların belirledikleri temalarda yapılması gerekenleri sıralamaları çocuğun gelişimini önemsediklerini göstermektedir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin çocuklara yönelik olumlu algı taşıdıkları ifade edilebilir.

5.2. SONUÇ

Araştırmada 32 katılımcıya uygulanan görüşme tekniğiyle ulaşılan sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Çocuk nedir? Sorusuna yönelik katılımcı cevaplarına göre düzenlenen “Masumiyet, Gelecek/Mutluluk, Birey, Eğitimle Şekillenecek Olan Varlık, Neşe Kaynağı, İlgiye Muhtaç” alt temalarından en sık tekrar edilen tema

“Masumiyet”; en az tekrar edilen alt tema “İlgiye Muhtaç” teması olarak belirlenmiştir. “Masumiyet” cevabını veren katılımcıların demografik özellikleri farklı olmasına rağmen cevap olarak bu temayı belirledikleri tespit edilmiştir. 5 yıl ve 21 yıl arasında değişen görev sürelerine sahip olan katılımcılarda görev süresinin çocuk algısı üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Aynı zamanda “Masumiyet” alt temasını tekrarlayan katılımcıların bazılarının çocuklu olduğu belirlenirken bazılarının çocuk sahibi olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda çocuk sahibi olup olmama da çocuk algısı üzerinde değişiklik oluşturmamıştır denilebilir. Cinsiyet ve medeni durumu ifade eden demografik verilerdeki katılımcı sayılarının yetersiz olması sebebiyle bu iki özellik değerlendirmede kullanılmayacaktır. Çocuk nedir? Sorusuna “İlgiye Muhtaç” cevabı 1 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. Dolayısıyla en az tekrar edilen temadır. Bu temayı seçen katılımcının demografik özelliklerine Tablo 8’den bakıldığında kadın, evli, çocuklu ve 14 yıllık bir görev süresi olan okul öncesi öğretmeni olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıya ait demografik özellikler onun çocuk algısını değiştirmemiştir. Aynı özellikler en sık tekrarlanan temayı seçen katılımcılarda bulunmaktadır. Dolayısıyla demografik özellikler, okul öncesi öğretmenlerinin çocuk tanımlamasında etken değildir.

- Katılımcılara yöneltilen “Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?” sorusu için “Konuşmaya Çalışırım, Güvende Olduğumu Hissettirim, İlgisini Farklı Yöne Çekerim, Hemen Tepki Oluşturmazdım/Normal Karşıladım, Empati Kurmaya Çalışırım” alt temaları arasından en sık tekrarlanan alt tema “Güvende Olduğumu Hissettirim” temasıdır. Bu tema 13 katılımcı tarafından tekrarlanmıştır. En az tekrarlanan alt tema ise “İlgisini Farklı Yöne Çekerim” alt temasıdır. En sık tekrar edilen alt temada yer alan katılımcıların demografik özelliklerinin bu soruya oluşturdukları cevap üzerinde etkili olmadığı anlaşılmıştır. En az tekrar eden alt temada yer alan katılımcıların demografik özellikleri de herhangi bir etki oluşturmamıştır.
- Katılımcılara sorulan “Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Yapacağınız ilk şey ne olurdu?” sorusuna karşılık

katılımcılar tarafından oluşturulan alt temalardan “Arkadaşlarına Sorardım, Tedirginlik Yaşardım, Olasılıkları Değerlendirirdim, Ailesine Haber Vermek, Yardım İsterdim” en sık tekrar edilen alt tema “Tedirginlik Yaşardım” alt temasıdır. Bu tema, 13 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. Demografik veriler bu cevabın oluşturulmasında etkili olmamıştır. Bu temayı tekrar eden katılımcılar arasında 3 yıllık görev süresi olan da vardır 18 yıllık görev yapmış okul öncesi öğretmeni de vardır. Aynı şekilde çocuklu ya da çocuksuz katılımcılar bu temayı tekrar etmiştir. Dolayısıyla demografik özellikler oluşturulan cevabı etkilememiştir. En az tekrar eden alt tema ise “Ailesine Haber Vermek” temasıdır. Yalnızca 1 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. Bu katılımcı için de demografik özellikler etkili değildir sonucu ifade edilebilir.

- Katılımcılara sorulan “Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evraka, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?” sorusuna verilen cevaplara göre düzenlenen “Kanamayla İlgilenirdim, Önem Derecesine Göre Değerlendirirdim, Paniğe Kapılırdım, İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim, Evrakla İlgilenirdim” alt temaları arasından en sık tekrar eden tema “Kanamayla İlgilenirdim” teması olarak tespit edilmiştir. Bu tema 21 katılımcı tarafından tekrarlanmıştır. Bu tema, katılımcıların %50’sinden fazlasının tekrar ettiği bir temadır. 21 katılımcının demografik özellikleri alt temanın tekrar edilmesinde etkili olmadığı tespit edilmiştir. “İki Olaya Aynı Anda Müdahale Ederdim, Evrakla İlgilenirdim” alt temaları en az tekrar eden iki temadır. Bu temaların belirlenmesinde de demografik özellikler etkili olmamıştır.
- Katılımcıların “Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?” sorusuna verdikleri cevaplara göre belirlenen alt temalardan “Çok Mutlu Olurdum, Komik/Sempatik Bulurdum, Hoş Karşılardım, Davranışlarını Gözlemlerdim, Kibar Bir Davranış Olarak Değerlendirirdim” en sık tekrar eden temanın “Çok mutlu olurdum” teması olduğu tespit edilmiştir. Bu tema, 12 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. “Çok Mutlu Olurdum” alt temasını

tekrar eden katılımcıların demografik özelliklerinin cevabın tekrar edilmesinde bir değişiklik oluşturmadığı belirtilebilir. Katılımcıların farklı demografik özelliklere sahip olması cevap üzerinde etkili olmamıştır. “Davranışlarını Gözlemlerdim” alt teması en az tekrar edilen temadır. Bu tema 2 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. Bu katılımcıların da demografik özellikleri cevap üzerinde etkili olmamıştır.

- Katılımcılara yöneltilen “Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?” soruya karşılık oluşturulan cevaplara göre düzenlenen “Okul-Aile İş Birliği Sağlanmalı, Sevgi ve İlgi Göstermelerini, Çocuklarına Zaman Ayırmalarını, Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi, İyi Bir Model Olma” alt temalardan en sık tekrar eden tema “Öz Bakım Becerilerinin Edindirilmesi” temasıdır. Bu tema 8 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. Diğer alt temaların tekrarlanma sıklığı birbirine yakındır. Diğer bir ifadeyle alt temalar arasında çok fazla bir farklılık oluşmamıştır. Bu temaların tekrar edilmesinde demografik özellikler seçici değildir, bir etki oluşturmamıştır.
- Katılımcılara yöneltilen “Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda düzenlenen alt temalardan “Uygularım” alt teması sık tekrar edilmiştir. Bu tema 19 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. “Uygulamaya Özen Gösteririm” teması 13 katılımcı tarafından tekrar edilmiştir. Her iki temanın düzenlenmesinde demografik özelliklerin etkisinden bahsetmek mümkün değildir.

Özetlemek gerekirse okul öncesi öğretmenlerinin çocukla ilgili algısını belirlemeye yönelik sorulara verdikleri cevaplarda okul öncesi öğretmenlerinin olumlu bir çocuk algısına sahip oldukları ifade edebilir. Katılımcıların farklı demografik özelliklere sahip olmalarının cevaplar üzerinde etkili olmadığı anlaşılmıştır.

5.3. ÖNERİLER

Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

- Okul öncesi dönemin çocuklar açısından oldukça kritik bir dönem olması yönüyle okul öncesi öğretmenlerinde farkındalık oluşturulması gerekmektedir.
- Eğitim öğretimin ilk basamağı olarak görülen okul öncesi dönemde yapılacak faaliyetlerin daha çok çocukları tanımaya ve onlardaki becerileri ortaya çıkarmaya yönelik olması gerekmektedir.
- Çocukların okul öncesi eğitimini nitelikli alabilmesi için uygun eğitim öğretim koşulları okul öncesi öğretmenleri tarafından sağlanmalıdır.
- Sınıflarda etkinliklerin verimli uygulanabilmesi için eğitim öğretim gören öğrenci sayısında standart bir uygulamaya gidilmesi konusunda okul yönetiminin bilgilendirilmesi gerekirse yeniden sınıf açılması önerilmelidir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin çocuklara yönelik algılarının daha olumlu bir seviyeye çıkması için hizmet içi eğitim desteği alması önem taşımaktadır.

Alana Yönelik Öneriler

- Alana yönelik çalışma sayısı artırılarak erken çocukluk dönemine dikkat çekilmesi, bu dönemdeki gelişimsel özelliklerin ilerleyen dönemlerde de bireyin hayatına yön verecek yaklaşımları edinmesinde önemli olduğunun altının çizilmesi gerekmektedir.
- Alana yönelik çalışmalarda daha fazla örneklem üzerinde çalışılması elde edilecek verileri artıracığından ulaşılabilecek sonucu da daha kapsamlı hale getirecektir. Dolayısıyla örnek grubunu oluşturan katılımcıların sayısının fazla olması önemlidir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Çocuk ve çocuğa dair bilinmesi gereken özelliklerin belirlenebilmesi için alana yönelik araştırma sayısının artmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Daha çok araştırmacı tarafından bu konunun detaylandırılması hem okul öncesi öğretmenleri hem de alana yönelik bilgilendirici bir katkı sağlayacaktır.
- Araştırmacı, örneklemini genişleterek daha fazla katılımcıya ulaşmalı ve okul öncesi öğretmenlerinin çocuğun dünyasının tanınması, gelişimsel

özelliklerinin belirlenmesi, ileriki dönemlerde ruh ve beden olarak sağlıklı bir birey olması için neler yapılması gerektiğiyle ilgili görüşlerini almalıdır.

- Okul öncesi öğretmenlerinin incelenen demografik özellikleri daha kapsamlı hale getirilebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin demografik özellikleri, çocuklarla ilgili algılarında, çocuklara yaklaşımlarında ve öğretim sürecinde etkili olduğu düşünülmektedir.
- Araştırmacıların çocuklarla ilgili okul öncesi öğretmenlerinin yaklaşımlarını belirlemek adına nitel çalışmalarla birlikte nicel çalışma da yaparak araştırmayı karma yöntemle şekillendirebilir. Bu şekilde nitel verilerin nicel verilerle desteklenmesi sağlanmış olur.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (2000). *Okul öncesi dönem çocuklarında görsel sanat eğitimi*. İstanbul: Morpa.
- Adagideli, F.H. ve Yılmaz, H. (2018). Okul öncesi çocuğunu değerlendirme, tanıma ve önemi. A. Önder (Editör), *Görüşme* içinde, (s. 141-159). Ankara: Eğiten Yayıncılık
- Akduman, G.G. (2012). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi. G. Uyanık Balat (Editör), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde, Ankara: Pegem Yayıncılık
- Akgün E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672.
- Akman, B. (2002). Okul öncesi dönemde matematik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 244-248.
- Aksoy, İ. (2011). Türklerde aile ve çocuk eğitimi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(16): 4.
- Akyüz, E. (2018). *Çocuk hukuku, çocukların hakları ve korunması*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Altınköprü, T. (2003). *Çocuğun başarısı nasıl sağlanır?* İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Arslan, Ü. ve Nural E. (2004). Okulöncesi eğitiminde okul-aile işbirliğinin önemi, *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 99–108.
- Asi, D., ve Karabay, S.O. (2017). Okul öncesi eğitim ortamlarında ilişkiler: öğretmenler ve akranlar. *In Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi* (pp. 127-151). Ankara: Eğiten Kitap.
- Ataunal, A. (2003). *Niçin ve nasıl bir öğretmen?*. Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi.
- Baran, G. (2011). Çocuk Gelişimine Giriş, N. Aral ve G. Baranm(Editörler), *Çocuk Gelişimi* içinde (s. 17-49). İstanbul: Ya-Pa Yayınları,
- Başal, A. H. (2005). *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Morpa.
- Başaran, İ. E. (2004). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başal, H. A. (2013). *Okul öncesi eğitime giriş*. Bursa: Ekin.

- Binbaşıoğlu, C. (1999). *Genel öğretim bilgisi*. Ankara: Kadioğlu.
- Bloom, B.S. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. (Çev. D.A. Özçelik,). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Borich, G.D. (2017). Öğrencilerinizi anlamak. B. Acat (Editör) *Etkili öğretim yöntemleri araştırma temelli uygulama* (H. Aydın, Çev.) içinde (s.36-67) Ankara: Nobel.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem.
- Cavkaytar, A. (2004). Okulöncesi eğitimde okul, aile ve çevre işbirliği, okulöncesi eğitimin ilke ve yöntemleri, *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, 133-144.
- Coşkun, L. ve Deniz, Ü. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirme kontrol listesi için geçerlik güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 149-163.
- Çelenk, S. (2003). Okul-aile işbirliği ile okuduğunu anlama arasındaki ilişki, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 3–39.
- Çelik Örucü, M. (2018). Bireyi tanıma teknikleri. C. Şahin (Editör), *Kendini anlatmaya dayalı teknikler* içinde (s. 241-266). Ankara: Pegem.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Demirbaş, E. A. (2015). Çocuk gelişimi bölümü üniversite öğrencilerinin “çocuk” kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 295-303.
- Demirel, Ö. (2012). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı* (19.Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Deniz Kan, Ü. (2007). Okul öncesi eğitimde değerlendirme aracı olarak portfolyo. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 169-178.
- Denizel Güven, E. ve Cevher, N.(2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 1-22.
- Dinç, B. (2015). Okulöncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların ebeveynleri çocuk hakları eğitimi konusundaki görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 3(1), 7–25.
- Dökmen, Ü. (2003). *Sosyometri ve psikodrama*. (7. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Durakoğlu, A. (2014). Gazali'de ahlak eğitimi. *Gazi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 34(2), 211-226.
- Dürüst, Ç. ve Yılmaz, M.T. (2016). Hayat boyu kapsamlı rehberlik ve psikolojik danışma. H. Uşaklı (Editör), *Bireyi tanıma ve bireyi tanıma teknikleri içinde* (s. 74-119). Ankara: Pegem.
- Eğmez, C.F. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı* (Kocaeli'nde Beş Anaokulunda Yapılan Araştırma). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Erkan, S. ve Gómleksiz, M. (2008). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Eryiğit, T. ve Değerimenci, ř. (2018). Okul öncesi çocuğunu değerlendirme, tanıma ve önemi. A. Önder (Editör). *Erken çocukluk döneminde gözlem ve örnekleri içinde* (s. 257-273). Ankara: Eğiten Kitap.
- Epstein, J. L. (2001). *School family and community partnerships: preparing educators and improving schools*, Boulder, Colorado: Westview Pres.
- Esen, A. (2011).Çocuk ve ergen psikolojisi. Aralık 27th <http://ademesen.terapi.com/2011/12/27/insanin-normal-psikolojik-gelisim-surecleri/> adresinden 1 şubat 2020'de alınmıştır.
- Fumoto, H., Hargreaves, D. J., & Maxwell, S. (2007). Teachers' perceptions of their relationships with children who speak English as an additional language in earlychildhood settings. *Journal of Early Childhood Research* , 5 (2), 135-153.
- Gander, M.J. ve Gardiner, H.W. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi*. B. Onur (Editör), Ankara: İmge Kitapevi.
- Güven, G. (2013). Çocuğu tanıma teknikleri. F. Alisinanoğlu (Ed.), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları içinde* (s.33-66). Ankara: Pegem.
- Güven, G. (2013). Çocuğu tanıma teknikleri. F. Alisinanoğlu (Editör), *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları içinde* (s.33-66). Ankara: Pegem Yayınları.
- Güven, S. (2015) *Medyada çocuk ve toplumsal dönüşüm*. Ankara: Orient Yayınları.
- Hester, P. P., Baltodano, H. M., Hendrickson, J. M., Tonelson, S. W., Conroy, M. A., & Gable, R. A. (2004). Lessons learned research on early intervention: what teachers can do to prevent children's behavior problems. *Preventing School Failure* , 49 (1), 5-10.
- Howes, C., & Hamilton, C. E. (1992). Children's relationships with caregivers: Mothers and child care teachers. *Child Development*, 859-866.
- Howes, C., Hamilton, C. E., & Matheson, C. C. (1994). Children's relationships with peers: differential associations with aspects of the teacher- child relationship. *Child Development*, 65(1), 253-263.

- İnal, K. (2014). *Çocuk ve demokrasi*. İstanbul: Ayrıntı yayınları.
- Kaplan, Z. (2018). *Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırımsoy, E., Acar, H., Yokuş Sevük, H., Kaynak, H., Aydın, M., Antakyalıoğlu, Ş., Özdemir, U., Mutlu, Y. ve Baykara Acar, Y. (2013). *Sosyal çalışma görevlileri için eğitim kitabı*, Ankara: Türkiye’de Çocuklar İçin Adalet Projesi Yayınları.
- Koçer, H., Ünal, F., & Eskidemir Meral, S. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” kavramına ve “öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının öğretmenlik uygulama planlamalarına yansımaları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 171- 185.
- Korkmaz, E. (2012). *Montessori metodu*. (2. Baskı). İstanbul: Algı yayın.
- Kök, A.N. (2002). *Çocuk mahkemeleri mevzuatı ve adli tıp*, II. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Bildiriler, Ankara: Türkiye’de Çocuklara yeniden Özgürlük Vakfı.
- Kuyucu, Y., Şahin, M. & Kapıcıoğlu, O. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin “çocuk” kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 43-53.
- Kuzgun, Y. (2003). *İlköğretimde rehberlik*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Martin, J., Tett, L., Kay, H. (1999). Developing collaborative partnership: limits and possibilities for schools, parents and community education, *International Studies in Sociology of Education*, 9(1), 59-74.
- MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEGEP (2006). *Çocukları tanıma teknikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü (2006). *Okul öncesi eğitim programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis : An expanded sourcebook*. (2nd Edition). California : SAGE Publications, Inc.
- Mindes, G. (2003). *Assessing young children*. N. J.: Merrill Prentice Hall.
- Öktem, D. (2012). Türkiye’deki çocuk adalet sisteminin yönetimi ve yaş ayrımcılığına ilişkin paradigmanın incelenmesi, *Türkiye’de çocuk adalet sisteminin yönetimi*, İHOP, Ankara: Uluslararası Çocuk Merkezi Yayınları.

- Ömeroğlu, E. ve Can Yaşar, M. (1999). *5 Yaşına kadar çocukta dramanın başlangıcı. İletişim Ortamlarında Çocuk Birey Sempozyumu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi iletişim Bilimleri Fakültesi.
- Önder, A. ve Gülay Ogelman, H. (2018). Okul öncesi çocuğunu değerlendirme, tanıma ve önemi. A. Önder. (Editör), *Derecelendirme ölçekleri ve kontrol listeleri içinde* (s. 275-256). Ankara: Eğiten.
- Özgüven, İ. E. (1998). *Bireyi tanıma teknikleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özgüven, İ.E. (2001). *Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik*. (3. Baskı) Ankara: Pegem Yayınları.
- Özoğlu, S.Ç. (2007). *Eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yay. Ankara Üniversitesi Basım Evi.
- Pianta, R. C. (1997). Adult-child relationship processes and early schooling. *Early Education and Development*, 8(1), 11-26.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri. Ankara: Anı.
- Sağlam, M. ve Aral, N. (2016). Tarih süreç içerisinde çocuk ve çocukluk. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*. 2, 43-56.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Sak R., Şahin Sak İ.T., Ayyürek O., & Taşkın N. (2017). Ebeveyn olarak okul öncesi öğretmenleri: Nitel bir çalışma. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 8(2), 272-290.
- San, İ. (1979). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yay. Genel Yayın No:181. 27.
- San, İ. (1999). *Türkiye 'de yaratıcı drama çalışmalarının dünü ve bugünü. cumhuriyet ve çocuk*, 2. Ulusal Çocuk Kültürleri Kongresi. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları
- Seitz, H. ve Bartholomew, C. (2008). Powerful portfolios for young children. *Early Childhood Education Journal*, 36, 63-68.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Soydemir Sezer, Ş. (2011). *Okul öncesi öğretmen ve ebeveynlerinin birbirlerini ve okul öncesi çocuklarını nasıl algıladıklarının metaforlar yoluyla incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şirin, M.R. (2011). *BM çocuk hakları sözleşmesi kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

- Şirin, M.R., Oktay, N., ve Altun, A. (2013) 1. *Türkiye çocuk ve medya stratejisi ve uygulama planı 2014-2018*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınevi
- Tezel Şahin, F. ve Turla, A. (2004). *Okulöncesi eğitim kurumlarında yapılan aile katılım çalışmalarının incelenmesi*, Türkiye Okulöncesi Eğitimi Geliştirme Derneği OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Kongresi Bildiri Kitabı, Cilt1, İstanbul: Ya-Pa Yayınları, 379–392.
- TDK (2019). Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 10 Mart 2020.
- Toran, M. ve Gençgel Akkuş, H. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: KKTC örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 2041-2056.
- Tuğrul, B. (2003). Çocuğu tanıma ve değerlendirme. M. Sevinç (Editör), *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar içinde* (s.380- 392). İstanbul: Morpa yayınları
- Tunç, D. (2008) *Çocuk hakları sözleşmesinin eğitim politikalarına yansımaları konusunda milli eğitim bakanlığının uzmanlarının görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Tuzcuoğlu, N. (2017). Bireyi tanıma teknikleri. B. Aydın(Editör), *Rehberlik içinde* (s. 154-211). Ankara: Pegem.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543-559.
- Usta, S.Y. (2014). *Okul öncesi dönem çocuklarda davranış problemlerinin anne-çocuk ve öğretmen çocuk ilişkileri açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Wright, K., Stegelin, D., Hartle, L. (2007). Building family, school and community partnerships, *Pearson Education*, New Jersey.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2004). Bir değer olarak çocukluk. *Üniversite ve Toplum Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, e-dergi*, 4, 4.
- Yavuzer, H. (2004). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşilyaprak, B. (2006). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz Genç, M.M. (2016). *Okul öncesi dönemde çocukların ve öğretmenlerin çocuk-öğretmen ilişkisine yönelik algılarının incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.

Yörükoğlu, A. (2011). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları www.tdk.gov.tr adresinden 1 Şubat 2020’de alınmıştır.

EKLER

EK 1: ARAŞTIRMA FORMU

Değerli Katılımcı,

Sizden katılmanızı istediğimiz Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Algılarının İncelenmesi adlı araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü'nde Yüksek Lisans öğrencisi olan Merve Ertul tarafından, Prof. Dr. Ayhan Dikici danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tez araştırmasıdır.

Bu araştırma kapsamında size bazı sorular sorulacaktır. Bu sorulara açık yüreklilikle cevap vermeniz beklenmektedir. Sizden aldığımız yanıtlar bu araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır.

Araştırmaya katılım tamamen isteğe bağlıdır. Araştırmada gizliliği sağlamak için, bu form üzerine adınızı ve diğer kişisel bilgilerinizi yazmayınız.

Merve ERTUL

1. KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz : .....

Medeni haliniz : .....

Kaç yıllık öğretmensiniz : .....

Çocuğunuz var mı? : .....

2. GÖRÜŞME SORULARI

Soru 1. Çocuk Nedir?

Soru 2. Okulun İlk Günü Aralıksız Ağlayan Bir Öğrenciniz Var Ona Vereceğiniz İlk Tepki Ne Olurdu?

Soru 3. Bir Okul Gezisine Gittiğinizde Çocuklardan Birinin Kaybolduğunu Fark ettiniz. Kuracağınız ilk cümle ne olurdu? Neden?

Soru 4. Başka nüshası olmayan sizin için çok önemli bir evrakın, siz sınıfta yokken öğrenciniz üzerine su döküyor, aynı anda başka öğrencinizin ise parmağı kanyor vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Neden?

Soru 5. Okul öncesi dönemde eğitim gören bir kızınız olduğunu düşünün sınıfındaki erkek öğrencilerden biri kızınıza çiçek verdi tepkiniz ne olurdu?

Soru 6. Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocukların bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?

Soru 7. Bu isteklerinizi sizin çocuğunuz varsa/olsaydı uygulayabilir misiniz? Nedenleriyle açıklar mısınız?

EK2: GÖRÜŞME SORULARI İZİN ONAY FORMU

Görüşme Formu Gelen Kutusu x

 merve türker <turkermerve5106@gmail.com> 20 Şub 2019 09:32 ☆
Alıcı: ramazansak06 ▾

Sevgili Ramazan Hocam merhabalar,
Ben Merve ERTUL, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim bölümünde yüksek lisans yapmaktayım.
"Ebeveyn Olarak Okul Öncesi Öğretmenleri: Nitel Bir Çalışma" isimli araştırma makalenizi inceledim ve çok beğendim. Eğer izin verirseniz araştırma makalenizde kullandığınız görüşme formu lisans bitirme tezimde kullanmak istiyorum, teşekkür ederim.

Saygılar.

 Ramazan Sak <ramazansak06@gmail.com> 21 Şub 2019 09:37 ☆
Alıcı: ben ▾

Merve merhaba.
Ekte görüşme formumuzu gönderiyorum.
Kaynak olarak;
"Sak R., Şahin Sak İ.T., Ayyürek O., & Taşkın N. (2017). Ebeveyn olarak okul öncesi öğretmenleri: Nitel bir çalışma. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 8(2), 272-290. DOI: 10.17569/tojqi.308590" bunu gösterebilirsin.

İyi çalışmalar,
Doç. Dr. Ramazan SAK

merve türker <turkermerve5106@gmail.com> 20 Şub 2019 09:32 tarihinde gönderdi:

1. KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: Kadın ____ Erkek ____

Mezuniyet durumunuz: Lise: ____ Yüksekokul: ____ Fakülte: ____

Lisansüstü: ____

Mezun olduğunuz bölüm: _____

Kaç yıllık öğretmensiniz: _____

Çalıştığınız okul: Devlet___ Özel___

Sizin (kendinizin) kaç çocuğunuz var?

2. SORULAR

1. Sınıfınızdaki çocukların velilerinden çocuklarının bakım ve eğitimlerine ilişkin neler yapmalarını bekliyorsunuz? Açıklar mısınız?

2. Bu istediklerinizi siz kendi çocuklarınıza uygulayabiliyor musunuz? Cevabınız hayır ise neleri uygulayamıyorsunuz?

3. Gerek lisans eğitiminizden gerekse katıldığınız seminerlerden, hizmet içi eğitimlerden, konferanslardan ve okuduğunuz kitaplardan çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili öğrendiğiniz ancak kendi çocuğunuzda uygulamaya dökemediğiniz durumlar var mı? Lütfen örneklerle açıkla mısınız?

4. Kendi çocuğunuz söz konusu olduğunda uygulamadığınız durumları düşündüğünüzde, uygulamada sıkıntı yaşamanızın sebepleri sizce neler olabilir?

5. Yukarıda bahsettiğiniz durumları kendi çocuğunuza uygulayabilmeniz sizce nasıl mümkün olabilir? Yani bu durumları uygulamaya dökmek için ne/nelerin değişmesi gerekir? Açıklar mısınız?

EK3: İZİNLER

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

E-İmzalıdır

Sayı : 69972237-302.08.01-E.524
Konu : Araştırma İzni Merve ERTUL

09/04/2019

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a)08.03.2019 tarihli ve 98862767-302.08.01-E.70 sayılı yazınız.
b)Niğde Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 02.04.2019 tarihli ve 61900286-604.01.01
-E.6700563 sayılı yazısı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Merve ERTUL, Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ danışmanlığında "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Algılarının İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında araştırma yapmasının uygun görüldüğüne dair Niğde Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün ilgi b)'de kayıtlı yazısı ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Cahit Tağ ÇELİK
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgi b) yazı (2 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof.Dr.Cahit Tağı ÇELİK tarafından 09.04.2019 tarihinde e-İmzalanmıştır.
Evinizi http://eimza.ohu.edu.tr/eimza/default.aspx linkinden E2795B95X9 koda ile doğrulayabilirsiniz.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Bşk.Bor Yolu Üzeri Merkez Yerleşke NİĞDE
Telefon : (0388) 225 2707 Faks : (0388) 225 2701 ois@ohu.edu.tr

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61900286-604.01.01-E.6700563
Konu: Araştırma İzni (Merve ERTUL)

02.04.2019

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

- İlgi :a) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve
Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi,
b) 12.03.2019 tarih ve 393 sayılı yazınız.

İlgi tarihli ve sayılı yazınız ile bildirilen Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Merve ERTUL, Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ danışmanlığında Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocuk Algılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını yapabilmeleri için Valilik Makamından alınan 29.03.2019 tarihli ile 6553889 sayılı onay ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz edicim.

Halil İbrahim YAŞAR
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek : Onay (1 Sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof.Dr.Cahit Tağı ÇELİK tarafından 09.04.2019 tarihinde tasdik edilmiştir.
Evrakınız <http://eimza.olum.edu.tr/eimza/default.aspx> linkinden E279519556 kodu ile doğrulanabilmektedir.

Yüksek Kayışığı Mh. Dışarı Cami Sok. 51200 NİĞDE
Elektronik Ad: www.nigde.meb.gov.tr
e-posta: aysef@nigde.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için F.MERAL Memur
Tel: (0 388) 232 32 72 -123- 142
Faks: (0 388) 232 33 74

Kayıtlık gözetim ve idare için adresimiz: <http://www.nigde.gov.tr> adresindedir. 9076-0177-32111-0973-35e2 adresi ile iletişime geçebilirsiniz.

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61900286-604.01.01-E.6553889
Konu : Araştırma İzni (Merve ERTUL).

29/03/2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve
Araştırma Destegine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi,
b) Ömer Halisdemir Üniversitesinin 12.03.2019 tarih ve 393 sayılı yazıları.

İlgi (a) yönerge doğrultusunda ve Ömer Halisdemir Üniversitesinin ilgi (b) yazısı
gereği Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
yüksek lisans öğrencisi Merve ERTUL'un Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ danışmanlığında "Okul
Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Algılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını aşağıda
belirtilen okullarda okul öncesi öğretmenlerine yapması Müdürlüğümüzce uygun
görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülürse takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hafız İbrahim YAŞAR
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
29/03/2019

Adnan TÜRKDAMAR
Vali a.
Vali Yardımcısı

SIRA NO	ARAŞTIRMA YAPILACAK OKULLARIN ADI
1	Nusretin Hoca Anaokulu
2	Soyde Anaokulu
3	Elma Şekeri Anaokulu
4	Anakucakçı Anaokulu
5	Atatürk Anaokulu

Ekler: Araştırma Değerlendirme Formu ve Ekleri (6 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof.Dr.Cahit Tağı ÇELİK tarafından 09.04.2019 tarihinde e-İmzalanmıştır.
Evrakınız <http://emza.obu.edu.tr/emza/default.aspx> linkinden E2795B95X9 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Yüksek Kurulca; Mh. Dıran Çami Sok. 51209 NİĞDE
Elektronik Adı: www.nigde.meb.gov.tr
E-posta: ogp@nigde.meb.gov.tr

Aynıbu belge için PABRİL MEMİŞ
Tel: (0 388) 232 32 72 -123-142
Faks: (0 388) 232 32 74

Bu belge güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır. <http://emza.obu.edu.tr/emza/default.aspx> adresinden 3db5-e37e-31fe-9abd-365c kodu ile teyit edilebilir.

Ek3: İZİN ONAY FORMU

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 173511005 numaralı öğrencisiyim Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ Danışmanlığında “ Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Algılarının İncelenmesi” konulu tez çalışmasını yürütmekteyim.

“Görüşme Formu” çalışmasını uygulamak istiyorum.

Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli iznin alınmasını saygılarımla arz ederim.

Tarih 07 / 03 / 2019

Adı ve Soyadı

Merve TÜRKER

Adres: Aşağıkayabaşı mah. Gazeteci İsmet Sayın Cad.
Umt/Nirvana apt. 37/44 Niğde

Telefon : 0507 138 87 65

E-Mail Adresi : turkermerve5106@gmail.com

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Merve ERTUL
Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak 1992
Medeni Hali : Evli
İletişim Bilgileri : turkermelve5106@gmail.com 0507 138 8765(GSM)

EĞİTİM

2006 – 2010 Konya Karapınar İbrahim Gündüz Anadolu Lisesi
2011 – 2015 Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü
2017 – 2020 Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

2015 – 2016 Bitlis/Tatvan İMKB İlkokulu - Anasınıfı Öğretmenliği
2016 – 2018 Niğde ili Ulukışla İlçesi Yeniyıldız İlkokulu – Anasınıfını Öğretmenliği
2018 - Niğde Ağcaşar İlkokulu – Anasınıfı Öğretmenliği

